

SADRŽAJ

UVOD	I
CL.1. ZNACANJE IZRAZA, POPIS, TRAŽBINA	1
STAV 1.	2
TIME i VOYAGE CHARTERER	10
STAV 2. - PRISILNO IZVRŠENJE	10
STAV 4.	10
CL.2. ZASTAVA DRŽAVE UGOVORNICE	17
CL.3 BROD KOJI MOŽE BITI ZAUSTAVLJEN/VLASTNIK	20
STAV 1.	21
STAV 2.	22
STAV 4.	23
SISTERSHIP - VLASNIŠTVO CHARTERERA	25
POLOG - GARANCIJA	25
POMORSKI ZAKONIK	26
STAV 3.	26
PRISILNO IZVRŠENJE	27
CL.4 NADLEŽNOST ZA ZAUSTAVLJANJE	32
RETENCIJA	33
CL.5 . JAMSTVO, OSLOBOĐENJE, IZKORIŠTAVANJE BRODA	34
STAV 1	34
STAV 2	35
STAV 3.	36
CL.6. POSTUPOVNO PRAVO	40
STAV 1.	40
STAV 2.	40
CL.7 NADLEŽNOST ZA PREDMET SPORA, JAMSTVO	41
STAV 1	43
STAV 2	44
STAV 3.	45
STAV 4.	45
CL.8. PRIMJENA KONVENCIJA, BROD DRŽAVE NT' -	
UGOVORNICE, REZERVE, CESIJA	49
STAV 1.	49
STAV 2.	52
STAV 3.	54
STAV 4.	54
STAV 5.	54
CL.9 PRAVA VJEROVNIKA IZ KONVENCIJE, IZ LEGIS FORI;	
PRAVO POTJERE	60
CL.10 REZERVE	60
CL.11 SPOROVI STRANA UGOVORNICA	61
KONVENCIJA - INDEX	62
USTAV REPUBLIKE HRVATSKE	66
ZAKON O IZVRŠNOM POSTUPKU	68
Cl. 1.....	68
CL.8.....	68
CL.9.....	69
CL.14.....	69

CL.48.....	69
CL. 49.....	69
CL.50.....	69
CL . 52.....	70
CL.53.....	70
CL. 56.....	70
CL. 83.....	85
CL.260.....	86
CL.265.....	86
CL.266.....	87
CL.267.....	87
CL. 268.....	87
CL.269.....	88
269.01 PONUDA VJEROVNIKA ZA POLOG.....	88
269.02 BANKARSKA GARANCIJA	90
269.03 GARANCIJA P & 1 KLUBOVA.....	90
269.04 TROŠKOVI I IZNOS POLOGA.....	91
CL.270.....	91
STAV 1	92
STAV 2.	92
cl. 273.....	99
Cl. 274.....	100
UPOREDNI PREGLED CLANAKA	106
PZ. i ZPUP.	106
TEKST GARANCIJE.....	109
LITERATURA	110

II - DIO

MEĐUNARODNA KONVENCIJA 1952

UVOD

Kako sam već prije naveo, sudovi se nisu, pozivali na konkretne propise iz Konvenciju iz 1952, prilikom izdavanja privremenih mjera u našim lukama, a kada se je radilo o brodovima koji su vili zastavu države ugovornice.

Korisno je prema tome, u ovaj Uvod, navesti razloge zašto je takav postupak sudova, po mom mišljenju, nepravilan.

I prije, a i sada u Ustavu Republike Hrvatske, postoje propisi o pravnom položaju međunarodnih konvencija, koje su ratificirane i promulgirane. U Ustavu R. Hrvatske, propisano je da konvencije imaju veću moc od zakona. To je izricito naveo i Vrhovni sud Republike Hrvatske.¹

Tvrdim dakle, da cim se u sudskom predmetu radi o brodu koji vije zastavu države ugovornice, sud je DUŽAN primjeniti konvenciju, a ne PZ. U priručniku, navedeni su i naši i strani pravници, kao i inostrana judikatura, koja se poziva na primjenu konvencije. Postoje razlike između konvencije i našeg zakona, koje su i bitne i velike. U krajnjoj liniji Konvencija, koja je kompromis common law-a i kontinentalnog sistema, ne može se koristiti primjenom intencija našeg zakonodavca, u slučajevima, gdje ne postoje sasvim jasni propisi i gdje treba posegnuti za tumačenjem intencija. Doktrina ukazuje da je nazivlje pojedinih instituta razlicito i ne uvijek podobno za doslovni prijevod.² Razlike, koje su nekod postojale između pravnih sistema u pogledu odgovornosti brodovlasnika, vozara, brodarka, morale bi biti prebrodene u povećanoj svjetskoj razmjeni dobara i pomorskim prijevozima, jer su postojale bitne razlike. U pravnim sistemima civilnog prava sva imovina dužnika, uključujući i brodove, služila je za naplatu duga, pa se je mogla i plijeniti, uključujući i brodove. U zemljama common law-a

brod se je mogao plijeniti samo za t.zv. pomorske tražbine i to samo brod koji je odgovoran za pomorsku tražbinu, ali ne koji drugi brod. To je bila bitna razlika u pogledu svrhe privremene mjere, jer je u civilnom pravu privremena mjera služila kao zasiguranje za dug, a u zemljama common law-a, za pridobivanje nadležnosti pomorskog suda. Cinjenica da naši sudovi nisu zasnivali svoje odluke, na propisima konvencije, možda je bio rezultat toga, da postoje razliciti sistemi; kako pojedine države uvode u svoj pravni sistem medunarodne konvencije, kojih su članice.³

Vjerujem da ce sudovi, nakon gore citirane odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske, konacno, poceti primjenjivati konvenciju 1952, a za nadati se je, i druge konvencije, u kojima je Republika Hrvatska, država ugovornica.⁴

Konvencija je ratificirana od prilicnog broja zemalja, što dokazuje, njenu potrebu, no karakteristicno je da nije ratificirana od nekih važnijih zemalja, kao biv. SSSR, SAD, Japana i Skandinavskih zemalja.

Konvencija ne rješava sve slucajeve vec nastoji unificirati, ono što je moguće.⁵ pa na pr. nema propisa o naknadi štete za neosnovano zaustavljanje broda⁶, a postoje i drugi slucajevi. Medutim Lisabonski nacrt je predvidio izvjesne uslove u cl. 6., koji bi mogli biti putokaz. U principu ima se primjeniti lex fori.

Korisno je i opet ponoviti da kada se primjenjuje konvencija, treba smetnuti s uma naše pojmove iz pomorskog prava i cak i izraze korištene u prijevodu Konvencije, i nastojati se držati onih pojmova koji postoje u pravima na kojima se osniva konvencija.

Koristio sam uz naprijed navedena djela, za ovaj dio, narocito još:

CORIC Dorotea, Medunarodna unifikacija pravila o postupku privremenih mjera zauskavljanja broda, UPP br. 1-2 (125-126), str. 41

BERLINGIERI F., Arrest of Ships, London, 1992.

++++++

(1) Vrhovni sud Republike Hrvatske. Broj: II-Rev-7/1939-2 od 3.12.1991; (VPS H. PŽ-1207/88 od 6.6.1988; OPS RI P-1248/87 od 7.1.1988):

"U pogledu "ozakonjenja" članak 134. Ustava Republike Hrvatske određuje da se međunarodni ugovori koji su skopljani i potvrđeni u skladu s Ustavom i o b j - a v l j e n i cine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike, a po pravnoj su snazi iznad zakona."

I dalje : ".....ratificirani međunarodni ugovori postaju dio unutrašnjeg pravnog poretka....ozakonjeni objavljivanjem (promulgacijom) i to u izvornom (potpisanom - ratificiranom) sadržaju."

(2) Izjava Cyril Miller-a na CMI Conference, Amsterdam 1949; CMI Bulletin No, 104. p. 535: "...the unification of the law relating to what we in England call "arrest" and what in the continental system is called. "saisie conservatoire". We should not, I think, make any recommendations with regard to the other for "saisie" ("saisie executoire"), which we in England call "attatchment".....,

(3) Berlingieri, F. "Arrest of Ships", str. 29,: " Methods of implementation, of international Conventions differ from country to country and, sometimes, various methods are used, on different occasions, in the same country."

Vidi i(54) Rodiere, Le Navire, p.7.; du Pontavice, Le Statut des Navires, Paris,1976, p.324; Tassel, Saisie conservatoire du Navire Juricclasseur de Droit Commercial; issue No. 1105, 1, 1967, p.11, No.73.

Vidi vrlo ilustrativnu analizu za niz glavnih pomorskih zemalja (str. 29 - 35).

(4) Zamišljam si da bi prijedlog za privremenu mjeru i vjerojatno odluka, trebali u naraciji navesti:

1. Brod XY vije zastavu države Z.
2. Država Z, je država ugovornica Med. konvencije o privremenom zaustavljanju brodova, 1952,
3. Propisom cl. 8. st..2. primijeniti ce se Konvencija
4. Zahtjev predlagatelja je osnovan propisom cl. 1. st.1. tocka ... Konvencije.
5. Vjerojatnost tražbine osniva se na.....
6. Istice se da Konvencija ne zahtjeva vjerojatnost osujecenja i znatnog otežavanja naplate tražbine.

Itd.

Vice versa trebala bi glasiti i privremena mjera.

(5)DIKA, (str 522) : " Konvencija se odnosi samo na privremenu mjeru zaustavljanja broda. U slucajevima na koje se ona odnosi interno se pravo ne primjenjuje".

(6) Konvencija 1952 nema dakle propisa glede naknade štete. Medutim Lisabonski nacrt je predvidio izvjesne uslove u cl. 6., koji bi mogli biti putokaz. U principu ima se primijeniti lex fori.

**MEĐUNARODNA KONVENCIJA O PRIVREMENOM
ZADRŽAVANJU POMORSKIH BRODOVA
1952**

CL.1. ZNACANJE IZRAZA, POPIS, TRAŽBINA

U OVOJ KONVENCIJI SLIJEDECI IZRAZI IMAT CE NIŽE DANO ZNACENJE :

1). "POMORSKO POTRAŽIVANJE" OZNACAVA ISTICANJE PRAVA ILI POTRAŽIVANJA NASTALIH IZ JEDNOG OD OVIH UZROKA:

A).ŠTETA UZROKOVANA OD STRANE BRODA SUDAROM ILI KOJIM DRUGIM NACINOM;

B).GUBITKA LJUDSKIH ŽIVOTA ILI TJELESNIH OZLJEDA UZROKOVANIH OD STRANE BRODA ILI NASTALIH U VEZI S ISKORIŠTAVANJEM BRODA;

C).PRUŽANJA POMOCI I SPASAVANJA;

D).UGOVORA O ISKORIŠTAVANJU ILI ZAKUPU BRODA, BILO PUTE M BRODARSKOG UGOVORA ILI NA NEKI DRUGI NACIN;

E).UGOVORA O PRIJEVOZU ROBE BRODOM, NA OSNOVI BRODARSKOG UGOVORA, TERETNICE ILI NA NEKI DRUGI NACIN;

F).GUBITKA ILI OSTECENJA ROBE I PRTLJAGA KOJI SE PREVOZE BRODOM;

G).ZAJEDNICKE HAVARIJE;

H).POMORSKOG ZAJMA

I).TEGLJENJA;

J),PILOTAŽE;

K).DOBAVE BRODU PROIZVODA ILI MATERIJALA, GDJE GOD ONA BILA IZVRŠENA, U SVRHU IZKORIŠTAVANJA ILI UZDRŽAVANJA BRODA

L).GRADNJE;POPRAVKA ILI OPREMANJA BRODA ILI NAKNADE ZA DOKOVANJE;

M).PLACE ZAPOVJEDNIKA BRODA. CASNIKA ILI POSADE,

N).IZDATAKA ZAPOVJEDNIKA BRODA I IZDATAKA KRCATELJA, NARUCITELJA PRIJEVOZA U BRODARSKOM UGOVORU ILI AGENATA ZA RACUN BRODA ILI NJEGOVA VLASNIKA;

O).SPOROVA O VLASNIŠTVU BRODA;

P).SPOROVA O SUVLASNIŠTVU, POSJEDU, ISKORIŠTAVANJU ILI O PRAVIMA NA PLODOVE ISKORIŠTAVANJA BRODA U SUVLASNIŠTVU;

Q),POMORSKIH HIPOTEKA I MOTGAGEA.

2). "ZAUSTAVLJANJE" JE ZADRŽAVANJE BRODA ODLUKOM NADLEŽNE SUDSKE VLASTI RADI OSIGURANJA POMORSKOG POTRAŽIVANJA, ALI NE ZAPLJENA BRODA RADI IZVRŠENJA NEKE PRESUDE.

3). "OSOBA" OBUHVACA FIZICKE I PRAVNE OSOBE,

UDRUŽENJA OSOBA ILI KAPITALA; KAO I DRŽAVE, ORGANE JAVNE UPRAVE I JAVNE USTANOVE.

4) PREDLAGAC JE OSOBA KOJA TVRDI DA POSTOJI POMORSKO POTRAŽIVANJE U NJENU KORIST.

Bilješka: HRVATSKA je preuzela rezervu, po cl. 10., stavljenu od bivše SFRJ.

+++++

STAV 1.

Konvencija je vrlo detaljno specificirala, "maritime claims", (po našoj uobicajenoj - terminologiji t.zv. "pomorske tražbine" u cl. 878 st.2 PZ-a.

HIPOTEKA I PRIVILEGIJE.

I dok je PZ u cl. 876 st.1. ¹ općenito naveo "tražbine osigurane založnim pravom na brodu" (dakle privilegije i hipoteke), u st.2. je pobrojao tražbine, Konvencija je koristila drugu zakonodavnu tehniku, pa je izvršila pobrojavanje.

Pokušao sam napraviti usporedni pregled cl.1. Konvencije, cl. 878 i cl. 250 - 252/2.- PZ-a.

KONVENCIJA	CL.	CL.878.st. -PZ	CL. 250- 252-stav- -PZ
damaged caused by any ship in collision	1.A).	1	4
damage caused by any ships "otherwise"	1.A)	1	4
loss of life	1.B)	2	4
personal injuries	1.B)	2	4
Salvage	1.C)	3	3
Agreement relating to use or	1.D)	4	

hire			
Agreement relating to carriage of goods	1.E)	4	
Loss of or damage to goods incl. baggage	1.F).	4	4
General Average	1.G)	5	3
bottomry	1.H)	-	-
towage	1.I)	10	cl. 218
pilotage	1.J)	6	1
supplies of goods and materials for operation or maintenance	1.K)	7	5
construction, repair or equipment, dock charges, dues	1.L)	8	5
Wages Master, officers, crew	1.M)	9	2
Master's disbursements including disbursements by...	1.N)	10	5
disputes as to title to or ownership	1.O)	-	-
disputes between co-owners as to ownership, possession, employment, earnings	1.P)	-	-
mortgage or hypothecation	1.Q)	st.1.	cl.977/1
zakonska založna prava	--	st.1.	-

Treba narocito naglasiti cinjenicu da dok naš zakon koristi i opceniti izraz tražbine osigurane založnim

pravom dakle i sve privilegije našeg prava, Konvencija nema takovog izraza već specificira samo hipoteke i mortgage u toc. "q". Iz toga treba zaključiti da eventualne privilegije stranog prava na brodu strane zastave, koje nisu specijalno nabrojene u cl.1. Konvencije kao "maritime claims", ne bi se mogle koristiti kod primjene Konvencije. (Paradoksalno moglo bi se, eventualno, primjeniti kod brodova koji viju zastavu zemlje NE-ugovornice, primjenom našeg zakona (cl.976 i 991 PZ).

CORIC ² navodi :

" Iako neka potraživanja, koja zbog svoje povezanosti s pomorskim poslovanjem, mogu biti okarakterizirana kao "pomorska", ona nisu ušla u listu navedenu u konvenciji, kao premije osiguranja ³, provizije brokera, štete nastale zagadjenjem, premije za socijalno osiguranje, potraživanja nastala na temelju ugovora o eksploataciji ili prodaji broda," itd., i autorica nastavlja da "isto tako sva potraživanja koja daju pravo na pomorski privilegij prema Konvenciji o pomorskim privilegijama i hipotekama /1926/ nisu obuhvacena u okvir pomorskih potraživanja prema Konvenciji o zaustavljanju".⁴

VUJOVIC, piše (str. 12) :

" Ovdje mi želimo ukazati na jednu važnu okolnost. Ima slucajeva da se uzima bez rezerve da su odredbe našeg domaceg prava o pomorskim potraživanjima iz cl. 981.st.1. ZPUP tj. one iz cl. 877. st.2 i 3. "iste" s onima iz Cl.1. konvencije. Mi kategoricki tvrdimo da to nije točno. Ima doduše odredbi koje su sukladne čak i po "broju, rodu i padežu" ali ima i onih koje se razlikuju i to bitno. Baš ta slicnost i "slicnost" tjera na oprez da se ne pogriješi u interpretaciji i primjeni regulativa. "

"Usporedi na pr. cl.1.st.1.toc.b). Konvencije i odredbu cl. 877 st.3.toc.2. ZPUP, dok tekst ZPUP glasi tako , da se smatra pomorskom tražbinom onu koja je nastala "zbog" iskorištavanja broda" tekst Konvencije smatra pomorskom tražbinom onu "nastalu u vezi s iskorištavanjem broda" (podcrtao V.V.), dakle Konvencija ima širi pristup od domaceg zakona, pa bi na pr. u slucaju zaustavljanja pomorskog broda iranske zastave u predmetu VPSH br. PŽ-695/87 jugoslavenski pomorac lijecen u Jugoslaviji a obolio na iranskom brodu, jer je ocito to bilo u vezi sa iskorištavanjem broda imao privilegij pomorske tražbine po Konvenciji, za trošak liječenja od US\$ 3.000.- a po lex patriae tj. domovinskom pravu (ZPUP) to ne bi imao pravo. Ovaj primjer naveli smo samo kao karakteristican slucaj koji upozorava na nužnost sagledavanja konzekvenci sa svih juristicnih aspekata ali imajuci u vidu pravopoliticki faktor. "

Detaljnije, RUŠINOVIĆ, (str. 30) :

" Lista tzv. "pomorskih tražbina" taksativno usvojenih Konvencijom je znatno šira od liste takvih tražbina propisanih ZPUP-om, premda on usvaja njena nacela." i dalje: " Liste pomorskih tražbina naznacenih u ZPUP-i i u Konvenciji ne podudaraju se u dijelu koji se odnosi na potraživanja iz pomorskog zajma, posjeda, iskorištavanja ili o pravima na plodove iskorištavanja broda u suvlasništvu, utoliko što su ova potraživanja obuhvacena Konvencijom, a ispuštena ZPUP-om, premda

SFR Jugoslavija nije stavila rezerve i za naznacena potraživanja (argr. iz cl. 1. st. 1. t. h., st.1. t.q. Konvencije)."

U doktrini se dakle istice da ima dosta sporova koji proizlaze iz nejasnoce i nepotpunosti u odredjivanju pojedinih potraživanja iz cl.1. st.1. Konvencije ⁵ pa se u tom pravcu upucuje na cit. pisce.

VJEROJATNOST TRAŽBINE i OPASNOST

Doktrina i judikatura razmatraju i uslove za izdavanje privremene mjere po Konvenciji. Tako ima mišljenja da u slucaju primjene Konvencije, nije potrebno uciniti vjerojatnim opasnost (kako to traži cl. 265 ZIP), a ima cak i mišljenja da ne treba uciniti vjerojatnim niti postojanje potraživanja. ⁶ Tako se navodi da francuski izraz *creance* ne odgovara u cjelosti engleskom izrazu *claim*. Prema tome primjenjujuci Konvenciju, sud ne bi trebao utvrđivati postojanje tražbine, vec bi trebao izvršiti samo izvjesno prethodno istraživanje u pravcu da li je postojanje zahtjeva razumno. ⁷ Medutim moglo bi se smatrati da Konvencija ipak postavlja zahtjev u tom pravcu, u cl.1. st. 4. i to je sporno. ⁸

U pogledu primjene *lex fori*, Coric, smatra da : "*U skladu s odredbom cl. 6. st. 2. Konvencije, zakljucujemo da ce to biti prema pravu države u kojoj treba biti izvršeno zaustavljanje.*" ⁹

No, moglo bi se postaviti pitanje da li je vjerojatnost opasnosti postupovni ili supstancijalni propis, i mislim da je suptancijalni. ¹⁰ Upozorujem na propis cl. 265/2 ZIP, u pogledu privremene mjere bez vjerojatnosti opasnosti, ako bi dužnik eventualno mogao pretrpiti samo neznatnu štetu, a što bi se moglo smatrati da postoji, obzirom na to da dužnik može osloboditi brod polaganjem novca ili davanjem zadovoljavajuće garancije. Mislim da bi se taj propis mogao koristiti i kod primjene Konvencije, jer se nastoji Konvenciju liberalno primjenjivati.

Konvencija medutim ne govori o opasnosti, kako je to izricito zahtjevao biv. cl. 979 ZPUP-a, a sada cl. 265 ZIP. Postavlja se pitanje: da li je obzirom na cl. 134 Ustava, buduci je konvencija jaca od zakona, sud vezan propisom Konvencije tj. ne traženjem vjerojatnosti postojanja opasnosti ili ZIP-om koji to traži. Mislim da se u slucaju primjene Konvencije ne bi smjelo od strane suda tražiti "postojanje...opasnosti..." ¹¹

Privredni sud Hrvatske smatra medutim da je i kod primjene Konvencije potreban "*element subjektivne opasnosti*", za što nema osnova u Konvenciji. ¹² Osim toga

zahtjevi suda su više nego zahtjevni, skoro kao u postupcima in meritum.¹³

Moram reci da smatram da u svakom slucaju kada se vjerovnik poziva na privilegij ne treba dokazivati opasnost jer je opasnost eo ipso sadržana u vrlo kratkom roku zastare za privilegij. U talijanskoj doktrini, koja obradjuje Konvenciju, smatra se na pr. da u slucaju kada se privremena mjera traži na osnovu privilegija (maritime lien) nema uopce potrebe dokazivati opasnost,¹⁴ jer u smislu talijanskih propisa (a tako i propisa našeg PZ cl. 261 u vezi sa cl. 260 st.l. toc. 2) privilegij prestaje ako se ne provede zaustavljanje broda unutar zakonskog roka od jedne godine odnosno šest mjeseci.¹⁵

Pošto se radi o stranom brodu, to privilegije na tom brodu treba ocijeniti po zakonu zastave, jer cl. 991 st.l. toc. 2 PZ odredjuje da se stvarna prava na brodu ocjenjuju prema pravu države ciju državnu pripadnost brod ima.

S time u vezi, vidi i cl. 8. Konvencije, gdje se raspravlja o primjeni konvencije i na brodove koji viju zastavu država NE-ugovornica. Naime, u tom slucaju, na brodove iz država NE-ugovornica, ne primjenjuje se obavezno cl. 1. Konvencije, ali se može primjeniti, a može doci do primjene i domaci (naš) zakon pa onda dolazi do primjene cl. 976. st.l. PZ u vezi sa adekvatnim propisom iz stranog prava, po zakonu zastave broda, (kao što je cl. 250 i sl. u PZ). Ne dolazi automatski do primjene Konvencija o privilegijama iz 1926, 1967 ili 1993, jer ih Hrvatska nije ratificirala. U praksi to znaci da vjerovnik mora dokazati da je po zakonu zastave broda, njegovo potraživanje privilegij, ako svoj zahtjev postavlja na temelju cl. 977 st.l. Postavlja se pitanje da li vjerovnik može dokazivati da se po pravu zastave broda primjenjuje Konvencija o privilegijama iz 1926 ili iz 1967, ako je država zastave broda takovu konvenciju ratificirala i ako je to u interesu vjerovnika. Mislim da bi trebalo dozvoliti takovo dokazivanje, a time bi se i pojednostavnilo dokazivanje jer bi se trebalo utvrditi da li je konvencija ratificirana, a onda bi dalje dokazivanje samoga prava bilo direktno dostupno i strankama i sudu iz teksta takove konvencije.

Postavlja se pitanje, što kada se vjerovnik ne poziva na privilegij nego na popis iz st.l. (ili se uopce ne poziva na popis a tražbina predstavlja istovremeno i privilegij - *iura novit curia*) ?

U praksi postaviti ce se pitanje vjerovniku, da li mu je jednostavnije dokazivati opasnost¹⁶ ili dokazivati privilegij, eventualno po pravu države zastave broda ili eventualno Konvenciji iz 1926 ili 1967, ako ih je ratificirala i primjenjuje ih država zastave broda ?

To znaci da kada sud primjeni Konvenciju ne smije zahtjevati da se opasnost ucini vjerojatnom, dok po PZ to mora uciniti i to je, mislim, jedan i te kako bitan dokaz razlika izmedu konvencije i PZ.

Inostrana doktrina razmatrala je gore spomenuti problem.

Problem opasnosti mogao bi se eventualno posmatrati i iz slijedeceg vidika: Konvencija nije spomenula uopce privilegije, ali su u cl.1. navedene mnoge tražbine koje su u stvari privilegiji. Notorno je da vecina lokalnih zakona, štiti privilegije i za njih ne treba dokazivati opasnost. Možda je Konvencija htjela dati svim tražbinama režim privilegija što se tice vjerojatnosti opasnosti. Naime, u prvom nacrtu teksta konvencije, u cl.2. bilo je navedeno: "*..juge. Celui-ci autorisera la saisie sur simple verification de la vraisemblance de la creance,*" medutim je taj tekst kasnije brisan.

Komentirajuci stupanje na snagu Konvencije u Italiji, F. Berlingieri je istakao da cl 652 Codice di navigazione štiti privilegije, pa da ne treba dokazivati "il pericolo di perdere garanzie del credito" medutim, da uvođenjem u italijansko pravo Konvencije, prakticki znaci prestanak primjene u pomorskom pravu pojma "*periculum in mora*"....¹⁷ Inostrana doktrina i judikatura smatraju da Konvencija uopce ne traži niti za bilo koju tražbinu vjerojatnost otežanja naplate tražbine, dakle niti za one koje se NE OSNIVAJU na privilegiju.

Komentatori iz perioda odmah poslije Napuljske konferencija nisu imali jedinstveni stav. Tako je Pasanisi¹⁸ mišljenja da sudac mora prvenstveno kvalificirati tražbinu da li ulazi u cl.1. i jasno, takoder vjerojatnost tražbine, ali Pasanisi odmah nadodaje da se tu završava aktivnost suca jer Konvencija ne zahtjeva druge uslove, i da apsolutno ne spominje opasnost od zakašnjenja ili bilo kakav drugi razlog urgentnosti. Na osnovu toga zaključuje da je Konvencija prihvatila drugi pristup nego što je to pristup lokalnog zakona, i da prema tome za tražbine iz cl.1. privremena mjera mora biti uvijek izdata.¹⁹

G.Berlingieri, koji je aktivno sudjelovao na Konferenciji, kao član Bureau Permanent, odgovarajuci u debati Prof. Spiropoulos-u takoder je naveo da sudac ne treba razmatrati da li postoji opasnost.²⁰

A. Mordiglia,²¹ smatra da svrha Konvencije, jednoobraznost u medunarodnom pristupu, govori u pravcu da se vjerojatnost opasnosti ne smije ocijenjavati, jer neki pravni sistemi, kao na pr. anglosaxonski uopce ne poznaju *periculum in mora*.²² Slicno i francuski sistem, i sistem mnogih drugih pomorskih zemalja.²³

KVALITET TRAŽBINE

U pogledu kvalitete tražbine, karakteritico je navesti mišljenje Lopez de Gonzala da tražbina može biti nelikvidna, još nedospjela i pod suspenzivnim ili rezolutivnim uslovom.²⁴

POPIS TRAŽBINA IZ CL. 1

Judikatura se je upustila u razmatranje i pojedinih izraza korištenih u konvenciji.

Tako je na pr. razmatrana širina znacenja rijeci, na pocetku st.l., t.j. "*nastalih iz jednog od ovih uzroka*" , a povodom tocke (d) i (e).²⁵

ad toc.(a)

Sudar obuhvaca i t.zv. indirektni sudar.²⁶

Izgleda da se kod sudara ne bi mogao zaustavio sister ship.²⁷

ad toc.(b)

Ovaj propis ima šire znacenje, pa se smatra da obuhvaca i slucaj poskliznuca na palubi, pada sa broda ako nema dovoljmo sigurne ograde, itd.²⁸

ad toc.(c)

Propis pokriva i štete nastale na spasavanom brodu.²⁹

ad toc.(d)

Smatra se da pokriva samo bare boat charter, dakle po našem zakup.³⁰

ad toc.(e)

Ovaj propis pokriva ostale ugovore, kao time charter, trip charter, voyage charter i sl., prijevoz temeljem teretnice, waybills i sl.³¹

Medutim zahtjev za vozarinu, nije uopce pomorska tražbina, jer je upravljena od strane brodovlasnika protiv carterera ili korisnika prijevoza.³²

ad toc. (k)

Smatra se da se može primjeniti i na dobavu u maticnoj luci, te da pojam dobava ne treba uvijek znaciti i kupoprodaju izvjesnog predmeta, vec, u stanovitim okolnostima i zakup i možda i najam stvari. Izraz "iskorištavanje" je širi od nastavka putovanja, a "uzdržavanje", je širi od ocuvanja, koja su dva izraza korištena u Konvenciji o pomorskim privilegijama iz 1926, u cl.2. st. 5. ³³

Italijanska sudska praksa i doktrina ukljucuje i dobavu boje u privilegirne tražbine, pa time, pod određenim uslovima, i u osnov za privremenu mjeru. ³⁴ Također dobavu bunkera. ³⁵

ad toc.(l)

Postavilo se je pitanje da li ovaj propis pokriva samo popravak šteta ili može imati i šire znacenje, pa se smatra da izvjesni popravci, mogu doci pod pojam "opremanja". I pojam "opremanja" može se šire shvatiti, dakle više nego što je opskrba. Naknada za dokovanje obuhvacena je, izgleda, samo ako je zahtjevana od popravljaca broda. ³⁶

ad toc.(m)

Smatra se da obuhvaca široki diapazon, kao hranarinu, bonuse, dodatke, premije osiguranja posade, doprinose za socijalno i mirovinsko osiguranje i sl. ³⁷

ad toc.(n)

Smatra se da komisije agencije i sl. nisu izdaci predvideni ovdje. Izgleda da je bitno da su izdaci ucinjeni na pr. za vlasnika broda. Konvencija koristi i izraz " u ime broda", pa to stvara nesigurnost u tumacenju. Ima razlicitih stavova. ³⁸

ad toc. (p)

Doktrina smatra da se spor mora voditi između suvlasnika a ne između partnera u poslu ili dionicara. Dakle, ako je menedment dat jednom poduzecu koje je

stvoreno u tu svrhu, spor u tom slucaju, nije između suvlasnika.³⁹

ad toc. (g)

Problem koji se može pojaviti može biti u vezi sa neregistriranim hipotekama i mortgejdžima, ili drugim založnim pravima, te o hipotekama ili mortgejdžima na dio broda. Mišljenja nisu jedinstvena.⁴⁰

Privredni sud Hrvatske je razmatrao takav jedan slucaj i zauzeo stav da hipoteka mora biti upisana.⁴¹

TIME i VOYAGE CHARTERER

Pomorsko potraživanje može biti i protiv time - charterera i tada se može odnositi na slucajeve nabrojene u st. 1. toc. b,e,f,g,i i j, dok protiv voyage - charterera na tocke b,e,f,g, dakle bez tocke I. i J.⁴²

Kod voyage - charterera, talijanska judikatura smatra da charterer preuzima položaj vozara, ako je preuzeo obavezu da ce teret predati u luci iskrcaja, pa je time preuzeo komercijalno vodstvo broda.⁴³

Vidi toc. e) 1 pod "ad e).

STAV 2. - PRISILNO IZVRŠENJE

Na ovom mjestu prikladno je spomenuti, da ova Konvencija, nema nikakove veze, sa prisilnim izvršenjem na brodu, na osnovu, recimo, pravomocne presude. To znaci da sud koji ima nadležnost za prisilno izvršenje, ne bi mogao primjeniti propise ove Konvencije, ako se radi o prodaji broda u izvršnom postupku, protiv osobe koja nije brodovlasnik. Ne može se dakle sud pozivati na ovu Konvenciju u izvršnom postupku.⁴⁴

STAV 4.

U prijevodu je korišten izraz "predlagac", dok je u engleskom tekstu korišten izraz "claimant" a u francuskom "demandeur". Cini se da je izraz predlagac više procesualnog znacaja, dok je izraz claimant više obveznog znacjenja. Izraz "vjerovnik" iz PZ, bliži je pojmu "claimant"/"demandeur", no to ce ovisiti i o lex fori.⁴⁵

Možda bi trebalo samo spomenuti da je st.3. i st.4. cl.1. bio potreban zbog tužbe in rem i razjašnjenja u vezi toga.

+++++

- (1) Vidi I. Dio, cl. 978 PZ.
- (2) Coric D., Medunarodna unifikacijska pravila o postupku privremenih mjera zaustavljanja broda, UPP, br. 1. - 2., (125-126), str. 41 i sl.
- (3) Ali ima i drugacijih stajališta u inostranstvu. Smatra se da su ukljuceni i hranarina, bonusi, mirovinsko i zdravstveno osiguranje i sl. Vidi na pr.
The "Tergestre" 9 Asp.M.L.C., 346; The "Elmville" No.2., 10 Asp. M.L.C., 23; The "Gee Whiz" /1951/ 1 Lloyd's Rep., 145; "Arosa Star" /1959/ 2 Lloyd's Rep. 396; "Arosa Kulm" No.2. /1960/ 1 Lloyd's Rep. 97.; "Fairport" /1965/ 2 Lloyd's Rep. 183.; "Halcyon Skies" /1976/ 1 Lloyd's Rep., 461.
- (4) Nisu prihvacene tražbine i nisu ušle u konvenciju:
- premije osiguranja
- stivadorski troškovi
- u nekim slucajevima zagadenja
- kuporpodaja brodova i sl.
- (5) Coric, op.cit. str. 48.
- (6) Berlingieri, Arrest, str. 120 et seq., analizira pripreme radove za konvenciju 1952, judikaturu i doktrinu.
- (7) Koristi se engleski izraz "reasonable", dok ZIP u cl. 275. govori o "postojanju vjerojatnosti". Ima mišljenja da se za Konvenciju ne treba utvrđivati niti prima facie postojanje tražbine, ali to je usamljeno mišljenje (Rodiere, Le Navire, 1980, p. 248). Francuski izraz je "allegation d'un droit ou d'une creance", engleski "assertion of a right to something".
- (8) Vidi st. 4., engleski "who alleges", francuski "invoquant l'existence d'une creance maritime."
- (9) Coric, Med. unifikacija UPP 125-126, 41, 49.
- (10) Triva, Belajac, Dika, Sudsko izvršno pravo, 1980, para 1. br. 3.: "Iako se zakoni koji reguliraju materiju izvršnog prava obicno smatraju procesnim zakonima, njihova je specificnost ... u tome, što oni ne sadrže samo odredbe o izvršnom postupku, vec propisuju i supstancijalnopravne (imovinskopravne i druge gradanskopravne, radnopravne, porodicnopravne, kaznenopravne itd.) pretpostavke i posljedice provodenja tog postupka. Zbog toga treba razlikovati norme izvršenog procesnog od normi izvršnog supstancijalnog prava."
- (11) Izvjesne države jasno prave razliku da li se zaustavljanje vrši po Konvenciji ili po lex fori. Tako npr. i Francuska i Španjolska kod primjene Konvencije ne zahtijevaju niti vjerojatnost tražbine. (Berlingieri, Arrest, str. 124 et seq.) U Italiji se koriste dva izraza: jedan je fumus bonis iuris za prima facie tražbine i drugi periculum in mora.
- (12) PS H II PŽ-2741/91 od 10. ožujka 1992., UPP 137-140 str. 169.
"Za postojanje hipoteke na brodu potreban je njen upis u upisnik brodova. Ako hipoteka nije upisana presuda koja je donesena na osnovi hipotekarne tužbe je ništavna. Ako su predlagatelji stranci koji zahtijevaju da sud odobri privremenu mjeru zaustavljanja broda, primjenjuje se Med. konvencija o privremenom zaustavljanju pomorskih

brodova od 10.05.192. Prema toj konvenciji za zatraženu privremenu mjeru zaustavljanja broda mora se raditi o pomorskom potraživanju. Pomorsko potraživanje nije tražbina za isplatu cijene broda budući da se ne radi o pomorskom zajmu već o ugovoru o prodaji broda. Navedena se Konvencija ne primjenjuje ako je cilj privremene mjere da se realizira dosudeni iznos koji je bio predmet spora. Daljni preduvjet za primjenu navedene konvencije je opasnost da će bez te mjere naplata biti onemogućena ili otežana. Te opasnosti nema ako se radi o domaćem brodu upisanom u hrvatski upisnik brodova, te ako dužnik ništa ne poduzima da oteža ili osujeti vjerovnikovu tražbinu."

Bilješka Prof. Dr. Branko Jakaša.

Ovo je i rijetka odluka koja se poziva na Konvenciju.

Iz obrazloženja:

"Za privremenu mjeru zaustavljanja broda nisu ispunjene pretpostavke propisane odredbom cl. 1. i sl. Međunarodne konvencije za izjednačenje nekih pravila o privremenom zaustavljanju pomorskih brodova od 10.05.1952., odnosno vjerovnikova tražbina s naslova isplate cijene broda "Danica I" nije pomorsko potraživanje iz toc. 1. 1. h. te Konvencije jer se ne radi o "pomorskom zajmu", već o tražbini iz ugovora o prodaji broda. Uostalom, iz daljnje odredbe cl. 1. st. 1. toc. 2. Konvencije također proizlazi da ovdje nije mjesto izdavanju privremene mjere jer se njome želi postići cilj zapljene broda radi izvršenja presude iz ovog spora. Konacno ne postoji ni element subjektivne opasnosti, jer niti je dokazano da dužnik nešto poduzima da osujeti vjerovnike u naplati tražbine, niti da će naplata biti otežana. Konacno ne radi se o pretpostavci presumirane opasnosti, jer se radi o brodu domaće zastave u zemlji u kojoj vjerovnici imaju osigurano ugovorno založno pravo na brodu (clausula intabulandi)."

Primjedba: Iako se odluka poziva na nekoliko propisa iz Konvencije, ne poziva se niti na jedan propis u vezi s opasnošću, iz čega bi se moglo zaključiti da jednostavno primjenjuje ZIP, iako Konvencija ima veću snagu od zakona. Mislim da to nije osnovano.

Nije jasno što se je htjelo reći sa: "Ako su predlagatelji stranci koji zahtijevaju privremenu mjeru primjenjuje se Međunarodna Konvencija."

(13) PS H II-PŽ-2917/90 od 23.10.1990.

Za privremene mjere brodova u gradnji ne primjenjuju se odredbe Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi već odredbe Zakona o izvršnom postupku Ovo opasnost tražilac privremene mjere mora dokazati ukazivanjem na konkretne radnje, odnosno na propuste dužnika. Za sud nisu dovoljne objektivno postojeće činjenice kao primjerice da se radilo o potraživanju većeg obima, postojanju više vjerovnika, trajnijoj nelikvidnosti dužnika.

Iz obrazloženja:

"Opasnost da će dužnik osujetiti ili znatno otežati naplatu potraživanja mora, međutim, biti subjektivne prirode, što znači da vjerovnik mora ukazati na konkretne radnje, odnosno propuštanje dužnika poduzetih svjesno radi ugrožavanja namirenja vjerovnikovih potraživanja, a sud mora utvrditi postojanje takvih radnji, odnosno propuštanja dužnika i subjektivni odnos dužnika prema njima. Ne može se smatrati da je ta opasnost učinjena vjerojatnom već zbog same objektivno postojeće činjenice da se radi o potraživanjima većeg opsega, da je dužnik prezadužen, trajnije nelikvidan ili da izvršenje zahtijeva više vjerovnika, na pravilnost upućuje odredba cl. 265. st. 2. ZIP"

(14) Tribunale di Genova 31.01.1992, Boat Boero - Nave ROBERTA FORESI, Dir. Mar., 1993, 424. Privilegi - Fornitura per la conservazione della nave - Rientrano nell'art. 552 n.b. cod. nav. -

Sequestro conservativo - Credito privilegiato - Periculum in mora - Non e richiesto - Privilegi - Esercizio nei confronti del terzo proprietario.

Per ottenere il sequestro conservativo della nave non occorre che il creditore privilegiato dia prova del periculum in mora. (2)

Il privilegio e esercitabile anche in pregiudizio del terzo proprietario. (3)

Le spese per la pitturazione della nave sono state ricomprese fra quelle attinenti alla conservazione, previste dall'art. 552. no. 6. cod. nav., agli effetti del privilegio ivi stabiliti gia in App. Firenze, 06.05.1958., Gorin c. Codecasa, in Giur.it., 1959, I, 2, 57 e anche in G. Righetti, Codice della Navigazione, Milano, 1986, 663.

(2) Berlingieri, I Diritti di garanzia sulla nave, Padova, 1965, 94 e ss.

(3) Cass. 03.03.1965, n. 347, INPS c. Ditta Fratelli Neri, con nota, BERLINGIERI, Atti richiesti per impedire il decorso del termine di estinzione dei privilegi nel caso di vendita volontaria della nave gravata.

(15) Berlingieri, I diritti di garanzia sulla nave, str. 572, 574, OPS Split, IX-I-R-29/90, vidi i naprijed, uz cl. 974.

(16) Nije uvijek lahko dokazati opasnost, vidi cl. 974, 974-06, cl. 974-16, odluku PŽ-2927/90 UPP 133-134, str. 155., odluku PŽ-2917/90 od 14.02.1992.

(17) Berlingieri F., Ratifica delle Convenzioni di Bruxelles 10 Maggio 1952, Dir. mar. 1978, str. 153: "L'introduzione nel nostro diritto interno della Convenzione 1952 ha l'effetto pratico di escludere praticamente in modo totale nel campo marittimo del concetto di periculum in mora"

Vidi i Berlingieri F., Arrest ..., str. 33. Talijanski unutrašnji propis zahtijeva i vjerojatnost opasnosti, ali periculum in mora nije potreban za Konvenciju.

(18) E. Pasanisi, La Conferenza di Napoli di CMI; Dir, Mar. 1951, 574,

(19) Pasanisi, loc. cit.: "..... la convenzione infatti non richiede altri elementi, in ispecie non parla di pericoli nel ritardo o di altre ragioni di urgenza (adotando) il criterio di limitare la tutela del sequestro a favore di alcuni crediti, per i quali quindi deve essere sempre concesso"

(20) "... il giudice (potesse) sempre esaminare se vi fosse per lo meno l'apparenza del diritto vantato, ma che egli non dovesse altresì esaminare se il creditore coresse il rischio di perdere la garanzia del proprio credito." Bull. CMI, 105.

(21) A. Mordiglia, La Convenzione di Bruxelles 10 Maggio 1952, Dir. Mar. 1981, str. 133

(22) U pogledu engleskog prava navedeno je: "In order to obtain an arrest it is merely necessary to state on affidavit the nature of the claim and circumstances giving rise to it and that the claim has not been satisfied."

(23) Mordiglia, op. cit.: "Under French Law it is not necessary to prove conclusively that a valid claim exist. The Decret of 24.2.1971 states that arrest can be granted as soon as it is shown

that there is the likely-hood of a valid claim."

(24) M. Lopez de Gonzales, komentatorska bilješka, uz presudu Tribunale di Commercio di Nouema, 17.11.1979, Dir. Mar. 1981, p. 82: "... e pacifico che il sequestro possa essere ottenuto anche a garanzia di crediti illiguidi, non esigibili, sottoposti a termine non ancora scaduto o a condizione sospensiva o risolutiva."

Za judikaturu vidi op. cit. notu 7. na str. 84.

(25) Judikatura je razmatrala znacenje rijeci "nastalih iz" (engleski "arising out of", francuski "ayant l'une des causes suivantes" u predmetu Samick Lines Ltd. v. Owners of the Ship "Antonis P. Lemos" /1985) 1 Lloyd's Rep. 283. gdje se je raspravljalo od Kuce Lordova u pogledu štete iz delikta na brodu pocinjene od strane sub-carterera ulazi u cl. 1. toc. (d) i (e). Kuca lordova je potvrdila IIst. odluku Apelacionog suda, analizirajuci uže znacenje izraza "arising under" od izraza "in connection with".

Vidi i Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 55.

(26) House of Lords held in The "Eschersheim" that although the ship itself must be actual instrument by which the damage was done, "physical contact between the ship, and whatever object sustains the damage is not essential" /1976/ 2 Lloyd's Rep. 1.

(27) Doktrina piše u tom smislu, npr. TETLEY, op. cit. str. 463: "A Claimant who may have a maritime lien for collision damage against the offending ship, does not obtain an equal maritime lien against the sister ship. Only offending ship is subject to the maritime lien (The Acrux /1965/ p 391).

Opaska: Tetley govori o "LIEN" a ne o "maritime claim"

(28) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 58

(29) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 59

Vidi Lisabonski nacrt cl. 1. para. 1. (d)

(30) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 59: "..... it probably covers only bareboat charters."

Vidi engleski tekst konvencije i toc. (e) koja se odnosi na time charter.

(31) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 60

Vidi presudu Gatoil Inc. v. Arkwright-Boston Manufacturers Mutual Ins. Co. - "The "Sandrina" - /1983/ 2 Lloyd's Rep. 63

Vidi Lisabonski nacrt cl. 1. para. 1. (g).

Vidi i Samick Lines Ltd. v. Owners of the Ship "Antonis P. Lemos" /1985/ 1 Lloyd's Rep. 283;

(32) Berlingieri, I crediti del noleggiante e del vettore sono "maritime claims"?, Dir. Mar. 1991, 409:

"Poiche il credito del noleggiante e del vettore nei confronti del noleggiatore o del caricatore/ricevitore non pub certo essere realizzato sulla nave che ha compiuto il viaggio o eseguito il trasporto, tale credito non e, in base all' interpretazione complessiva degli artt. 1, 2 e 3 della Convenzione, un maritime claim."

(33) Opskrba može biti i u luci upisa. Smatra se da se mogu ukljuciti i predmeti uzeti u zakup, ili leasing, bunker itd.

Vidi Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 65.

Vidi "The River Rima" /1988/ 1 Lloyd's Rep. 193, 195.

Vidi protivno "The River Jimini" 29.06.1984, Ship en Schade No. 127, cited by Sheen J. in "The River Rima" /1987/ 2 Lloyd's Rep. 106, 108.

U pogledu razlika pojmova "iskorištavanje" (operation) i "nastavka putovanja" vidi Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 67 i Tribunale di Ravenna, 24.01.1987, Trademar Conasa S.A. v Line Island Marine Co. Dir. Mar. 1988, 804.

(34) Tribunale di Genova 31.01.1992, Boat Boero - Nave ROBERTA FORESI

Privilegi - Fornitura per la conservazioene della nave - Rientrano nell art. 552 n.b.

cod. nav - Sequestro conservativo - Credito privilegiato - Periculum in mora - Non e richiesto - Privilegi - Esercizio nei confronti del terzo proprietario.

Le spese per la pitturazione della nave sono state ricomprese fra quelle attinenti alla conservazione, previste dall'art. 552. no. 6. cod. nav., agli effetti del privilegio ivi stabiliti gia in App. Firenze, 06.05.1958, Gorin c. Codecasa, in Giur. it., 1959, I, 2, 57 e anche in G. Righetti, Codice della Navigazione, Milano, 1986, 663.

(35) Tribunale di Genova, 22.03.1994, Dir. Mar., 1994, 531.

"Il credito marittimo, ai sensi dell' art. 1. para 1. (k) della Convenzione di Bruxelles del 1952 sul sequestro di navi il credito per fornitura di combustibile (2)"

(36) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 68.

(37) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 69. Vidi i:

The "Tergestre", 9 Asp. M.L.C., 345;

The "Elmville" No.2., 10 Asp. M.L.C., 23

The "Gee Whiz" /1951/ 1 Lloyd's Rep. 145

The "Arosa Star" /1959/ 2 Lloyd's Rep. 396;

The "Arosa Kulm" No. 2. /1960/ 1 Lloyd's Rep. 97.

The "Fairport" /1965/ 2 Lloyd's Rep. 183;

The "Halcyon Skies" /1976/ 1 Lloyd's Rep. 461.

Vidi drugacije stajalište koji je iznijela Coric.

(38) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 70.

Vidi protivno: The "Westport" /1966/ 1 Lloyd's Rep. 342; Grcka: Single Member First Instance Court of Piraeus, Decision No. 8647/1979, Maritime Law Review, Vol. 9. (1985), p. 6.

(40) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 72.

(36) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 73

Naša judikatura razmatrala je problem. Vidi odluku PS H II PŽ-2741/91 od 10. ožujka 1992, UPP 137-140 str. 169.

(41) Vidi odluku PS H II PŽ-2741/91 od 10. ožujka 1992., UPP 137-140 str. 169, gore.

(42) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 102.

Tako se smatra da obuhvaca:

TIME CHARTERER

(B) - loss of life or personal injury

(E) - agreement relating to the carriage of goods

(F) - loss or damage to goods

(G) - General average when time charterer is the carrier

(I) - if the hire is at risk for the time charterer, in respect

of towage

(J) - in connection with pilotage

VOYAGE CHARTERER

ISTO kao kod T/C GORE, samo BEZ toc. (I) i (J)

Vidi "The Span Terza" /1982/ 1 Lloyd's Rep. 225 (C.A.) i fusnotu 218 na str. 103.

Vidi i Lisabonski nacrt.

(43) Tribunale di Genova 13.01.1990.

Compagnie General Maritime et al. c. Ado Ter Mar, Dir. mar. 1991, 408

"Il noleggiante ili quale impegni la nave per un determinato viaggio acquista la qualita di vettore quando assume l'obbligo della riconsegna del carico e, in funzione del medesimo, la gestione commerciale della nave. (1)

Sussiste il periculum in mora, richiesto per la conessione del sequestro conservativo di una nave, quando il debitore, proprietario della nave, riconosce il mancato pagamento, quest'ultimo costituendo prova di impotenza economica. (2)

La revoca del sequestro conservativo di una nave mediante depositate di libretto bancario, non impedisce la convalida del sequestro. (3)

(1-3) Navodi se literatura i presude.

(2) - kriticka nota F. Berlingieri.

(44) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 93 na str. 93 do 105,

"The Convention deals only with the arrest as a conservative measure and does not apply, as it clearly appears from the definition in Art. 1. para 2., to the seizure of a ship in execution or satisfaction of a judgment.

Consequently, the judicial authority competent for the execution or satisfaction of a judgment cannot, in order to establish whether the ship can be seized and sold in a forced sale in satisfaction of a judgment against a person other than the owner of that ship, apply the provisions of the Arrest Convention."

(45) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 127

CL.2. ZASTAVA DRŽAVE UGOVORNICE

BROD KOJI VIJE ZASTAVU DRŽAVE UGOVORNICE MOŽE BITI ZAUSTAVLJEN NA PODRUCJU NEKE DRŽAVE UGOVORNICE SAMO RADI POMORSKOG POTRAŽIVANJA. NIKIM SE U OVOJ KONVENCIJI NE PROŠIRUJU ILI SUZUJU PRAVA ILI OVLAŠTENJA KOJA IMAJU DRŽAVNE JAVNE ILI LUCKE VLASTI NA OSNOVI SVOJIH UNUTRAŠNJIH ZAKONA ILI PROPISA DA ZAUSTAVE, ZADRŽE. ILI NA DRUGI NACIN SPRIJECE ISPLOVLJENJE BRODA SA SVOG PODRUCJA,

Područje države dijeli se na područja sudova pa se prema tome, za teritorijalnu nadležnost, primjenjuje lex fori.

U pogledu izdavanja privremene mjere tokom plovidbe, ta mogućnost postoji kada se brod nalazi u teritorijalnom moru. ¹ (vidi naprijed uz cl. 974 P2 (pod 974 - 15))

Pošto drugi dio ovog člana govori o državnim, javnim i luckim vlastima, vrlo vjerojatno se teritorijalna nadležnost neće pokrivati sa sudskom.

Pomorska potraživanja su detaljno nabrojena u cl.1. i propis cl.2. određuje da se istima a i inace, ne mogu niti proširiti niti suziti prava i ovlaštenja državnih, javnih ili luckih vlasti. No sudovi su ograničeni temeljem cl.1. ²

Ovaj član treba povezati sa cl. 8.st.2. Konvencije radi distinkcije u pogledu brodova koji viju zastavu jedne države NE-ugovornice za koje proizlazi da se mogu zaustaviti i za sva potraživanja navedena u cl. 1 Konvencije, kao i za potraživanja prema propisima zemlje gdje se izdaje privremena mjera.

S tim u vezi postavlja se jedno pitanje. Naime, mislim, da obzirom na činjenicu da je R. Hrvatska prihvatila Konvenciju, a temeljem cl.134 Ustava R. Hrvatske ³ sudovi su dužni direktno primjenjivati Konvenciju, koja ima veću snagu od zakona da bi zapravo osnov za izdavanje privremenih mjera pa prema tome i navodjenje propisa na osnovu kojih je privremena mjera izdata trebala uvijek polaziti od cl. 8.st.2. Konvencije, kojim se na neki način, dolazi do primjene unutarnjih propisa na one bro-dove koji imaju stranu zastavu,

tj. zastavu države NE-ugovornice. Sva rješenja koje sam imao prilike vidjeti, a odnose se na strane brodove, pozivala su se prije na ZPUP pa čak i na ZIP. Da li je pravilnije pozivati se u prvom redu na cl. 981 st.2. ZPUP (cl.976 PZ) ili bi bilo potrebno to ciniti preko cl.8. st.2. Konvencije, možda i nije toliko važno, ali je to stvar na koju se u medjunarodnoj praksi, ipak gleda. Mislim da država koja je ratificirala (promulgirala) konvenciju i koja daje konvencijama takav tretman kakav je dat u Ustavu R. Hrvatske, treba za bazu svojih sudskih odluka, u ovakovim premetima, uvijek polaziti od medjunarodne konvencije da bi došla do primjene svojih umitarnjih propisa.

Svakako privremena mjera protiv broda koji vije zastavu jedne države ugovornice, može se donijeti isključivo za potraživanja navedena u Konvenciji i isključivo pozivanjem na propise iz Konvencije. Jasno ovo se ne odnosi na brodove koji viju hrvatsku zastavu.

Zaustavljanje može odrediti samo sudska vlast (cl. 4) ali cl. 2. to dopušta i određenim drugim organima. Izgleda međutim, da citirani drugi organi nisu vezani pomorskim potraživanjima.⁴

Treba smatrati da se i brod spreman za polazak može zaustaviti.⁵ Vidi cl. 3. st. 1.

+++++

(1) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 107.

(2) Tribunale di Genova 11.05.1988 Renzo Bacci C-S.p.A., Dir. Mar. 1989, 272

Poiche a norma dell'art.2. della Convenzione di Bruxelles 10 maggio 1952 le disposizioni di tale Convenzione non possono estendere o restringere il potere che le autorità degli Stati contraenti hanno in tema di sequestro, in base alla loro legislazione interna, deve essere escluso il diritto del creditore di sequestrare una nave a garanzia di un credito nei confronti del noleggiatore quando tale credito non sia garantito da privilegio speciale sulla nave.(1)

La legge nazionale della nave non regola l'esistenza dei privilegi, che deve essere accertata in base alla legge regolatrice del credito, ma soltanto la loro disciplina.(2)

(1) vedasi in senso conforme, Trib. Genova 23.02.1987, Dir. mar. 1989, 209, con osservazione parzialmente critica di F. Berlingieri.

(2) Il principio affermato in questa sentenza contrasta con l'opinione unanime della dottrina e della giurisprudenza.

Vedi loc. cit. za doktrinu i presude.

(3) "U pogledu "ozakonjenja" clanak 134. Ustava Republike Hrvatske odreduje da se medunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni cine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike, a po pravnoj su snazi iznad zakona." Rješenje VS RH Rev. Broj: II-Rev-7/1989-2 od 3.12.1991.

(4) Tribunale di Genova 23.02.1987, Dir. mar. 1989, 209

Nonostante che l'art.3. della Convenzione di Bruxelles 10.05.1952 sul sequestro conservativo di navi consenta il sequestro di una nave a garanzia di credito nei confronti del conduttore o noleggiatore, l'istanza di sequestro per tale credito non può trovare accoglimento data la prevalenza, prevista dall'art. 2 della Convenzione, della normativa interna su quella uniforme.

La statuizione nell'art.2. della Convenzione del 1952 che le disposizioni uniformi non possono avere l'effetto di estendere o restringere i poteri attribuiti a enti pubblici in tema di sequestro o detenzione di navi deve essere collegata con l'affermazione, che si trovi nello stesso articolo, secondo cui le navi di nazionalità di Stati contraenti possono essere sequestrate solo in relazione a crediti marittimi. La norma suddetta non può quindi essere utilizzata per escludere la facoltà di sequestro conservativo concessa dall'art. 3. para. 4. al creditore in relazione a crediti sorti nei confronti del conduttore o del noleggiatore. A tal fine può invece essere utilizzata la statuizione, contenuta nell'art.9., secondo cui la Convenzione non conferisce al creditore alcun diritto di seguito che non sia riconosciuto dalla legge applicabile da parte del giudice davanti al quale l'azione è promossa o dalla Convenzione di Bruxelles del 1926 sui privilegi e ipoteche.

In argomento vedasi Trib. Ravenna, 24.01.1987, TRADEMAR COBASA c. LINE ISLAND MARINE, Dir. Mar. 1988, 804, con nota di F. Berlingieri.

(5) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 106.

CL.3 BROT KOJI MOŽE BITI ZAUSTAVLJEN/VLASTNIK

1).POD UVJETIMA POSTAVLJENIM ODREDBAMA ST.4, OVOG CLANA O CL.IO. PREDLAGAC MOŽE ZAUSTAVITI ILI BROT NA KOJI SE POTRAŽIVANJE ODNOSI, ILI NEKI DRUGI BROT KOJI PRIPADA ONOME KOJI JE U VRIJEME KADA JE POMORSKO POTRAŽIVANJE NASTALO BIO VLASNIK BRODA NA KOJI SE TO POTRAŽIVANJE ODNOSI, PA I U SLUCAJU KADA JE ZAUSTAVLJENI BROT SPREMAN DA ISPLOVI, ALI RADI POTRAŽIVANJA NAVEDENIH U CL.1. TOC. 0), P) 1 Q) NE MOŽE SE ZAUSTAVITI DRUGI BROT OSIM ONOG NA KOJI SE ZAHTJEV ODNOSI.

2).SMATRAT CE SE DA SU BRODOVI ISTOG VLASNIKA AKO SVI NJIHOVI DIJELOVI PRIPADAJU ISTOJ OSOBI.

3).BROT SE MOŽE ZAUSTAVITI, A JAMSTVO ILI DRUGO OSIGURANJE ZA ISTO POTRAŽIVANJE OD ISTOG PREDLAGACA DATI SAMO JEDANPUT NA PODRUCJU JEDNE ILI VIŠE DRŽAVA UGOVORNICA : AKO JE BROT BIO ZAUSTAVLEN NA NEKOM OD SPOMENUTIH PODRUCJA I DATO JAMSTVO ILI DRUGO OSIGURANJE U SVRHU DA SE UKINE ZABRANA PUTOVANJA BRODA ILI DA SE TAKVA ZABRANA IZBJEGNE; SVAKO NAKNADNO ZAUSTAVLJANJE TOG ILI BILO KOJEG BRODA KOJI PRIPADA ISTOM VLASNIKU, IZVRŠENO OD ISTOG PREDLAGACA, RADI ISTOG POTRAŽIVANJA, BIT CE UKINUTO, A BROT OSLOBODJEN OD STRANE SUDA ILI DRUGE NADLEŽNE VLASTI TE DRŽAVE OSIM AKO PREDLAGAC NE DOKAŽE SUDU ILI DRUGOJ NADLEŽNOJ SUDSKOJ VLASTI DA SU JAMSTVO ILI DRUGO OSIGURANJE BILI KONACNO VRACENI PRIJE NEGO ŠTO JE IZVRŠENO NAKNADNO ZAUSTAVLJANJE ILI PRIJE NEGO JE NASTAO DRUGI VALJANI RAZLOG DA SE ZAUSTAVUANJE ODRŽI NA SNAZI.

4).U SLUCAJU ZAKUPA BRODA, KADA ZAKUPAC SAM ODGOVARA ZA POMORSKO POTRAŽIVANJE KOJE SE ODNOSI NA TAJ BROT, PREDLAGAC MOŽE ZAUSTAVITI TAJ ILI DRUGI BROT KOJI PRIPADA ZAKUPCU U SKLADU S ODREDBAMA OVE KONVENCIJE, ALI NIJEDAN DRUGI BROT KOJI PRIPADA VLASNIKU NE MOŽE SE ZAUSTAVITI ZBOG TOG POMORSKOG POTRAŽIVANJA.

ODREDBE PRETHODNOG STAVA PRIMJENJUJU SE I U SVIM OSTALIM SLUCAJEVIMA KADA ZA POMORSKO POTRAŽIVAMJE ODGOVARA OSOBA KOA NIJE VLASNIK BRODA.

CL. 3. sastoji se od 4 stavaka. ¹

st.1. govori samo o brodovima istog brodovlasnika i to :

- a). brodu koji se može zaustaviti, uključujući i sister ship
- b). slučaju kada je brod spreman za odlazak
- c). pomorskim tražbinama iz cl.1. litt. (o), (p) i (q).

St.2. govori o pretpostavkama kada se smatra da je brod vlasništvo istog ili istih brodovlasnika

St.3. govori o dvostrukom zaustavljanju

St.4. se sastoji od dva dijela:

- prvi dio govori o zakupcu
- drugi dio govori o slučajevima odgovornosti za pomorske tražbine osobe koja nije niti zakupac niti vlasnik.

Prije upuštanja u razmatranje treba napomenuti propis cl. 10. Konvencije, prema kojem su pojedine zemlje članice mogle staviti rezerve. Takove rezerve je stavila i biv. Jugoslavija, u pogledu litt. (o), pa se prema tome ima smatrati da ista važi i za Hrvatsku.²

Pri primjeni ovog propisa treba stalno imati na umu finu razliku između pomorske tražbine i privilegije, i porijekla jednog i drugog, jer privilegije su porijeklom iz common law-a odnosno starog pomorskog prava, dok su pomorske tražbine zapravo ustanovljene Konvencijom odnosno lokalnim zakonima.³

Ovaj član odgovara u glavnom cl. 977 PZ, no razlikuje se po sadržaju i obimu.

STAV 1.

U stavu 1. je usvojen princip da odgovaraju:

- brod na koji se potraživanje odnosi i
- "sister ship", - u svim slučajevima navedenim u cl.1. Konvencije osim za slučajeve iz cl.1. litt.
- o). » sporova o vlasništvu;
- p). sporova o suvlasništvu, posjedu, iskorištavanju ili o pravima na plodove iskorištavanja;
- q). hipoteka i mortgage. Drugim riječima može se zaustaviti drugi brod ako je vlasnik odgovoran za tražbinu.

Prema CORIC traži se "*..Istovjetnost vlasništva u trenutku nastanka potraživanja i podnošenja prijedloga za zaustavljanje. Znači ako dode do promjene u osobi vlasnika, onda se brod ne može zaustaviti zbog potraživanja prema bivšem vlasniku.*" (str. 50).

Ocito ovdje nije razmatrana hipoteka koja ostaje na snazi i privilegiji, jer oni prate brod i nakon promjene vlasništva, dok je privilegij na snazi.

U pogledu sister ship relevantan je u pogledu vlasništva čas privremene mjere.⁵

Međutim st.4. ovog cl. 3. određuje za slučaj kada je pomorsko potraživanje vezano na osobu koja nije vlasnik već zakupnik i tada može doći do privremene mjere na sister shipu vlasništvo zakupnika ali ne na sister-shipu vlasnika prvog broda. Vidi st.4.

U ovaj stav ušla je i odredba o brodu koji je "spreman da isplovi".

Talijanska doktrina i judikatura smatraju da cl.3.st.1. dozvoljava sekvestar broda i onda kada je vlasnik broda doduše različit od dužnika, ali je dužnik vlasnik firme koja je upisana kao vlasnik broda (lifting the veil).⁶

U common law zemljama, u glavnom, dozvoljava se i tzv. "lifting the veil".⁷

Za Nizozemsku vidi Dir.Mar. 1994, 559.

STAV 2.

CORIC (str, 50) tumači ovaj stav na način:

"Ako se radi o suvlasništvu na brodu u odnosu na kojega je nastalo potraživanje, onda se u skladu sa cl.3., st.,2. Konvencije "sister ship" ne može zaustaviti, ukoliko nije u vlasništvu onih istih osoba, koje su bili vlasnici broda, u odnosu do kojeg da je nastalo potraživanje. Za potrebe Konvencije bit će dovoljno da "sister ship" bude u vlasništvu jedne ili više osoba (nije potrebno svih) koje su bile suvlasnici na brodu, u odnosu na kojega je nastalo potraživanje. Ali ne smije doći do promjena osoba suvlasnika. Međutim, sve se ovo odnosi samo na slučajeve kad je odgovorna osoba ujedno i vlasnik."

Talijanska doktrina smatra da kvote suvlasništva mogu biti različite na "sister ship-u", ali da suvlasnici moraju biti isti.⁸

Ima različitih stavova u doktrini i judikaturi.⁹

Problem zaustavljanja broda postoji u slučaju ako nije zastavu države NE-ugovornice i ako se radi o brodu koji nije u vlasništvu dužnika. Francuska judikatura dozvoljava razmatranje veze između vlasnika. Apelacioni sud u Aix-En-Provence, u predmetu "MORGOL", donio je odluku 29.03.1992, u kojoj je dozvolio temeljem lex fori, zaustavljanje broda, pozivajući se na cl. 8(2) Konvencije. Istovremeno je temeljem Cl. 3(2) dozvolio zaustavljanje iako se formalno nije radilo o istim brodovlasnicima, ali je kapital oba brodovlasnika bio u vlasništvu iste pravne osobe.¹⁰

STAV 3. - vidi iza St. 4.

STAV 4.

St.4. se sastoji iz dva dijela (pod-stava) i to
- charter by demise
- bilo koji drugi slucaj, kada se radi o osobi koja nije registrirani brodovlasnik, koja je odgovorna za pomorsko potraživanje, a odnosi se na taj brod. Smatra se da se to odnosi na time charterera i katkada na voyage charterera. (Ovo je izmjenjeno u Lisabonskom nacrtu).

St. 4. se mora komentirati prije st.3. jer se st.4. nadovezuje na st.1., bacajući akcent na osobu koja je nosilac pomorskog pothvata.

Mislim da je bitno istaknuti da prvi dio govori samo o "CHARTER BY DEMISE". Kod zakupa, izgleda da nema nekih problema.

Ovaj propis dozvoljava zaustavljanje broda za potraživanje prema demise - chartereru.¹¹

Drugi dio ovog st. 4. nije jasan. CORIC ga tumaci na slijedeći način:

"Pravilnim tumačenjem ove odredbe dolazimo do mogućnosti da se može zaustaviti brod koji nije u trenutku nastanka potraživanja bio u vlasništvu odgovorne osobe, što je u suprotnosti s prije navedenim pravilom iz cl. 3. st.1. Znači da bi se istovjetnost vlasništva odnosila samo na "sister ship", a ne i na određeni brod u odnosu na kojega je nastalo potraživanje, što svakako mijenja smisao cl.3. st.1.

Mislimo da namjera Konvencije nije bila u davanju mogućnosti zaustavljanja broda u vlasništvu osobe koja nije odgovorna za potraživanje čije se osiguranje traži (40) i sve takve slučajeve treba isključiti, osim ako su oni dopušteni prema nekoj drugoj međunarodnoj Konvenciji ili mjerodavnom pravu."

U doktrini ima i drugih mišljenja a javlja se i mišljenje da nije bitno da je sistership bio u vlasništvu dužnika u casu nastanka pomorskog potraživanja prema drugom brodu. "¹²

Međutim, drugi dio st. 4. može se tumačiti i onamo, da je identican ili sličan propisu cl. 977 st.2. PZ u dijelu koji glasi : "«...koji prema pravu koje se primjenjuje u ugovornom odnosu između njega i vlasnika broda ili broдача sam odgovara trećim osobama....". Možda je odatle i došla inspiracija našem zakonodavcu da onako stilizira citirani st.2.

TETLEY i FRANCHI su dali dosta jednostavni opis:

TETLEY:

"The Conventlon thus provides that the judicial arrest of a ship, in respect of a maritime claim, is confined to one ship, but that the ship may, in the case of where the regristered owner is liable on the maritime claim, be either the offending ship or any other ship in the same ownership. Where the registered owner is not liable, then either the offending ship or any other ship owned by the person who is liable on the maritime claim, may be arrested." ¹³

FRANCHI istice (str. 1806):

"L'ultimo periodo del quarto comma sottolinea cio applicando la regola a qualsiasi persona che sia diversa del proprietario e debbe soddisfare un credito marittimo. Si pensi a una nave locata senza armamento ed equipaggiamento a una persona che provvede all'uno ed al' altro e la da a noleggio a tempo: possono coesistere crediti marittimi verso il proprietario, l'armatore noleggiante e il noleggiatore. Naturalmente la pratica conosce fattispecie anche piu complesse. Quel che conta e che il non proprietario sia a sua volta armatore: il problema si pone nei rapporti tra noleggiatore a tempo che da a noleggio a viaggio e nei rapporti di subnoleggio".

Doktrina je imala prilike u više navrata iznijeti svoj stav. Berlingieri, razraduje slucaj ako je brod zaustavljen, a odgovorna osoba ne da garanciju ili polog, pa dolazi do situacije kada to mora uciniti vlasnik, pogotovo ako sud koji je zaustavio brod nema nadležnost in meritum, što dovodi do kompliciranih situacija. ¹⁴

Cinjenica je medjutim, da je vec u Lisabonu 1985 na Konferenciji CMI, i ovaj dio predstavljao problem, pa je i u prijedlog teksta za novu Konvenciju, ušao tekst sa varijantom. ¹⁵

Ovaj propis može postaviti i problem aktivne i pasivne legitimacije, kao i procjene pravnog položaja stranaka, obzirom na ugovor, koji ce ugovor vrlo cesto biti sklopljen temeljem inostranog zakona, pa ce se pojmovi pravnog položaja stranaka, vjerojatno razlikovati od naših pojmova (recimo brodar, vozar, time charterer, nolleggiatore, itd. itd.) Sud ce dakle biti dužan, da razmotri sve te probleme i primjeni ih na propis konvencije, prije nego što odluci o privremenoj mjeri. Može se dogoditi da ukidanje privremene mjere traži osoba, koja uopce nije ugovorna stranka, jer protivnik predlagaca tvrdi da je, na pr. potraživanje za bunker ili za radove na izvanrednom održavanju broda, dugovanje trece osobe, itd.

SISTERSHIP - VLASNIŠTVO CHARTERERA

Postoji i slučaj sistership, koji su vlasništvo charterera. Doktrina smatra da se može zaustaviti bilo koji brod charterera.¹⁶

Vidi cl. 10.

U izvjesnim slučajevima, smatra se da cl.2. i cl.6. imaju prednost.¹⁷

Izgleda cudno zaustavljanje broda, ako je pasivno legitimiran u privremenoj mjeri jedan carterer, kada se izvršenje prodajom ne može provesti protiv vlasnika, ako se konvalidacijska tužba podigne protiv pasivno legitimiranog carterera u privremenoj mjeri. Uzimajući u obzir propis cl.7. st.1 i st.2., i ako brodovlasnik nije licno odgovoran za pomorsko potraživanje, za koje je brod zaustavljen, te ako ona osoba koja je odgovorna za to pomorsko potraživanje, ne pruži zasiguranje, tada se može dogoditi, da brodovlasnik, ako sud koji je zaustavio brod, ima i nadležnost in meritum, dolazi u situaciju da on, brodovlasnik, mora dati odgovarajući iznos radi namirenja sudske odluke, na osnovu jedne presude donesene od meritorno nadležnog suda. Drugim riječima, brodovlasnik, mora platiti, bez obzira da li je odgovoran ili ne.

POLOG - GARANCIJA

U stranoj sudskoj praksi, narocito u Engleskoj, problem sudske nadležnosti u vezi sa davanjem pologa ili garancije, bio je u nekoliko slučajeva razmatran. Queen's Bench, Admiralty Court, razmatrao je predmet The "PRINSENGRACHT"¹⁸. U kratko, teret je na brodu bio oštećen. Advokati vlasnika tereta zatražili su od brodovlasnika/vozara naknadu štete. Prije dolaska broda u luku iskrcaja u Engleskoj, zatražili su od advokata brodovlasnika pismenu garanciju dajući predloženi tekst iste, u kojoj je predviđena sudska nadležnost u Engleskoj. Prije nego je izdan tzv. writ, advokati brodovlasnika položili su kod Admiralty and Commercial Registry t.zv. BAIL BOND (prema tekstu predviđenom u Order 75, Rule 16 - to je dokumenat koji izdaju treće osobe, ali koji ne sadrži priznanje nadležnosti za brod.) Odmah nakon što je bio položen taj BAIL BOND advokati tereta zatražili su zaustavljanje broda (arrest). Brodovlasnik je zatražio sudsku odluku da li se može aretirati brod, ako postoji BAIL BOND, smatrajući da BAIL BOND predstavlja brod, t.j. RES.

Stav brodovlasnika bio je baziran na presedanima kao The "Maifrid" /1943/ 77 Ll.L.R.,127, gdje je sudac

Bucknill, rekao:

"From the time the defendant to the action appeared and the bail was put in, the bail represented the res. "

Sud je odlucio da je arrest opravdan.

Bit problema bio je u pitanju nadležnosti.

Cl.7. Konvencije 1952 određuje da sud države gdje je brod aretiran, ima i u određenim slučajevima, nadležnost u meritumu, iz čega slijedi da postoji nadležnost i za mjeru osiguranja i za meritum. Treba povezati problem sa cl. 3(2) Konvencije, prema kojoj aretiranje broda ne bi bilo dozvoljeno ako je dat polog.

Doduše cit, cl. 3. dozvoljava ponovno zaustavljanje ako postoji kakav drugi opravdani razlog. S druge strane cl.7. ne daje osnova da bi se smatralo da je davanje pologa ekvivalent aretiranju. Drugim riječima, davanje pologa ne bi stvaralo meritornu nadležnost.

Zbog toga je opravdano aretiranje.¹⁹

POMORSKI ZAKONIK

PZ je izgleda spojio prvi i drugi dio st. 4. u jedan propis i govori o "zakupac broda ili narucitelj" u cl. 977. st.2. (cl. 463. st.1. t.1. i cl. 671-655 PZ-a), a po mom mišljenju u pojam narucitelja, spada i time charterer i voyage charterer, a možda i sub-charterer.

Po PZ svakako se može zaustaviti brod koji je vlasništvo tog demise-charterera, time charterera, voyage charterera (zakupca, narucioca).

Na pr. pojam "brodar" koji se spominje u našem zakonu, ne spominje se u Konvenciji. Ocito je da originalni izrazi u engleskom i francuskom i naši izrazi u prijevodu, mogu dovoditi do izvjesnih, pa i velikih, razlika.

STAV 3.

Propis obraduje nekoliko situacija, kada brod mora biti oslobođen:

- a). kada je brod već bio zaustavljen za istu tražbinu
- b). kada je brod dao depozit
- c). kada vjerovnik nije započeo konvalidacioni postupak o roku.²⁰

Postoje varijante:

- brodovlasnik je i odgovoran za zahtjev, dakle su povezani, zahtjev, brod i brodovlasnik
- brodovlasnik je odgovoran, ali se zahtjev odnosi na njegov drugi brod (sister ship)
- zahtjev se odnosi na hrod, a nije odgovoran na pr.

brodovlasnik ili zakupnik.²¹

St.3. propisuje i slucaj zabrane odn. dozvole, dvostrukog zaustavljanja broda. Iako možda lex fori, koji se primjenjuje temeljem cl. 6. Konvencije, ne predviđa mogućnost dvostrukog zaustavljanja, propis Konvencije iz cl.3. st.3. ima jaču snagu od Zakona, temeljem cl. 134 Ustava, pa bi se dvostruko zaustavljanje, pod određenim uslovima, moralo dozvoliti.²²

Ovaj stav praktički govori o istome što i cl. 979 PZ, međutim Konvencija NE traži reciprocitet, jer je reciprocitet, konvencijska obaveza.

Karakteristično je međutim, da Konvencija dozvoljava dokazivanje da unatoc datog zasiguranja postoji "other good cause for maintaining that arrest" tj. da se brod ipak privremenom mjerom zaustavi.²³

Ponovni arrest se odnosi i na sister-ship.

U slucaju da se radi o brodu demise charterera ili drugog charterera, izgledalo bi striktnim tumačenjem teksta da bi to bilo isključeno. No propis govori o tome da se za istu tražbinu neće davati zasiguranje više od jedanput. Dakle ne bi se trebalo dopustiti zaustavljanje drugog broda. Postoje međutim situacije kada bi se zaustavljanje moglo dopustiti, npr. zasiguranje je bilo dato od strane brodovlasnika, ali oštećenik ne može ostvariti naplatu i tada bi drugo zaustavljanje bilo opravdano, jasno, pod uvjetom da se prvo zasiguranje oslobodi. Ovo vrijedi ako je prvi brod još pod privremenom mjerom, kada je drugi brod, vlasništvo dužnika, zaustavljen.²⁴

Može se dogoditi da oštećenik zaustavi brod vlasništvo charterera i nakon toga brod na kojem je nastala pomorska tražbina. U takovom slucaju može se dopustiti zaustavljanje drugog broda, pod istim uvjetima, kao kada bi brodovi bili u istom vlasništvu.

U slucaju kada dva vjerovnika traže, jedan iza drugoga zaustavljanje broda, a prvi je dobio zasiguranje, sud će morati procijeniti pravni i stvarni položaj drugog vjerovnika.

Strana judikatura, koleba.²⁵

Smatra se da postoje još neki propisi koji djeluju u pravcu oslobodenja broda i to su Konvencija o ograničenju odgovornosti 1957. i ona od 1976.

PRISILNO IZVRŠENJE

Na ovom mjestu prikladno je spomenuti da ova Konvencija nema nikakve veze s prisilnim izvršenjem na brodu na osnovu, recimo, pravomocne presude. To znači da sud koji ima nadležnost za prisilno izvršenje, ne bi mogao primijeniti propise ove Konvencije, ako se radi o prodaji broda u izvršnom postupku protiv osobe koja nije

brodovlasnik. Ne može se dakle sud pozivati na ovu Konvenciju u izvršnom postupku.

Preostaje, dakle, jedino da se st. 4. tumaci usko. Prisilno izvršenje mora se osnivati, eventualno, na nekoj drugoj konvenciji, ili na *lex fori*.

+++++

(1) Berlingieri, F., *Arrest of Ships*, str. 75..

(2) Druge zemlje koje su stavile rezervu su Egipat, Njemacka, Italija, Nizozemska, Kuba.

(3) Roger Heward, *Judicial sales of vessels and priority of claim - England and Wales*, str. 54 pod 12.2

The law relating to maritime liens is almost entirely common law, whereas law governing the arrest of vessels is statutory and, in turn, derives from the 1952 Arrest Convention. Rights of arrest have been extended to so-called "sister ships" (see Chapter 9 of Part I of this Handbook), but the existence of maritime lien and the priority afforded to such a lien has not been correspondingly extended. The common law position was, and remains, that a maritime lien exists only against the vessel in respect of which the claim arose, notwithstanding that the Supreme Court Act 1981 provides a statutory right against "sister-ships" in respect of most claims. When the right to arrest a sister-ship is exercised, the claimant is not enforcing a maritime lien and his claim has only a lowly priority - see Chapter 14, below.

(4) Berlingieri, F., *Arrest of Ships*, str. 91

Ako bi se mogla zaustaviti dva ili više brodova, vjerovnik je dužan izabrati jedan. Vrijedi i za cl. 3. st. 3. i 4., tj. brod se ne može više od jedan puta zaustaviti.

Vidi fusnote Berlingieri, loc. cit. 185, 186, 187, 188, 189 za obilnu kazuistiku.

(5) Berlingieri, F., *Arrest of Ships*, str. 89

(6) Vidi *Dir. Mar.* 1994, 218, s obilnom literaturom i judikaturom u Italiji, Francuskoj, Engleskoj, Americi, Nizozemskoj i općenito u F. Berlingieri, *On arrest of Ships*, London 1992, str. 77. i sl.

(7) Berlingieri, F., *Arrest of Ships*, str. 77

(8) Franchi, *Leggi, civili commentate*, 1978, str. 1806: "Ne deriva che non importa che le quote siano diverse per ciascuna nave, ma importa invece - in quanto esclude la fattispecie - che anche per una minima parte un proprietario sia diverso."

(9) Berlingieri, F., *Arrest of Ships*, str. 90: "Para 2. of Art. 3. provides that ships shall be deemed to be in the same ownership when all the shares therein are owned by the same person or persons. "Share" in this context means a part of the property of in a ship. The words "shares therein" in the English text, and "the parts de propriete" in the French text, make this abundantly clear. Therefore, two ships owned by two different companies whose shares are owned by the same person or persons are not, for the purpose of this provision, in the same ownership.

The reference to ships owned by the same persons applies in the

case of ships in co-ownership, and has the effect of excluding the right of arrest of another ship which is not fully owned by the same persons owing the ship in respect of which the claim arose; it is however, sufficient that that ship is fully owned by one or more, albeit not all of the persons owing the ship in respect of which the claim rose. If the ownership in a ship "A", in respect of which the claim arose, is 20 shares owned by Mr. "W", 20 shares by Mr. "X" and 20 shares by Mr. "Y", and the ownership of ship "B" is 20 shares by Mr. "W" and 30 shares by Mr. "X" and 10 shares by Mr. "Z", ship "B" may not be arrested.

But ship "B" may be arrested if 50 shares therein are owned by Mr. "W" and 10 by Mr. "X".

— — —
Str. 90: "..... a trend particularly in French jurisprudence, to lift the corporate veil and to treat as in the same ownership ships owned by different companies controlled by the same group or the same persons"

Vidi tamo str. 90, 91 fusnotu br. 181 za obilnu kazuistiku.

— — —
Cour d'Appel di Rennes, 21.06.1989, Dir. Mar. 1990, 780

Sequestro conservativo - Conv. di Bruxelles del 1952 - navi dello stesso proprietario - Fattispecie

Deve ritenersi appartenere allo stesso proprietario, ai sensi e per gli effetti dell'Art. 3. para. 1 e 2. della Convenzione di Bruxelles del 1952 sul sequestro conservativo di navi, una nave in proprieta di una societa i cui azionisti sono quasi interamente gli stessi di quelli della societa proprietaria della nave in relazione alla quale il debito e sorto, con lo stesso presidente e lo stesso segretario, gestita dallo stesso gestore e assicurato dallo stesso P & I Club. (1)

(1) daju se presude i literatura

(10) Dir. Mar. 1993, 851.

Vidi i Cour de Cassation 27.11.1991, Constance Navigation c. Cia Corunesa de Navegacion, Dir. Mar. 1993, 509

M. Lopez de Gonzalo, La giurisprudenza francese sul sequestro di navi appartenenti a "Single ship companies"", Dir. del comm. int. 1992, 639

(11) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 76

(12) FRANCHI, Leggi, civili commentate, 1978, str. 1806: "Nota 2. Pertanto non importa che la sister ship fosse in proprieta del debitore al momento del sorgere del credito riguradante l'altra nave. Cfr. Lilar e Van Den Bosch, op. ult. cit. p. 372 ss".

(13) TETLEY William, Maritime Liens and Claims, 1985, str. 463

(14) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 93 na str. 93 do 105, detaljno razraduje probleme u vezi s ovim propisom.

Istice da je iz prvog i drugog dijela vidljivo da se odnosi na:

- charter by demise

za svaki slucaj kada je osoba razlicita od registriranog vlasnika odgovorna za tražbinu koja se odnosi na drugi brod i nastavlja da se to odnosi na time charterera i katkada na voyage charterera. (ovo je izmijenjeno u Lisabonskom nacrtu).

Berlingieri nastavlja da je cudno da se dopušta zaustavljanje broda, kada se izvršenje prodajom ne može provesti ako je pasivno

legitimiran u arrestu jedan carterer a izvršenje prodajom bi trebalo provesti protiv vlasnika.

(15) CORIC str. 50 fusnota 39. (poziva se na CMI Bulletin No. 105. str. 44.)

(16) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 89

(17) Tribunale di Genova 23.02.1987, Dir. mar. 1989, 209

"Nonostante che l'art. 3. della Convenzione di Bruxelles 10.05.1952 sul sequestro conservativo di navi consenta il sequestro di una nave a garanzia di credito nei confronti del conduttore o noleggiatore, l'istanza di sequestro per tale credito non puo trovare accoglimento data la prevalenza, prevista dall'art. 2 della Convenzione, della normativa interna su quella uniforme.

La statuizione nell'art 2. della Convenzione del 1952 che le disposizioni uniforme non possono avere l'effetto di estendere o restringere i poteri attribuiti a enti pubblici in tema di sequestro o detenzione di navi deve essere collegata con l'affermazione, che si trovi nello stesso articolo, secondo cui le navi di nazionalita di Stati contraenti possono essere sequestrate solo in relazione a crediti marittimi. La norma suddetta non puo quindi essere utilizzata per escludere la facolta di sequestro conservativo concessa dall'art. 3. para 4. al creditore in relazione a crediti sorti nei confronti del conduttore o del noleggiatore. A tal fine puo invece essere utilizzata la statuizione, contenuta nell'art. 8., secondo cui la Convenzione non conferisce al creditore alcun diritto di seguito che non sia riconosciuto dalla legge applicabile da parte del giudice davanti al quale l'azione e promossa o dalla Convenzione di Bruxelles del 1926 sui privilegi e le ipoteche. In argomento vedasi Trib. Ravenna 24.01.1987, TRADEMAR CONASA c. LINE ISLAND MARINE, Dir. Mar. 1988, 804, con nota di F. Berlingieri."

(18) /1993/ 1 Lloyd's Rep. 41 - Mr. Justice Sheen.

(19) Berlingieri F., Legittimit di un sequestro dopo la concessione di garanzia; l'art 7, para 1., della Convenzione di Bruxelles sul sequestro di navi, Dir. Mar. 1993, 854 i /1993/ 1 Lloyd's Rep., 41

(20) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 138.

(21) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 75

(22) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 128

Kao primjer navodi se da je brod zaustavljen jednom, u jednoj državi, a sada se traži zaustavljanje u drugoj državi, što bi se trebalo dopustiti, pod uvjetom da se onda oslobodi u prvoj.

(23) FRANCHI, Leggi, civili commentate, 1978, str. 1806: Non e' escluso tuttavia che a un sequestro o cauzione o altra garanzia sostitutiva segua un altro sequestro se esiste una ragione valida, come l'acertamento in base a circostanze sopravvenute che il credito e maggiore di quello inizialmente vantato."

Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 112. i 113.; La China, Due novita, supra, Note 65., Foro Italiano, IV 255.

(24) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 113

(25) Tribunale di Trani 30.01.1991, Dir. Mar. 1993, 416

Cap. Ivanov Zdenko c. Sadav Lines S.r.l., - Nave "Zamet"

Sequestro conservativo - Conv. Bruxelles del 1992 - Nave sequestrata dal ricevitore del carico - Altro sequestro del noleggiatore a tempo - E' contrario all'art. 3. para 3. della Convenzione - Revoca

..... il sequestro garanzia della ricevitrice Su successiva istanza della noleggiatrice a tempo della nave autoriz un alteriore sequestro della nave a garanzia dell' eventuale credito della ... (noleggiatrice) nell'ipotesi in cui (si) avesse proposto una azione nei confronti della (noleggiatrice) per i dani subiti.

U postupku je zabrana u korist "noleggiatrice" dignuta.

(1) Ova odluka o ukidanju drugog rješanja o zaustavljanju se kritizira.

".... l'art. 3. para 3. della citata Convenzione dispone che il divieto di procedere ad un secondo sequestro sulla nave opera allorché la misura cautelare viene richiesta con riguardo allo stesso credito marittimo "by the same claimant" Vedi, amplius Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 198 e ss. spec. 114, 115: "The prohibition (of a second arrest) does not operate if the claimant is not the same. If such a situation does occur, the courts will exercise their good judgment in order to establish whether the second claimant has a cause of action....."

CL.4 NADLEŽNOST ZA ZAUSTAVLJANJE

BROD SE MOŽE ZAUSTAVITI SAMO PO ODOBRENJU SUDA ILI NADLEŽNE SUDSKE VLASTI DRŽAVE UGOVORNICE U KOJOJ SE VRŠI ZAUSTAVLJANJE.

I Doktrina smatra da je originalni nacrt sa francuskog kasnije loše preveden na engleski, i da se u stvari radi isključivo o "nadležnoj sudskoj vlasti".¹

Zaustavljanje može odrediti samo sudska vlast, (ali vidi i cl.2. gdje se to dozvoljava i određenim drugim organima).²

Spominjanje "države ugovornice" od važnosti je za utvrđenje postupovnog zakona koji će se primjeniti. Odnosi se, u glavnom, na period koji prethodi zaustavljanju, tj. od časa kada je vjerovnik podnio prijedlog za zaustavljanje.

Vidi i cl. 6., 5. i 7.

Doktrina smatra da se kod primjene Konvencije ne može zaustaviti brod u jednoj državi na osnovu odluke u drugoj državi i time se izbjegava sukob nadležnosti, ako je meritorni postupak započet u jednoj državi a privremena mjera u drugoj.³ Smatra se da činjenica da je meritorni postupak započet u jednoj državi, ne daje osnova za prigovor litis pendencie za privremenu mjeru u drugoj državi.⁴ To se odnosi i na slučaj kada su stranke ugovorile meritornu nadležnost kod drugo suda a ne onoga koji je zaustavio brod i koji na osnovu sporazuma nema nadležnost.

U slučaju ugovorene nadležnosti in meritum, ista ne vrijedi za nadležnost za zaustavljanje.

Na primjer brod je zbog defekta na stroju vučen tegljackom za Chioggia, gdje su brodovlasnici odbili platiti naknadu za vucenje, koju su unaprijed platili vlasnici tereta. Brod je zaustavljen u Chioggia. Brodovlasnici su povelili postupak u Londonu i predložili oslobodenje broda, jer da je zaustavljanje u Italiji, protivno ugovorenoj klauzuli o nadležnosti. Sud u Londonu je odbio taj zahtjev, jer je smatrao da klauzula o nadležnosti ne isključuje postupak za zaustavljanje broda u jednoj drugoj nadležnosti.

RETENCIJA

Postavlja se pitanje retencije broda po domacem pravu i privremene mjere po konvenciji.

Talijanska doktrina izricito smatra da nema prava na retenciju.⁵

Što se tice brodova koji viju zastavu države NE-ugovornice, mislim da ce ovisiti o stanovištu da li se konvencija primjenjuje u svojim ostalim clanovima (t.j. osim cl. 2 - za ovo pitanje vidi komentar uz cl. 8), i na brodove koji viju zastavu države NE-ugovornice, ili se ne primjenjuje.

++++++

(1) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 126.

(2) Smatra se da samo sud u državi ugovornici gdje je brod zaustavljen ima nadležnost za zaustavljanje. Spominjanje u cl. 6. o državi gdje se podnese zahtjev za zaustavljanje, izgleda da se odnosi samo na utvrdivanje zakona koji se primjenjuje na predmet. (Berlingieri, Arrest, str. 117)

(3) Berlingieri, Arrest, str. 117

(4) Berlingieri, Arrest. str. 118.

(5) Franchi, str. 1807: " E dunque innanzi tutto esclusa l'autotutela cautelare del creditore marittimo."

CL.5 . JAMSTVO, OSLOBOĐENJE, IZKORIŠTAVANJE BRODA

(1) SUD ILI DRUGA NADLEŽNA SUDSKA VLAST NA CIJEM JE PODRUCJU BROD BIO ZAUSTAVLJEN DOZVOLIT CE UKIDANJE ZABRANE PUTOVANJA BRODA AKO BUDE DANO DOVOLJNO JAMSTVO ILI DRUGO OSIGURANJE, OSIM U SLUCAJEVIMA KADA JE BROD BIO ZAUSTAVLJEN RADI POMORSKIH POTRAŽIVANJA NABROJENIH U CL.1. TOC.O) 1 P).U TOM SLUCAJU MOŽE SUD ILI DOZVOLITI POSJEDNIKU BRODA DA ISKORIŠTAVA BROD AKO OVAJ DADE DOVOLJNO OSIGURANJE, ILI DONIJETI DRUKCIJU ODLUKU O POSLOVODSTVU BRODA ZA VRIJEME ZAUSTAVLJANJA.

(2)AKO SE STRANKE NE MOGU SPORAZUMJETI O TOME DA LI JE JAMSTVO ILI DRUGO OSIGURANJE DOVOLJNO, SUD ILI DRUGA NADLEŽNA SUDSKA VLAST ODREDIT CE NJIHOVU NARAV I IZNOS.

(3)ZAHTJEV DA SE UKINE ZABRANA PUTOVANJA BRODA U ZAMJENU ZA OVAKVO OSIGURANJE NECE SE TUMACITI NI KAO PRIZNANJE ODGOVORNOSTI NI KAO ODRICANJE OD PRAVA ZAKONSKOG OGRANICENJA ODGOVORNOSTI VLASNIKA BRODA.

+++++

STAV 1

Oslobadjanje broda je moguće ako se položi zadovoljavajući iznos pologa, ali to nije dozvoljeno, ako se radi privremenoj mjeri temeljem Cl.1. st.1. litt. o) i p).¹ Stoga ocito proizlazi da je potrebno u sudskom rješenju točno navesti propis iz Konvencije na osnovu kojega je izdata privremena mjera, jer o tome ovisi i daljni razvoj odnosa stranaka.

Moguće je međjutim, da se osobi koja je u «POSJEDU» broda (a ovdje dolazimo možda blizu pojma brodar) dozvoli, uz davanje osiguranja, da koristi brod za vrijeme dok je pod privremenom mjerom.²

Međutim za slučaj iz toc. (o) i (p), propis veli : "ili donijeti drukciju odluku o poslovodstvu broda za vrijeme zaustavljanja". Engleski tekst je "or may otherwise deal with the operation of the ship during the period of the arrest", a francuski : "..ou regler la gestion du navire pendent la dure' de la saisie."

Postavlja se pitanje što to u praksi znaci ? Ocito je da brod mora biti zaustavljen. Nakon toga može uslijediti neciji prijedlog da se brod "iskorištava" za vrijeme dok je pod privremenom mjerom. Da li od posjednika ? Izgleda da ne, jer posjednik može dati zasiguranje. Izgleda dakle da netko drugi. Možda to znaci da bi se brod mogao dati u bare - boat charter,

eventualno u time - charter, (ostaje problem posade), ili u management, iako nije baš jasno pod kojim uslovima. Svakako mislim da bi osoba koja bi predlagala tu "drukciju odluku" morala dati ne samo prijedlog, nego kompletan elaborat o poslovodstvu. ³

Pitanja u vezi sa pologom, ili jamstvom ili garancijom, također mogu predstavljati teškoce. Možda je dovoljno ukazati na to da je logično da se polog (depozit) smatra kao personifikacija broda, a to može vrijediti i za recimo štednu knjižicu koja se deponira kod suda. Drugacije je ako se radi o garanciji (jamstvu).

Engleska judikatura odavno smatra da jamstvo personificira brod. I to, kako je spomenuto u predmetu:

The "Maifrid" /1943/ 77 Ll.L.R.,127, gdje je sudac Bucknill, rekao:

"From the time the defendant to the actlon appeared and the bail was put in, the bail represented the res. "

U inostranoj doktrini naišao sam na raspravu o tome u talijanskom doktrini i judikaturi, koji smatraju da se polaganje štedne knjižice kao garancije treba smatrati kao promjena na osnovu koje se jamstvo u obliku zaustavljenog broda, pretvara u polog određenog novca. ⁴ U pogledu bankovne garancije u vezi sa konvalidacionom tužbom, doktrina koleba i smatra da ako je data bankovna garancija da tada ne bi sud imao nadležnost u meritumu, (ako ga inace ne bi imao) no postoje i druga mišljenja. ⁵

Vidi i cl. 978 PZ.

STAV 2

Konvencija izricito spominje da se stranke mogu dogovoriti o visini pologa odnosno zasiguranja, a ako to stranke ne postignu to ce odrediti sud. ⁶ Iz dikcije ovog propisa («*sud. . odredit ce njihovu NARAV i IZNOS*»), treba se zakljuciti da je sud dužan odrediti kakovo ce se zasiguranje tražiti i visinu istog.

Postoji nekoliko elemenata na koje bi sud trebao paziti kod odredivanja zasiguranja ⁷, kao što su narav i iznos, te uslovi. U pogledu naravi, cl.5. govori ili o pologu ili o drugoj vrsti zasiguranja (garanciji banke, ili drugog garanta, na pr. P&I kluba). O iznosu govori zakoder cl. 5., time da mora biti "dovoljno". Ako se stranke ne sporazume o tome što je dovoljno, sud ce odrediti iznos. Što se tice uslova, oni moraju biti takovi da štite interese stranaka.

cl.7.st..2. također ima propise u vezi sa zasiguranjem. Bitne su rijeci Iz cl.7. st.2. koje glase: «. . .THE COURT.....SHALL SPECIFICALLY PROVIDE THAT IT IS GIVEN AS SECURITY FOR THE SATISFACTION OF ANY JUDGMENT WHICH MAY EVENTUALLY BE PRONOUNCED BY A COURT HAVING JURISDICTION SO TO DECIDE...."»

Konvencija nema propisa u vezi problema potrebe priznavanja meritorne presude kod suda gdje se nalazi zasiguranje. Izgleda da bi, obzirom na cinjenicu da je Konvencija izricito unijela taj propis, trebalo smatrati da nema potrebe za priznavanjem inostrane presude, vec da bi se predlagatelj/tužitelj mogao direktno naplatiti kod suda gdje se nalazi zasiguranje. Medutim, u praksi se zahtjeva priznanje, vjerojatno zbog toga što sud kod kojega se nalazi zasiguranje, ne želi inostranu presudu, na svoj rizik, ocijenjivati, bez propisanog postupka. Naime, sigurno je da kada se brod ne bi bio oslobodio, jer nije bilo dato zasiguranje, prisilno izvršenje protiv broda, ne bi se moglo provesti bez propisanog postupka priznavanja inostrane presude.

Vidi cl. 2. st.4. i cl. 5. st.1. Konvencije o ogranicenju, 1957 i Konvenciju o ogranicenju odgovornosti za pomorske tražbine 1976.

Vidi cl.7.

STAV 3.

Zadnji stav 3. ovog clana Konvencije govori isto što i cl. 980 PZ.⁸

Davanje jamstva, garancije ili kakovog drugog zasiguranja, ostavlja izvjestan prostor, kojeg treba ispuniti.

U slucaju ako je zasiguranje (jamstvo) pruženo od strane osobe koja je odgovorna za pomorsku tražbinu, a ta osoba nije brodovlasnik, vjerovnik ce moci provesti prisilno izvršenje na zasiguranju, kada bude imao pravomocnu presudu odn. drugi izvršni naslov protiv te osobe.

Medutim, ako je zasiguranje (depozit, jamstvo) dao brodovlasnik, a na osnovu lex fori suda koji je izdao privremenu mjeru (arrest), potraživanje se ne može provesti protiv broda (in rem), vjerovnik neće dosegnuti koristan rezultat, ako nema izvršni naslov protiv brodovlasnika in personam, nego samo protiv osobe koja je odgovorna za pomorsku tražbinu. Naime, u vezi sa izvršenjem protiv zasiguranja (depozita, jamstva, garancije), vjerovnik ne može biti u boljoj poziciji nego što bi bio u izvršenju protiv broda, koje ne bi mogao provesti, ako brod nije stranka u postupku, dakle tko nije u pravnom sistemu gdje je dozvoljen postupak in

rem.⁹

U slucaju ako sud koji je izdao privremenu mjeru ima i nadležnost u meritumu, Konvencija ne daje rješenja što mora biti navedeno kao uputa/obaveza kada se daje zasiguranje (jamstvo). Medutim konvencija određuje upravo to u cl. 7.st.2., ako sud nema nadležnosti in meritum.¹⁰

Vidi cl. 7.st.2.

Izgleda dakle da to prakticki znaci da kod nas, gdje se ne može tužiti in rem odnosno zaustaviti in rem, ne može se dakle niti provesti izvršenje, ako vlasnik nije u presudi ili drugom izvršnom naslovu, in personam presuden, recimo kada je presuda in meritum protiv charterera.

To ce se morati rješiti po lex fori.

U praksi trebati ce prilikom podizanja konvalidacijske tužbe predvidjeti ili solidarnu obavezu ili na neki drugi nacin uvesti osobu koja je dala zasiguranje u meritorni postupak, pa dakle i u dispozitiv presude.

Vidi i cl. 197 ZPP.

Obzirom da su Hamburška pravila (HAMP) stupila¹¹ na snagu, vidi tamo cl. 21. "Sudbenost", iz kojega slijedi niz sudbenosti, kada se radi o teretu (cl.1.st.1.toc. e). 1 f). Konvencije 1952), moguci su problemi koji bi nastali u vezi sa privremenim mjerama i sudbenosti po HAMP.¹²

(1) PZ je to riješio na način da je u cl. 978 naveo da se može osloboditi brod polaganjem depozita i sl., kada se radi o "novcanim tražbinama".

(2) U principu brod se ne smije osloboditi zabrane u slucajevima toc. (o) i (p) iz cl. 1. Konvencije, ali se može odobriti iskorištavanje. To medutim nije slucaj za države ugovornice koje su se koristile pravom rezerve iz cl. 10. Rezerve su dale: Egipat, Italija, Nizozemska, biv. Jugoslavija (za toc. (o)) i Kuba.

Propis odlucuje i o oslobadanju broda, tj. ukidanje odluke o privremenoj mjeri, ako je dato jamstvo ili garancija.

Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 159

Tribunale di Genova 13.01.1990, Compagnie General Maritime et al. c. Ado Ter Mer., Dir. mar. 1991, 408

"Il noleggiante il quale impegni la nave per un determinato viaggio acquista la qualita di vettore quando assume l'obbligo della riconsegna del carico e, in funzione del medesimo, la gestione commerciale della nave. (1)

Sussiste il periculum in mora, richiesto per la conessione del sequestro conservativo di una nave, quando il debitore, proprietario della nave, riconosce il mancato pagamento, quest'ultimo costituendo prova di impotenza economica. (2)

La revoca del sequestro conservativo di una nave mediante deposito di libretto bancario, non impedisce la convalida del sequestro. (3)

(1-3) Navodi se literatura i presude.

(2) - kriticka nota F. Berlingieri.

(3) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 159

(4) Dir. Mar., 1994, 194, Tribunale di Ancona 02.06.1992, Texaco Ltd. c. Magin Ferrer Trave S.A. et al.; Compagnie General maritime c. Adorter Mar S.r.l., Dir. Mar. 1991, 408

(5) Talijanska doktrina i judikatura nisu složne u pogledu nadležnosti za konvalidaciju sekvestra, ako je jamstvo dato u obliku garancije, bankovne ili kakove druge, smatrajuci da garancija nije predmet, a da jamstvo mora biti ili predmet ili npr. novac ili štedna knjižica. Vidi Dir. Mar. 1994, 214 i tamo navedene presude i literaturu (narocito: La China, Il sequestro di nave e la novella del 1990, Dir. Mar. 1993, 3.)

(6) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 138

(7) Ocekuje se da se stranke sporazume o prirodi, vrsti i iznosu, a ako to ne mogu postici, odlucuje sud odn. organ i narav i visinu. Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 139.

(8) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 146

(9) U nacrtu Pomorskog Zakonika R. Slovenije, uveden je postupak in rem kod privremenih naredbi. Cl. 985 nacrta: "V postopku za izdajo zacasne odredbe z ustavitvijo ladje se šteje ladja, ki jo neposredno bremeni pomorska terjatev ali terjatev zaradi onesnaženja morja, po predlogu upnika kot samostojna pravdna stranka. - Izdaja zacasne odredbe se v primeru iz prejšnjega odstavka vroci poveljniku te ladje. Ce poveljnik ladje odkloni sprejem odredbe, se opravi vrocitev tako, da se odredba nalepi na oplato ladje, zoper katere je izdana in tudi na oglasno desko sodišca."

Možda je trebalo predvidjeti i: na oglasnu ploču u Luckoj Kapetaniji.

(10) U slucaju kda je zasiguranje dato od osobe koja je i odgovorna za tražbinu, vjerovnik ce postici svrhu postupka, jer ce moci, na osnovu kondemnatorne presude, povesti prisilno izvršenje na pologu. U slucaju ako je zasiguranje dato od jedne osobe (na pr. brodovlasnika (koji je dao zasiguranje), a presuda je protiv druge osobe, dužnika, presuda se nece moci prisilno provesti. U konvenciji nije nigdje receno, kako mora glasiti tekst zasiguranja, ako sud zaustavljanja ima i meritornu nedležnost. Medutim ako sud zaustavljanja nema meritornu nadležnost, tada teme+jem cl. 7.st.2. mora točno odluciti u pogledu zasiguranja da ce isto služiti za zadovoljenje presude, koju ce eventualno donijeti sud koji ima meritornu nadležnost. Berlingieri, F. Arrest of Ships, str. 101. Vidi cl. 7.st.2. Konvencije.

(11) Vidi, Ivkovic, Hamburška pravila, Prirucnik, Piran 1994

(12) Vidi: Berlingieri, Arrest str. 153.

CL.6. POSTUPOVNO PRAVO

(1) SVI SPOROVI U VEZI S ODGOVORNOŠĆU PREDLAGACA ZA ŠTETE PROUZROKOVANE ZAUSTAVLJANJEM BRODA ILI ZA TROŠKOVE DAVANJA JAMSTVA ILI DRUGOG OSIGURANJA RADI OSLOBODJENJA ILI SPRECAVANJA ZAUSTAVLJANJA BRODA UREDJUJU SE ZAKONOM DRŽAVE UGOVORNICE NA CIJEM JE PODRUCJU ZAUSTAVLJANJE IZVRŠENO ILI ZATRAŽENO.

(2) PRAVILA POSTUPKA O ZAUSTAVLJANJU BRODA, O DOBIVANJU ODOBRENJA IZ CL.4. I SVA OSTALA PITANJA POSTUPKA KOJA SE MOGU POJAVITI USLIJEB ZAUSTAVLJANJA, UREDJUJU SE ZAKONOM DRŽAVE UGOVORNICE U KOJOJ JE ZAUSTAVLJANJE IZVRŠENO ILI ZATRAŽENO.

STAV 1.

Ovaj Stav rješava pitanja koja rješava cl. 274 ZIP i primjeniti ce se baš taj propis i u slucaju primjene Konvencije.

STAV 2.

Stav 2. govori o proceduralnim pitanjima i prepušta ih propisima suda gdje je izdata privremena mjera.

Tako DIKA: " Po Konvenciji, za sva procesna pitanja u vezi sa zaustavljanjem broda (ukljucujuci i samo zaustavljanje) mjerodavno je pravo države zaustavljanja (cl.6.st.2.). - str. 525

Medutim, ako bi došlo do postupka za ponovno, drugo, zaustavljanje broda, može doci do primjene Konvencija i to njezin cl.3. st. 3. ¹

Vidi cl. 3. st.3., cl. 5.

Vidi i Hamburška pravila cl. 21.

+++++

(1) Berlingleri, F., Arrest of Ships, str.128.

CL.7 NADLEŽNOST ZA PREDMET SPORA, JAMSTVO

1). SUDOVI ZEMLJE U KOJOJ JE IZVRŠENO ZAUSTAVLJANJE BIT CE NADLEŽNI DA ODLUCUJU O PREDMETU SPORA;

-AKO SU NADLEŽNI PREMA UNUTRAŠNJEM PRAVU ZEMLJE U KOJOJ JE ZAUSTAVLJANJE IZVRŠENO,

-U JEDNOM OD SLIJEDECIH SLUCAJEVA :

A).AKO PREDLAGAC IMA REDOVNO BORAVIŠTE ILI GLAVNO POSLOVNO SJEDIŠTE U DRŽAVI U KOJOJ JE IZRECENO ZAUSTAVLJANJE;

B).AKO JE POMORSKO POTRAŽIVANJE NASTALO U ZEMLJI UGOVORNICI U KOJOJ JE IZVRŠENO ZAUSTAVLJANJE

C).AKO JE POMORSKO POTRAŽIVANJE NASTALO U TOKU PUTOVANJA ZA VRIJEME KOJEGA JE IZVRŠENO ZAUSTAVLJANJE;

D).AKO JE POTRAŽIVANJE NASTALO IZ SUDARA ILI OKOLNOSTI PREVIDJENIH U CL.13. MEDJUNARODNE KONVENCIJE ZA IZJEDNACENJE NEKIH PRAVILA O SUDARU BRODOVA, POTPISANE U BRUXELLESU 25.9.1910; ¹

E).AKO JE POTRAŽIVANJE NASTALO USLIJED PRUŽANJA POMOCI ILI SPASAVANJA;

F).AKO JE POTRAŽIVANJE OSIGURANO POMORSKOM HIPOTEKOM ILI MORTGAGEOM NA ZAUSTAVLJENOM BRODU.

2).AKO SUD NA CIJEM PODRUCJU JE BROD ZAUSTAVLJEN NIJE NADLEŽAN ZA ODLUCIVANJE O PREDMETU SPORA. TADA JAMSTVO ILI DRUGO OSIGURANJE DANO U SMISLU CL.5. RADI UKIDANJA ZABRANE PUTOVANJA BRODA IMA SLUŽITI KAO OSIGURANJE ZA IZVRŠENJE PRESUDE KOJA CE BITI DONESENA OD SUDA NADLEŽNOG ZA IZVRŠENJE PRESUDE KOJA JE DONESENA OD SUDA NADLEŽNOG DA ODLUCUJE O PREDMETU SPORA, A SUD ILI DRUGA NADLEŽNA SUDSKA VLAST MJESTA ZAUSTAVLJANJA ODREDIT CE ROK UNUTAR KOJEG JE PREDLAGAC DUŽAN PODNIJETI TUŽBU NADLEŽNOM SUDU.

3).AKO JE SPORAZUMOM STRANAKA PREDVIDJENA NADLEŽNOST DRUGOG SUDA ILI ARBITRAŽE, SUD MOŽE ODREDITI ROK U KOJEM OSOBA KOJA JE TRAŽILA ZAUSTAVLJANJE BRODA MORA PODICI TUŽBU O PREDMETU SPORA.

4).AKO U SLUCAJEVIMA PREDVIDJENIM U PRETHODNA DVA STAVA TUŽBA NIJE PODIGNUTA U ODREDJENOMROKU. OSOBA CIJI JE BROD ZAUSTAVLJEN MOŽE ZATRAŽITI UKIDANJE ZABRANE PUTOVANJA BRODA I VRACANJE JAMSTVA.

5).OVAJ SE CLAN NECE PRIMJENJIVATI U
SLUCAJEVIMA NA KOJE SE PROTEŽU ODREDBE IZMIJENJENE
KONVENCIJE O PLOVIDBI NA RAJNI OD 17.10.1868.

+++++

Rijeci "ima služiti" možda ne davaju pravo znacenje. Engleski tekst je ".shall specifically provide" a francuski "...devra garantir l'execution". Moglo bi se dakle zakljuciti da bi kod davanja jamstva ili garancije, trebala biti ukljucena klauzula da ce jamstvo ili garancija biti podložni cl 7. st.2. Konvencije.

Vidi kod st.2.

Ovaj clan rješava važna pitanja iz meritorne nadležnosti. Treba ali spomenuti, da situacija u pogledu nadležnosti nije rješenja, na pr. kod primjene Hamburških pravila, koja u svom cl. 21 , imaju propise koji su prilicno u suprotnosti sa propisom ove konvencije. ²

Prema CORIC (str. 52), Konvencija je preuzela koncepciju engleskog prava jer je predvidjela uvjete pod kojima sud može steci nadležnost u meritumu, i nastavlja:

" Ali da bi bar donekle stvorila kompromisno rješenje, Konvencija je uvjete pod kojima sudovi zemlje u kojoj je izvršeno zaustavljanje mogu biti nadležni odlucivati o predmetu spora, podijelila prema dva kriterija. Prvi kriterij više odgovara zemljama kontinentalnog prava, i tu spadaju uvjeti opce naravi (nadležnost utvrđena unutrašnjim pravom zemlje u kojoj je izvršeno zaustavljanje, redovno boravište ili poslovno sjedište predlagraca, mjesto nastanka pomorskog potraživanja i vrijeme nastanka pomorskoga potraživanja) i drugi kriterij povezan s prirodom potraživanja (ako se radi o potraživanjima nastalim u povodu sudara, spašavanja, mortgageom ili pomorskom hipotekom na brodu).(48)"

Ista autorica, ukazuje na tom mjestu na vrlo važnu okolnost, da Konvencija nije riješila pitanje da li je potrebno tražiti priznanje presude na temelju koje se traži eventualno izvršenje u zemlji koja nije zemlja u kojoj je brod zaustavljen.

Autorica na str.53 ukazuje i na problem da li postoji meritorna nadležnost prema Konvenciji, ako do zaustavljanja uopce nije došlo, jer je dano odgovarajuće jamstvo ili drugo osiguranje. Mislím da to pitanje koje može biti interesantno u inostranstvu, ne bi došlo do primjene kod nas, jer se kod nas ne može dati jamstvo bez privremene mjere, odnosno ako se takovo jamstvo daje ono se daje obicno na osnovu vansudskog dogovora, i u takovom dogovoru može se ugovarati i nadležnost.

Vidi st.3.

Mislím da bi po našem pravu, novcani polog, položen

kod nas, stvarao forum imovine. U stvari, mislim, i jedan manji formalni iznos položen kod nas stvarao bi forum movine, a ostatak bi se mogao pokriti garancijom ili na koji drugi način. Osim toga domaci vjerovnici i zahtjevaju domacu nadležnost (inace ne prihvacaju garanciju P&I kluba) a inostrani vjerovnici postupaju, shodno gornjem, prema svojim interesima. Konvencija nema propisa u vezi problema potrebe priznavanja meritorne presude kod suda gdje se nalazi zasiguranje. Izgleda da bi, obzirom na cinjenicu da je Konvencija izricito unijela taj propis, trebalo smatrati da nema potrebe za priznavanjem presude, vec da bi se predlagatelj/tužitelj mogao direktno naplatiti kod suda gdje se nalazi zasiguranje. Medutim, izgleda da se u praksi zahtjeva priznanje, vjerojatno zbog toga što sud kod kojega se nalazi zasiguranje, ne želi inostranu presudu, na svoj rizik, ocijenjivati, bez propisanog postupka. Naime, sigurno je da kada se brod ne bi bio oslobodio, jer nije bilo dato zasiguranje, prisilno izvršenje protiv broda, ne bi se moglo provesti bez propisanog postupka priznavanja inostrane presude.

Garancije koje se daju prema standardnom tekstu P&I udruženja sadrže i ugovorenu nadležnost. Istina je da ta sama ugovorena nadležnost ima formalne manjkavosti, jer je ugovara P&I, a spor se kod nas vodi "ad personam" protiv (obicno) vlasnika broda, ali tuženi ne prigovaraju nadležnosti, jer bi imali poteškoca sa P&I, koji je za njih dao garanciju i pristao na ugovorenu nadležnost, a i snažanje troškova postupka itd.

STAV 1

Propis prvenstveno ostavlja meritornu nadležnost koja postoji i po lex fori.

Meritornu nadležnost, propis daje i za točno određene dodatne slucajeve, što znaci da ce sud zaustavljanja imati meritornu nadležnost i onda, ako je po lex fori ne bi imao, a meritorno odlucivanje odnosi se na jedan od nabrojanih slucajeva. Litt.a), daje meritornu nadležnost sudu zaustavljanja, koja, po našem pravu, ne bi vjerojatno inace postojala. Slicno se može reci i za litt. b)., c)., d)., e). i f)., odnosno u praksi, je monogo jednostavnije pozivati se na kogentni propis konvencije, nego na propise našeg prava. Važno je istaknuti na pr. da konvencija (litt.a.) daje nadležnost, po tužiteljevom boravištu ili sjedištu, kao što to na pr. daje cl.52 ZPP u određenim slucajevima. Litt. b). nije po forum solutionis nego po forum nascendi, po litt. c)., prema vremenskom (?) odnosno subjektivnom elementu, jer je pojam "putovanje" vrlo nedefiniran pojam.

BERLINGIERI je dao definiciju putovanja u smislu konvencije.³

Prema litt.d)., i ostalima naš sud može dobiti nadležnost, koju inace ne bi imao, jer prema tekstu konvencije, postoji nadležnost suda zaustavljanja, ako inace ne bi imao nadležnost, za, recimo, spasavanje, sudare i sl. za koje, možda, po ZPP ili drugom zakonu ne bi naš sud inace imao nadležnost. Medutim judikatura zauzima i drugacija stajališta pa smatra da Konvencija, ako brod ne vije zastavu države članice, i dolazi do privremene mjere, sud nema nadležnost. Tako Kasacioni sud smatra da talijanski sud nema nadležnost u nekim slučajevima tražbina inostranih pomoraca.⁴ Vidi i cl.8.st.2.

Litt. f). je vrlo važna jer ona daje meritornu nadležnost nad stranim brodom, na kojem se nalazi hipoteka odn. mortgejdž. Naši sudovi bi prema tome, u takovom slučaju, djelovali u slijedecim fazama bazirano na konvenciji:

- (A) izdavanja privremene mjere,
- (B) meritorno odlucivanje o stranoj hipoteki odn. mortgejdžu. Medutim tim propisom Konvencije, dobili bi nadležnost i inostrani sudovi, za meritorno odlucivanje o našim hipotekama i mortgejdžima.

Pošto se u cl. 991. st.1. toc.2. PZ određuje da se na stvarna prava primjenjuje zakon državne pripadnosti, to znaci da sud mora prvenstveno utvrditi koji se zakon primjenjuje na stvarna prava i onda podredno primjeniti taj zakon. Konkretno u slučaju mortgejdža, treba primjeniti i davanje u posjed vjerovniku, ako taj to zatraži, na osnovi ugovora o mortgejdžu. To davanje u posjed morao bi sud provesti, po potrebi, na zahtjev, i prisilnim putem. To zahtjeva Konvencija u ovom propisu, a dozvoljava i naš zakon u cl. 202. st.1. i cl. 977. st.1. PZ.

STAV 2

Propis daje i rješenje, ako sud nema meritornu nadležnost, kako ce se u tom slučaju postupiti u pogledu zasiguranja, na osnovu konvencije i u pogledu roka za ulaganje tužbe.⁵

U pogledu zasiguranja, mora biti jasno određeno u pravcu da ce zasiguranje služiti za izvršenje presude meritorno nadležnog suda.⁶

Po mom mišljenju, u rješenjima koja se osnivaju na propisima Konvencije, odredbu o sudu kod kojega se mora uložiti tužba, trebalo bi bazirati na propisu cl.7., i tek dodatno na propisu iz domaceg prava i to navesti u

rješenju. To zahtjeva ZPP u članu 338 st. 4.

Istice se da se u st.2. veli SHALL FIX THE TIME, a u st.3., kada se stranke sporazume o nadležnosti, veli se MAY FIX THE TIME.⁷

St. 2. određuje da sud zaustavljanja mora odrediti i rok u kojem se mora podnijeti tužba nadležnom sudu, ako sud zaustavljanja nema nadležnost za meritum.⁸ Taj će rok morati odrediti odmah, ako nema meritorne nadležnosti.⁹ Prema propisu st.2. izgledalo bi da sud mora odrediti rok u kojem se mora podignuti tužba samo onda ako taj sud istovremeno nema i nadležnost in meritum. Mislim da to nije logično, jer ostavlja previše slobode predlagatelju. U ostalom, mislim da bi određivanje tog roka trebalo smatrati kao postupovno pitanje, koje se dakle određuje po lex fori. Postavlja se pitanje da li je naš sud u takovom slučaju vezan odredbom čl. 981 st.2. P2 (15 dnevni rok) ili ima ovlaštenje da odredi razuman rok. Mislim da kada dodje do prim-jene konvencija, sud ima pravo dati razuman rok i nije vezan odredbom cit. člana PZ-a. Istice se da je 15 dnevni rok, katkada prekratak, narocito ako je ugovorena arbitraža u New Yorku ili Londonu, i sl.

Propis na neki način rješava slučaj postupaka u dvije ili više nadležnosti. Zasiguranje određeno od strane jednog suda u postupku zaustavljanja ostaje na raspolaganje da se namiri presuda izrečena od drugog suda koji sudi in meritum.

St. 2. propisuje i u vezi sa zasiguranjem. Bitne su riječi koje glase: *SHALL SPECIFICALLY PROVIDE THAT IT IS GIVEN AS SECURITY FOR THE SATISFACTION OF ANY JUDGMENT WHICH MAY EVENTUALLY BE PRONOUNCED BY A COURT HAVING JURISDICTION SO TO DECIDE...."*

STAV 3.

Ako stranke ugovore nadležnost in meritum, nekog drugog suda ili arbitraže, tada sud zaustavljanja može odrediti i rok u kojem se tužba kod tog drugog suda ili arbitraže mora podignuti na traženje¹⁰ stranke ili stranaka.¹¹

STAV 4.

Predvida se pravo traženja oslobadanja broda i/ili zasiguranja, ako tužba nije podignuta u roku. Lex fori će određivati eventualnu dužnost tužitelja da obavjesti spis privremene mjere o podizanju tužbe, kao i pružiti dokaz o tome.

U stranoj sudskoj praksi, narocito u Engleskoj, problem sudske nadležnosti u vezi sa davanjem pologa ili garancije, bio je u nekoliko slučajeva razmatran.

Queen's Bench, Admiralty Court, razmatrao je predmet The "PRINSENGRACHT" ¹². U kratko, teret je na brodu bio oštećen. Advokati vlasnika tereta zatražili su od brodovlasnika/vozara naknadu štete. Prije dolaska broda u luku iskrcaja u Engleskoj, zatražili su od advokata brodovlasnika pismenu garanciju dajući predloženi tekst iste, u kojoj je predviđena sudska nadležnost u Engleskoj. Prije nego je izdan tzv. writt, advokati brodovlasnika položili su kod Admiralty and Commercial Registry t.zv. BAIL BOND (prema tekstu predviđenom u Order 75, Rule 16 - to je dokumenat koji izdaju treće osobe, ali koji ne sadrži priznanje nadležnosti za brod.) Odmah nakon što je bio položen taj BAIL BOND advokati tereta taražili su zaustavljanje broda (arrest). Brodovlasnik je zatražio sudska odluku da li se može aretirati brod, ako postoji BAIL BOND, smatrajući da BAIL BOND predstavlja brod, t.j. RES,

Stav brodovlasnika bio je baziran na presedanima kao The "Maifrid" /1943/ 77 Ll.L.R.,127, gdje je sudac Bucknill, rekao:

"From the time the defendant to the action appeared and the bail was put in, the bail represented the res."

Sud je odlucio da je arrest opravdan. Bit problema bio je u pitanju nadležnosti.

Cl. 7. Konvencije 1952 određuje da sud države gdje je brod aretiran, ima i nadležnost u meritumu, iz čega slijedi da postoji nadležnost i za mjeru osiguranja i za meritum. Treba povezati problem sa cl. 3 (2) Konvencije, prema kojoj aretiranje broda ne bi bilo dopušteno ako je dat polog. Doduše cit. cl. 3. dopušta ponovno zaustavljanje ako postoji kakav drugi opravdani razlog. S druge strane cl. 7. ne daje osnova da bi se smatralo da je davanje pologa ekvivalent aretiranju. Drugim riječima, davanje pologa ne bi stvaralo meritornu nadležnost.

Zbog toga je opravdano aretiranje.¹³

+++++

(1) Cl. 13. Konvencije o sudarima, 1910: "Odredbe ove konvencije primijenit ce se i na naknadu štete koju je neki brod nanio drugom brodu, njegovu teretu ili osobama na njemu, vršenjem ili propuštanjem nekog manevra ili nepridržavanjem propisa, pa cak i ako nije došlo do sudara."

(2) Može doci do sukoba između propisa dviju konvencija. Za kraci opis problema vidi Ivkovic, Hamburška pravila, Prirucnik, 1944, str. 123, 125.

(3) (3) BERLINGIERI: Ratifica delle Conv. Bruxelles 1952, Dir. Marittimo 1978, p. 148 "..... nell'ambito di uno stesso viaggio tutti i crediti che sono sorti nel corso della navigazione della nave, se questa e adibita ad una linea, della partenza da un porto capolinea all'arrivo nell'altro porto capolinea alla fine del viaggio semicircolare laddove, nel caso di impiego della nave in base a charter-party, occorre distinguere a seconda che la nave compia o meno un periodo di navigazione in zavorra: in caso affermativo, se la nave compie una navigazione in zavorra, per viaggio deve intendersi il viaggio circolare, o comunque alla navigazione compiuta con carico a bordo, deve aggiungersi la navigazione compiuta in zavorra per raggiungere il successivo porto di caricazione."

(4) Corte di Cassazione 25. svibnja 1993 No. 5848, Equinox Shipping Co. Ltd. c. Ryszard Lyko et. al., Dir. Mar. 1994 str. 157; Vrlo kritična nota Berlingieri-a.

(5) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 118. Vidi: The "Nordglimt" /1987/ 2 Lloyd's Rep. 470, 481.

(6) To bi znacilo da ako sud odreduje narav, iznos itd. morao bi u privremenoj mjeri navesti otprilike: "Sud ce osloboditi brod ako protustranka položi kod suda iznos od, koji ce iznos temeljem cl. 7. st. 2. Konvencije 1952, služiti za izvršenje presude koju ce donijeti meritorno nadležan sud." Ili slicno.

(7) (7) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 153.

(8) (8) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 153.

(9) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 154. "The obvious consequence is that the time within which the claimant must bring an action on the merits must be fixed by the court that authorizes the arrest concurrently with such authorization.

The court that authorizes the arrest must, therefore, make a preliminary assessment of whether it has jurisdiction to decide upon merits or not, since if it has no such jurisdiction it must, when authorizing the arrest, immediately fix the time within which the claimant shall bring an action on the merits before the competent court.»

(10) Berlingieri, F., Arrest of Ships, 8tr.153.

(11) Istice se da se u st.2. veli SHALL FIX THE TIME, a u st.3., kada se stranke sporazume o nadležnosti, veli se MAY FIX THE TIME, dakle ovisi o sudu. - Berlingieri, F., Arrest of Ships, str.151.

(12) /1993/ 1 Lloyd's Rep. 41 - Mr. Justice Sheen.

(13)Berlingieri F., Legittimita di un sequestro dopo la cconcessione di garanzia. l'art. 7, para 1., della Convenzione di Bruxelles sul sequestro di navi, Dir.Mar. 1993, 854.

**CL.8. PRIMJENA KONVENCIJA, BROD DRŽAVE NT' -
UGOVORNICE, REZERVE, CESIJA**

1).ODREDBE OVE KONVENCIJE PRIMJENJIVAT CE SE U DRŽAVAMA UGOVORNICAMA NA SVE BRODOVE KOJI VIJU ZASTAVU JEDNE OP DRŽAVA UGOVORNICA.

2).BROD KOJI VIJE ZASTAVU DRŽAVE NEUGOVORNICE MOCI CE BITI ZAUSTAVLJEN NA PODRUCJU DRŽAVE UGOVORNICE RADI JEDNOG OD POTRAŽIVANJA NABROJENIH U CL.1. ILI DRUGOG POTRAŽIVANJA ZA KOJI NACIONALNI ZAKON TE DRŽAVE UGOVORNICE DOPUŠTA ZAUSTAVLJANJE.

3).MEDJUTIM, SVAKA DRŽAVA UGOVORNICA MOŽE U CIJELOSTI ILI DJELOMICNO USKRATITI BLAGODATI OVE KONVENCIJE DRŽAVAMA NEUGOVORNICAMA I OSOBAMA KOJE U VRIJEME ZAUSTAVLJANJA NEMAJU REDOVNO BORAVIŠTE ILI GLAVNO POSLOVNO SJEDIŠTE U *** DRŽAVI UGOVORNICI.

4), NICIM SE U OVOJ KONVENCIJI NE MIJENJA NITI DIRA U UNUTRAŠNJE ZAKONE DRŽAVA UGOVORNICA KOJI SE ODOSE NA ZAUSTAVLJANJE BRODA NA PODRUCJU DRŽAVE CIJU ZASTAVU BROD VIJE OD STRANE OSOBE KOJA IMA REDOVNO BORAVIŠTE ILI GLAVNO POSLOVNO SJEDIŠTE U TOJ DRŽAVI.

5). RADI PRIMJENE OVE KONVENCIJE SMATRAT CE SE DA SVAKI TRECI, OSIM IZVORNOG PREDLAGACA, KOJI JE STEKAO POMORSKO POTRAŽIVANJE SUBROGACIJOM , CESIJOM ILI NA DRUGI NACIN, IMA ISTO REDOVNO BORAVIŠTE ILI ISTO GLAVNO POSLOVNO SJEDIŠTE KAO I IZVORNI VJEROVNIK.

***Veza st.3. : U engleskom tekstu glasi: "*in one of the Contracting States*", francuski "*dans une Etat contractant*", talijanski "*in uno Stato Contraente*" - pa bi možda bilo bolje prevesti "u jednoj" od država ugovornica.

STAV 1.

Prema tekstu stava 1. nema spora da se Konvencija mora primjeniti na sve brodove koji viju zastavu zemlje ugovornice. ¹ - U pogledu pitanja u kojem casu treba ocijeniti zastavu, koju vije brod smatra se općenito u doktrini, da je bitan cas zaustavljanja broda. ²

Može se postaviti pitanje, da li se konvencija primjenjuje i na slucajeve, kada brod nije sposoban za plovidbu, kada je brod na pr. nasukan, potonuo ili oštecen tako da se prakticki više ne može popraviti. Doktrina smatra da bi se moglo primjeniti stajalište zauzeto u vezi sa konvencijom o privilegijama i hipotekama, gdje se je u glavnom zauzelo stajalište da se

privilegiji i hipoteke ne gase u gore spomenutim slucajevima. ³ Prema konvenciji o upisu, brod ima pripadnost prema zastavi, koju ima pravo vijoriti. ⁴

Postoji i problem eventualne dvostruke registracije. Nema definitivnog stajališta, jer cl.8. ne daje odgovor, pa postoji mišljenje da bi se ipak moglo smatrati da se treba ravnati prema zastavi koju brod vije, ali to nije sigurno. ⁵

Ovaj stavak postavlja i neka sporna pitanja.

Pitanje primjene Konvencije došlo je u postupku koji se je vodio kod OPS Rijeka u predmetu V-R-I-28/89-2, u kojem je predlagatelj bila jedna italijanska firma, koja je snabdjela gorivom brod BORAS, ciji je vlasnik bila turska firma, i koji je brod vijao tursku zastavu. Turska nije država ugovornica. Snabdjevanje gorivom je "maritime claim" po cl.1. st.1. toc. k), a i po tada važećem cl. 677 st.3. toc.7. ZPUP (cl. 678 PZ).

Prvostepeni sud je primjenio odredbe cl. 979 do 993 ZPUP-a, iako je u prijedlogu za privremenu mjeru bilo traženo da se primjeni Konvencija, isticuci da su i Italija i Jugoslavija ratificirale i promulgirale navedenu Konvenciju. I drugostepeni sud je zauzeo stajalište:

PSH u Rješenju II-PŽ-2202/89-2 (OPS RI V-R-I-26/89-2):

"...prvostepeni sud nije primjenio odredbe Konvencije, vec odredbe ZPUP-a, a što je u skladu sa odredbom cl. 867.st.1. toga Zakona prema kojoj odredbi se pravilo o postupku izvršenja i osiguranja na brodovima iz tog zakona odnose na sve brodove koji se nalaze na obalnom moru i unutrašnjim vodama SFRJ".(Cl.867.st.1. ZPUP).» Odredbama ovog dijela zakona odredjuju se pravila o postupku izvršenja i osiguranja na brodovima koji se nalaze na obalnom moru i unutrašnjim vodama SFRJ." (Slicno i cl. 867 PZ).

Iako brod nije imao zastavu države ugovornice, stajalište je II.st. suda da se ne primjenjuje konvencija vec ZPUP, temeljem cl. 867.st.1. ZPUP (667 PZ). Mislim da je ovo stajalište bilo neprihvatljivo i u vrijeme donošenja istog, a pogotovo sada nakon Ustava R. Hrvatske, koji u cl. 134, propisuje da konvencije imaju vecu snagu od zakona. ⁶ Cak i u slucaju neprimjene konvencije, mislim, da bi polazni propis trebao biti Cl.8. konvencije a ne cl. 867.st.1. ZPUP.

U gornjem primjeru, vjerovnik je firma iz Italije, a Italija je ratificirala konvenciju, pa bi, po mom

mišljenju, trebalo utvrditi činjenicu (redovno boravište ili glavno poslovno sjedište vjerovnika u državi ugovornici) u smislu cl.6. st.3. Konvencije i onda utvrditi da brod vije zastavu zemlje NE-ugo-vornice i konacno da li ce se primjeniti na takav brod u smislu cl.8. st.2. i Konvencija i lex fori, primjenom cl. 976. st.2. PZ (prije cl. 981 ZPUP) i ograniciti samo na pomorske tražbine iz cl. 878.st. 1. i 2. PZ, u vezi sa uzajamnošcu, ili ce se primjeniti ZIP jer nema uzajamnosti. Smatra se da se Konvencija primjenjuje i na brodove koji viju zastavu države Neugovornice, kada se zaustavljaju u državi ugovornici.

Vidi st.3.

CORIC na str. 53. ukazuje na još jedan problem:

"Ako brod koji vije zastavu države neugovornice može biti zaustavljen u odnosu na pomorska potraživanja koja nisu priznata prema lex fori, može se postaviti pitanje da li se u tom slucaju i druge odredbe Konvencije mogu primjeniti.

Smatramo da bi se i druge odredbe Konvencije (npr. one koje se odnose na regulaciju pitanja koji brod može biti zaustavljen) mogle primjeniti(55)."

Pitanje je dakle, da li se na pr. propis Cl. 3. Konvencije o tome koji se brod može zaustaviti primjenjuje i na brodove koji viju zastavu države NE-ugovornice ? O tome je pisao vrlo interesantno Berlingieri, a u vezi sa presudom jednog talijanskog suda.⁷ Njegovo je stajalište, u skladu sa stajalištem CORIC-eve tj. da bi se zapravo trebalo primjeniti ostale propise konvencije makar se radi o brodu koji vije zastavu države NE-ugovornice.⁸ U tom pravcu izjasnila se je i italijanska judikatura.⁹

U svom osvrtu na knjigu Vincenzinia,¹⁰ Berlingieri je to pitanje razradjivao i dalje¹¹ gdje doslovce piše:

"Sembra peraltro che, sebbene l'applicazione dell'art.2. nella parte che esclude l'ammissibilita' del sequestro per crediti diversi da quelli elencati nell'art.1 sia espressivamente esclusa, quella di numerose altre norme della convenzione discenda, necessariamente dal richiamo, contenuto nell'art.8 para 1. all'art. 1. Cio' vale per le disposizioni, contenute nell'art.3. paras. 1,2 e 4, che individuano le navi in relazione alle quali il sequestro e' consentito; per quelle dell'art.5 che regolano alcuni aspetti procedurali; per quelle del art.6 che individuano la legge applicabile con riguardo alla responsabilita' per danni e, in genere, alla procedura; per quelle dell'art.7., che prevedono i casi in cui il giudice del

sequestro ha giurisdizione sul merito. Cio' trova conferma nel disposto del successivo para.3. dell art.8. il quale dispone che gli Stati contraenti hanno la facolta' di escludere in tutto o in parte dai benefici della convenzione qualsiasi Stato non contraente o qualsiasi persona che non ha, al momento del sequestro, la sua residenza abituale o il centro principale dei propri affari in uno Stato contraente. Poiche' questo paragrafo inizia con una congiunzione avversativa (toutefois-nevertheless), e' indubbio il collegamento con il paragrafo precedente. Cio' porta alla conclusione che il disposto del para 2. ha l'effetto di applicare tutta la normativa uniforme (fatta eccezione per l'art.2, nella parte sopra indicata) alle navi che hanno nazionalita' di stati non contraenti, in difetto di esclusione (parziale) da parte degli Stati contraenti."

Stav BERLINGIERI-a, koji ga je prvi puta iznio ranije, a sada ga detaljnije potvrdio, dovodi u sumnju i stav naših sudova, kao na pr. onaj naveden gore u predmetu PŽ-2202/89.

Cinjenica je da je taj stav BERLINGIERI-a dosta osamljen, i da je na pr. u protivnosti sa stavom VINCENZINI-a, ali je takodjer cinjenica da se je o primjeni Konvencije relativno malo pisalo.

Postavlja se pitanje primjene Konvencije i u slucaju kada se radi o brodu koji je pod bare - boat charterom, i ima pravo da vije zastavu temeljem registracije (upisa) u registar koji to dozvoljava (Vidi cl. 202 st.1. toc.1.PZ.). Smatra se da ce se Konvencija primjeniti u državi X gdje se brod zaustavlja, ako vjerovnik, stranka predlagatelj, ima redovno boravište ili glavno poslovno sjedište u državi X i ako je brod zapravo osnovno pripadao pod zastavu države X (Vidi st.4. ovog Cl.), ali privremeno vije drugu zastavu države Y.

Konvencija se nece primjeniti ako se radi o brodu koji vije zastavu države X, samo na osnovu bare-boat chartera, i zaustavlja se u državi X. ¹²

Vidi i cl. 976 PZ.

Vidi cl. 16 "Promjena zastave", Konvencije o privilegijama.....1993, prijevod mg. Dorotea Coric, UPP 3-4 (-135-136).

STAV 2.

Propis omogucava da se brod koji vije zastavu države NE-ugovornice može zaustaviti za pomorske tražbine iz cl.1. konvencije, a i za pomorske tražbine koje propisuje fori lex. Kod nas to znaci prvenstveno props cl. 976.st.1. i 878. PZ., odnosno cak i svih potraživanja u slucaju primjene cl. 976. st.2. tj. ako ne postoji uzajamnost. ¹³ Ovakav propis bio je i intencija

sastavljača konvencije. ¹⁴

Prema tome se može zaključiti da obzirom da se jedan brod može sekvestrirati i zbog potraživanja koja nisu navedena u konvenciji, slijedi da tada kada se zaustavlja na osnovu lokalnih propisa, a ne na osnovu pomorskih tražbina iz cl. 1., dolaze do primjene i svi ostali rekviziti iz lokalnih propisa. Tako na pr. talijanska doktrina smatra da u slučaju zahtjeva za zaustavljanje stranog broda koji vije zastavu države NE-ugovornice, treba dokazati i periculum in mora, jer to traži talijanski zakon, iako to ne traži konvencija. ¹⁵ Dapace, u cit. predmetu, iako se je radilo o potraživanju koji je naveden i u cl.1., ali se je radilo o brodu koji vije zastavu države NE-ugovornice, ipak je primjenio lokalni zakon, tj. razmatrao je da li je zadovoljen zahtjev o postojanju periculum in mora, i kada je utvrdio da ne postoji, odbio je zahtjev. ¹⁶

Postoje međutim i druga mišljenja prema kojima ako se radi o potraživanju koje je navedeno u cl.1. konvencije, ne bi trebalo primjeniti ostale rekvizite lokalnog propisa. ¹⁷

U slučaju zaustavljanja broda koji vije zastavu države NE-ugovornice, doktrina u Italji nije jedinstvena. Ima mišljenja da bez obzira na propise Konvencije, treba utvrđivati periculum in mora, dok dio doktrine smatra da to ovisi o tome, da li se je odlucilo u smislu cl. 8. st. 2. primjeniti "maritime claims" iz cl.1. Konvencije ili lex fori. Taj dio doktrine smatra da ako se primjenjuje cl.1. Konvencije, da se tada imaju primjeniti i ostali propisi iz Konvencije, u pozitivnom i negativnom smislu, pa prema tome ne treba niti utvrđivati vjerojatnost opasnosti (periculum in mora), dok bi to trebalo utvrđivati, ako se primjeni lex fori (koji to traži). Konkretno kod nas ZIP traži vjerojatnost opasnosti ali Konvencija to ne traži. ¹⁸

Problem zaustavljanja broda postoji u slučaju ako vije zastavu države NE-ugovornice i ako se radi o brodu koji nije u vlasništvu dužnika. Francuska judikatura dozvoljava razmatranje veze između vlasnika. Apelacioni sud u Aix-En-Provence, u predmetu "MORGOL", donio je odluku 29.03.1992, u kojoj je dozvolio temeljem, zaustavljanje broda, pozivajući se na cl. 8(2). Istovremeno je temeljem cl. 3(2) dozvolio zaustavljanje iako se formalno nije radilo o istim brodovlasnicima, ali je kapital oba brodovlasnika bio u vlasništvu iste pravne osobe. ¹⁹

Prema dikciji cl. 10 Konvencije, ovu primjenu ne treba prijaviti kao rezervu.

STAV 3.

U pogledu eventualne primjene popisa pomorskih tražbina iz cl.1., ovdje se propisuje da se ostavlja mogućnost državama ugovornicama da odluče da li će ih primjeniti ili ne, na brodove koji viju zastavu države NE-ugovornice, kao i na osobe koje u vrijeme zaustavljanja broda nemaju redovno boravište ili glavno poslovno sjedište u jednoj državi ugovornici. To se odnosi na slučajeve kada je npr. vlasnik kompanije u jednoj državi a brod vije zastavu druge države.

Vidi st. 1.

Za naglasiti je da to pravo rezerve nije navedeno u cl. 10 Konvencije, pa se može zaključiti da ne treba biti deklarirano u času polaganja ratifikacionih instrumenata.²⁰ Međutim, ipak bi to trebalo učiniti u zakonu, propisu, što je, mislim, možda učinjeno u cl. 976. PZ, iako bi možda dikcija mogla biti jasnija ako se je to želilo postići. U stvari sistem Konvencije je prikladniji.

STAV 4.

Ovaj stav daje poseban procesni položaj osobi koja ima redovno boravište ili glavno poslovno sjedište u državi u kojoj se zahtijeva sekvestar, međutim, to pravo je samo iskonsko, a ograničeno je propisom st. 5. za slučaj derivativnog stjecanja aktivne legitimacije.²¹ To stavlja u dužnost sudu da razmotri i boravište odn. glavno poslovno sjedište osobe koja je vjerovnik.

STAV 5.

Propis da svaki treći koji je stekao pomorsku tražbinu na opisani način, zadržava u svrhu nadležnosti suda redovno boravište odnosno sjedište, unesen je vjerojatno iz razloga propisa cl. 7. st. 1. litt. a). Konvencije, jer bi moglo doći do primjene konvencije i tamo gdje ona ne bi dolazila do primjene, cediranjem u korist osobe koja ima boravište ili sjedište u zemlji zaustavljanja.

Smatram da bazirajući se na doktrini, treba imati na umu činjenicu da se propisi konvencije razlikuju od PZ-a, pa prema tome ovo pitanje primjene konvencije i na brodove koji viju zastavu države NE-ugovornice, ima i te kako važan značaj za praksu. U krajnjoj liniji, moglo bi doći i do retorziije, ako se primjena konvencije isključuje. Doktrina prihvata ovaj stav.

+++++

(1) DIKA: "Konvencija se, pojednostavljeno receno, odnosi na zaustavljanje brodova neke od država ugovornica na području bilo koje države ugovornice, osim brodova koji viju zastavu države zaustavljanja kada je zaustavljanje zahtijevala osoba koja ima uobicajeno boravište ili glavno mjesto poslovanja u toj državi, i to samo s obzirom na tzv. pomorske zahtjeve (potraživanja). str. 522 i sl."

(2) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 28: "Nothing is said Art. 8. in respect of the time when the nationality of the ship must be established. There seems, however, to be no doubt that the relevant time is when the arrest is made.

Str. 22: "... ships flying the flag of a non-Contracting State The correct view seems to be that all provisions of the Convention, save that of Art. 2. apply also to such ships.62 It would in fact be difficult to understand why a claimant can invoke the benefit of Art. 1 and 2 and not those of Art. 3. paras. 1 and 4 or the benefit of Art. 7. para 1.63 This view is supported by travaux preparatoires."

(3) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 17: "... whether the Convention applies to ships who are not capable of navigation because they are stranded, sunken or damaged beyond repair. A similar problem has been considered with respect to the extinction of maritime liens and mortgages or hypothèques and the prevailing view has been that security is not extinguished until the ship is physically in existence.(55)

(55) Vidi fusnotu br. 55 na str. 17.

..... as regards the Arrest Convention is linked with the registration of the ship.Art. 8, paras. 1 and 2., for the Convention to apply a ship must fly the flag of either a Contracting State or of a non-Contracting State the right of to fly the flag is linked with the registration of the ship in the ships register of such state, the Convention only applies to ships which are registered. If, therefore, a ship is deregistered the Convention does not apply any more On the contrary, the physical conditions of the ship do not affect the application of the Convention, provided the ship continues to be registered.(57)

(57) Vidi fusnotu br. 57 na str. 17.

(4) Convention on Conditions for Registration of Ships 1986, Ženeva, veljaca 1986.

"... ships have the nationality of the State whose flag they are entitled to fly."

(cl. 4. para. 2.)

(5) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 18: "A ship may, however, have a dual registration The problem, therefore, arises whether, for the purpose of the Arrest Convention, the relevant flag is that of the State of temporary registration or that of the State of the underlying register

..... it is, on the basis of the text, impossible to exclude from the scope of Art. 8, para 1. ships registered in non-Contracting States temporarily flying the flag of a Contracting State, it seems rather difficult to apply at the same time this provision to ships registered in a Contracting State, but temporarily flying the flag of a non-Contracting State."

(6) (1) Vrhovni sud Republike Hrvatske, Broj: II-Rev-7/1989-2 od 3.12.1991; (VPS H. PŽ-1207/88 od 6.6.1988; OPS RI P-1248/87 od

7.1.1988):

"U pogledu "ozakonjenja" clanak 134. Ustava Republike Hrvatske odreduje da se medunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni cine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike, a po pravnoj su snazi iznad zakona."

(7) BERLINGIERI: "Note sull'ambito di applicazione della Convenzione di Bruxelles del 1951 sul sequestro di navi e sulla sequestrabilita di navi non appartenenti al debitore". Il Diritto Marittimo 1988, str. 804:

SLOBODAN PRIJEVOD:

Iz obrazloženja presude vidi se da je brodovlasnik sekvestriranog broda, po nacionalnosti s Cipra, prigovorio primjeni Konvencije iz 1952, jer cl. 8. para. 2. upućuje na lex fori u pogledu primjene zakona za brodove koji nemaju zastavu države ugovornice, a prigovorio je i nadležnosti suda u Raveni u pogledu nadležnosti za meritum.

Prvi prigovor je ispravno odbijen od strane suda u Raveni jer cl. 8. para. 2. jasno propisuje da brodovi koji viju zastavu države koja nije članica, mogu biti sekvestrirani u jednoj državi ugovornici bilo zbog bilo kojeg pomorskog potraživanja navedenog u cl. 1. para. 1. bilo zbog bilo kojeg drugog potraživanja u pogledu kojega je dozvoljen sekvestar temeljem lex fori. Nesporno je prema tome da se cl. 1. para. 1. primjenjuje i na brodove koji viju zastavu zemalja NE-ugovornica, dok se para. 2. u svom prvom dijelu, koji izostavlja sekvestar brodova koji viju zastavu zemalja ugovornica za potraživanja koja su razlicita od onih pobrojanih u cl. 1. para. 1., ne primjenjuje.

Drugi prigovor mogao bi imati osnov u tekstu cl. 8. para. 2., koji se limitira potvrditi da brod koji ima nacionalnost zemlje NE-ugovornice, može biti sekvestriran za potraživanja pobrojana u cl. 1. para. 1.. Obzirom da uistinu cl. 8. para. 1. predviđa primjenu Konvencije na brodove koji viju zastavu zemlje ugovornice, limitirana formulacija para. 2. mogla bi opravdati tezu da se ne primjenjuje na brodove zemalja NE-ugovornica cijela konvencijska normativa, nego samo cl. 1. para. 1. (i treba dodati cl. 2.). Sud u Raveni odbio je ovu tezu o ogranicenju, zbog sadržaja narednog para. 3. u cl. 8., koji priznaje državama pravo da odbiju u cijelosti ili u dijelu prednosti Konvencije u korist država NE-ugovornica, ali taj para. 3. ne cini nikakovu razliku unutar tog svog propisa a osim toga zbog sadržaja cl. 7. koji predviđa jedino, za svoju primjenu, da je proveden sekvestar broda a ne i to da brod vije zastavu jedne države članice.

Ovaj posljednji argument ne izgleda uvjerljiv, jer primjena Konvencije ne treba se opetovano navoditi u svakom propisu Konvencije pa je prema tome primjena cl. 7. na brod koji vije zastavu jedne države NE-ugovornice neovisan od formulacije cl. 7. vec ovisi o primjeni Konvencije, koja proizlazi iz pravilnog tucacenja cl. 8.

Prvi argument izgleda cvršci, narocito u vezi s povezivanjem između drugog i trećeg paragrafa cl. 8. Taj zahtjev postoji i u pogledu prvog paragrafa, pa se treba upitati da li pravo dato državama iz para. 3. mora se povezati sa para. 2. ili sa para. 1., ili pak i sa jednim i sa drugim.

Cini mi se da treba prije svega razmotriti razlicite formulacije para. 1. i para. 2. Dok, u stvari para. 1. predviđa primjenu propisa Konvencije na sve brodove koji viju zastavu država ugovornica, para. 2. se limitira da predviđa mogućnost sekvestra za brod koji vije zastavu jedne države NE-ugovornice za potraživanja pobrojana u cl. 1. para. 1. uz one za koje je sekvestar dopušten po lex fori.

Formulacija para. 2. može se odrediti iz namjere da se limitira primjena uniformnih propisa na brod koji vije zastavu jedne države

NE-ugovornice po cl. 1. para. 1., odnosno isključiti primjenu, za takove brodove, iz cl. 2. gdje se zabranjuje sekvestar za potraživanja koji se razlikuju od onih pobrojanih u cl. 1. para. 1. Iako upotrebljena formulacija nije najsretnija, treba smatrati da je posljednja ispravna.

Ako se dakle, na brod koji vije zastavu jedne države NE-ugovornice primjenjuje cl. 1. para. 1., potrebno je da se primjenjuju i sve ostale odredbe Konvencije koje su povezane s tim propisom, koje su dakle sadržane u cl. 3 - 8.

Ako se cl. 1. para. 1. primjenjuje, potrebno je da se može utvrditi koji brodovi mogu biti sekvestrirani i u tu svrhu treba primijeniti para. 1. cl. 3., koji dopušta sekvestar sister ship-a i brodova koji su spremni za isplovljenje, para. 2. koji utvrđuje kriterije za individualizaciju sister ship-a, para. 4. koji dopušta sekvestar za jamstvo potraživanja u pogledu broda (?) ("conduttore").

Para. 3 cl. 8., koji pocinje razdvojnim veznikom ("nevertheless" "toutefois") dopušta državama ugovornicama da isključe u cijelosti ili djelomicno beneficije Konvencije državama NE-ugovornicama i osobama koje u casu sekvestra nemaju uobicajeno boravište ili poslovno sjedište u jednoj državi ugovornici. Ovaj propis treba svakako biti povezan sa para. 1., jer brod koji vije zastavu jedne države ugovornice može biti vlasništvo osobe ili društva koje nema uobicajeno boravište ili poslovno sjedište u jednoj državi ugovornici. Na svaki nacin smještaj ukazuje na mogucnost koja predviđena i u vezi sa para. 2. tj. za brod koji vije zastavu jedne države NE-ugovornice. Ako je to točno, kao što smatram da jeste, slijedi zaključak da svi propisi koji štite vlasnika sekvestriranog broda primjenjuju se i na brod koji vije zastavu jedne države NE-ugovornice. Tako para. 3. cl. 3., koji isključuje novi sekvestar istog broda, cl. 4. koji predviđa da brod može biti zaustavljen samo od sudske vlasti, cl. 5. koji predviđa obavezu sudskih vlasti da oslobode sekvestrirani brod ako se daje kaucija i cl. 9. prema kojem Konvencija ne daje pravo progona.

Taj princip međutim ne vrijedi za cl. 6 i 7.

Sud u Raveni mora se je nakon toga upustiti u drugi problem, tj. o mogucnosti sekvestra broda koji nije vlasništvo dužnika. U stvari sud si nije niti postavio taj problem, jer je iz prirode pomorskog potraživanja radi kojeg je zatražen sekvestar zaključio da se brod može sekvestrirati.

Rješenje problema, zahtjeva ispitivanje cl. 3. para. 4. i povezivanje sa cl. 9. Kao što je poznato, cl. 3. para. 4. dopušta sekvestar broda datog u najam (locazione), radi garantiranja potraživanja protiv brodarka (conduttore) i utvrđuje da se taj propis primjenjuje u svakom slucaju u kojem je osoba razlicita od vlasnika broda, odgovorna za pomorsko potraživanje.

Iako ne sasvim izricito cl. 9. objašnjava da Konvencija 1952, nije imala cilj da stvara nova prava, razlicita od onih predviđenih u nacionalnim zakonima i Konvencije o privilegijama i hipotekama iz 1926.

(7) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 22: "... ships flying the flag of a non-Contracting State The correct view seems to be that all provisions of the Convention, save that of Art. 2. apply also to such ships.⁶² It would in fact be difficult to understand why a claimant can invoke the benefit of Art. 1 and 2 and not those of Art. 3. paras. 1 and 4 or the benefit of Art. 7. para. 1.⁶³ This view is supported by travaux preparatoires."

(8) Tribunale di Genova, 22.03.1994, Dir. Mar. 1994, 531 i sl.

"Le disposizioni della Convenzione di Bruxelles del 1952 sul sequestro di navi sono applicabili, ai sensi del suo Art. 8. para 2., anche a navi battenti la bandiera di Stato non contraente (3).

(3) vedasi, in senso conforme, Tribunale Ravenna 24.01.1987, Trademar c. Line island Marine Co., Dir. Mar., 1988, 804; Trib. Ravenna 12.03.1994, Secnav Marine c. Petromin, Dir. Mar. 1994, 217;

In senso contrario Cassazione, 25.05.1993, n. 5848, Equinox Shipping c. Ryszard Lyko, Dir. Mar. 1994, 157; Trib. Napoli, 19.03.1983, O.M.I. c. Somali shipping Ag., Dir. Mar. 1985, 65."

(9) VINCENZINI E., Il sequestro conservativo di nave straniera, 1988

(10) BERLINGIERI, Dirritto Marittimo, 1990, str. 1251. Slobodan prijevod:

Cini se da iako je primjena cl. 2. u dijelu koji isključuje dopuštanje sekvestra za kredite koji su različiti od onih navedenih u cl. 1., izricito navedena, primjena mnogih ostalih propisa konvencije proizlazi ocito iz pozivanja, sadržanih u cl. 8. para 1., na cl. 1. To vrijedi za propise, sadržane u cl. 3. para. 1, 2 i 4 koji individualiziraju brodove u vezi kojih je sekvestar dopušten; za propise iz cl. 5. koji reguliraju izvjesne procesne aspekte; za propise iz cl. 6. koji individualiziraju zakon koji se primjenjuje u vezi sa naknadom štete i, općenito, na proceduru; za propise iz cl. 7. koji predviđaju slucajeve kada sud koji je donio rješenje o sekvestru ima i nadležnost u meritumu. Ovo nalazi potvrdu u propisu slijedećeg para 3. cl. 8., koji određuje da države ugovornice imaju pravo da isključe u cijelosti ili djelomično svaku državu NE-ugovornicu ili bilo koju osobu koja nema, u casu sekvestra, svoje uobicajeno boravište ili glavno sjedište svojih poslova u jednoj državi ugovornici, od beneficija koje daje konvencija. Buduci da taj paragraf pocinje sa rijeci (toutefois - nevertheless), nesumnjiva je povezanost s prethodnim paragrafom. To dovodi do zaključka da propis para. 2. ima efekt da se cijela konvencija (osim cl. 2. u dijelu koji je gore naznaceni) primjenjuje na brodove koji imaju nacionalnost država NE-ugovornica, osim za ono za što je izuzeto (djelomično) od strane država ugovornica.

(11) Berlingieri, F., Arrest, str. 27

(12) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 21: "Art. 8, para. 2. extends the right in respect of maritime claims also to ships flying the flag of a non-Contracting State but does not extend to these ships the benefit granted by Art. 2 (i.e. the limitation of the right of arrest to maritime claims). Ships flying the flag of a non-Contracting State may be arrested also in respect of any non-maritime claim for which the lex for permits arrest. That means that in civil jurisdiction where arrest is a "conserving" measure which may be executed against any asset of a debtor as security for any claim ships flying the flag of a non-Contracting State may, subject to the conditions set forth by lex fori be arrested in respect of any claim against the owner.

...
"... lex for (of) the State in whose jurisdiction the ship has been arrested"

(13) Prof. Ripert, CMI Bull. n. 105, 310

Drugi stavak (cl. 8) odnosi se na slucaj broda koji vije stranu zastavu zemlje koja nije članica konvencije a koja se nalazi u luci države članice konvencije.

Htjeli smo da konvencija omogućava sekvestar broda koji ne

pripada državi ugovornici.

Brod može biti sekvestriran ili na osnovu propisa konvencije ili na osnovu lokalnih propisa.

Bez sumnje, sa stanovišta međunarodnih propisa, može izgledati presmiono primijeniti međunarodnu konvenciju na brodove koji viju zastavu zemlje neclanice, ali ako se konvencija ne primijeni, dati ćemo tim brodovima prednost u odnosu na brodove koji viju zastavu države ugovornice.

To je razlog zbog čega je bilo odlučeno da se takovi brodovi mogu sekvestrirati i na osnovu konvencije i na osnovu lokalnih propisa.

(14) G. Berlingieri, Dir. Mar. 1994 str. 187 i sl.

(15) Vidi i obilnu literaturu i kazuistiku u Dir. Mar. 1994, str. 187 i sl.

(16) Dir. Mar. 1994. 218: "... la prima massima potrebbe considerarsi ridondante in quanto il credito azionato dalla sequestrante rientrava tra quelli elencati all'art. 1. della Convenzione del 1952 e pertanto, essendo la Convenzione applicabile in base al suo art. 8. para. 2. il requisito del periculum non e necessario."

(17) Detaljno, s doktrinom i judikaturom, vidi G. Berlingieri, komentar uz odluku Tribunale di Ancona, 08.04.1992. Scanports Shipping Ltd. c. Petromin. Dir. Mar. 1984. 187 et seq.

(18) Dir. Mar. 1993, 851.

Vidi i Cour de Cassation 27.11.1991. Constance Navigation c. Cia Corunesa de Navegacion; Dir. Mar. 1993, 509

L. Lopez de Gonzalo La giurisprudenza francese sul sequestro di navi appartenenti a "Single ship companies", Dir. del comm. int. 1992, 639

(19) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 23

Tassel, "Saisie Conservatoire du Navire", p.4. is of the opinion that the power to decide on the exclusion belongs to the State and not to the court. This view is undoubtedly correct."

Doktrina dakle smatra da to treba biti u zakonu a ne u odluci suda.

(20) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 26, 28.

(21) Berlingieri, F., Arrest of Ships, str. 28: "...Art. 8. para. 5. ...applies to both paras. 3 and 4. of Art. 6., as well as to Art. 7. para 1(a). Therefore, the assignment of or subrogation in a claim cannot have the effect of modifying the scope of the Convention as established in respect of original claimant."

**CL.9 PRAVA VJEROVNIKA IZ KONVENCIJE, IZ LEGIS FORI;
PRAVO POTJERE**

(1) NE MOŽE SE SMATRATI DA BILO ŠTO U OVOJ KONVENCIJI DAJE PRAVO NA TUŽBU KOJE NE BI POSTOJALO. AKO SE IZUZMU ODREDBE OVE KONVENCIJE; PO ZAKONU SUDA PRED KOJIM SE VODI SPOR.

(2) OVA KONVENCIJA NE DAJE PREDLAGACU NIKAKVO DRUGO PRAVO POTJERE, OSIM ONOGA KOJE JE SADRŽANO U SAMOJ KONVENCIJI ILI MEDJUNARODNOJ KONVENCIJI O POMORSKIH PRIVILEGIJAMA I HIPOTEKAMA, AKO SE ONA PRIMJENJUJE.

Konvencija ne daje nikakovo pravo potjere, osim onoga prava koje proistice iz ove konvencije ili medunarodne konvencije o pomorskim privilegijama i hipotekama, ako se ona primjenjuje.

Nije sasvim jasno, kako se ima tumaciti izraz "ako se ona primjenjuje". Naime, da li ako konvenciju o privilegijama i hipoteci, primjenjuje sud zaustavljanja po svom *lex fori*, ili ako *cit.* konvenciju primjenjuje država ciju zastavu brod vije ? O tumačenju tog izraza ovisiti ce velike razlike.

Treba istaknuti da je u francuskom tekstu upotrebljen izraz «*droit de suite*», a u engleskom "*maritime liens*", u italijanskom "*diritto di perseguire un bene*", a u našem jeziku je prevedeno kao "*pravo potjere*". **

Nije jasno zašto su u francuskom i talijanskom tekstu korišteni izrazi koji nisu sasvim adekvatni engleskom izrazu.

Vidi Lisabonski nacrt, cl. 6. st.3.

Vidi i cl. 986 - ad a).

** Izgleda da prijevod na hrvatski nije naj sretniji, osim ako se shvati da je "pravo potjere", pravo da privilegij slijedi brod bez obzira na promjenu vlasništva.

CL.10 REZERVE

VISOKE STRANE UGOVORNICE MOGU U TRENUTKU POTPISIVANJA, POLAGANJA RATIFIKACIONIH ISPRAVA ILI PRISTUPANJA STAVITI OVE REZERVE;

A).PRAVO DA NE PRIMJENJUJU OVU KONVENCIJU NA ZAUSTAVLJANJE BRODA ZA JEDNU OD POMORSKIH POTRAŽIVANJA NABROJENIH U TOCKAMA O) I P) cl.1. VEC DA NA TAKVO ZAUSTAVLJANJE PRIMJENJUJU SVOJ NACIONALNI ZAKON;

B).PRAVO DA PRVI STAV CL. 3. NE PRIMJENE NA ZAUSTAVLJANJE BRODA NA SVOM PODRUCJU KADA SE RADI O POTRAŽIVANJIMA IZ TOC. Q).CL.1.

+++++

Republika Hrvatska je stavila rezervu samo u pogledu cl.1.st.1. toc.(o).

Doktrina smatra da postoji niz teškoca, pa tako VUJOVIC:

"Koliko su medjutim, pojedina pravna pitanja složena, najbolje govore završne odredbe konvencije o rezervama koje mogu staviti članice koje je prihvate i o arbitraži za tumačenje pojedinih njezinih odredbi koje mogu biti sporne i u interpretaciji i u primjeni. "

"....toc.b)....se odnosi na pomorsku hipoteku i pravni institut angloamerickog prava "mortgage", po kojem vjerovnik može tražiti predaju broda u posjed i prije dospelosti potraživanja, odnosno i prije nego što se može tražiti namirenje njegova potraživanja. Ovaj posljednje spomenuti institut ("mortgage") je pokriven riječima iz st.1, cl. 982 ZPUP."

Vidi cl.8. st.3.

+++++

CL.11 SPOROV I STRANA UGOVORNICA

VISOKE STRANE UGOVORNICE OBVEZUJU SE DA CE POVJERITI ARBITRAŽI SVAKI SPOR MEDJU DRŽAVAMA O TUMACENJU ILI PRIMJENI OVE KONVENC IJE; BEZ UTJECAJA, MEDJUTIM, NA OBVEZE VISOKIH STRANA UGOVORNICA KOJE SU SE SPORAZUMJELE DA SVOJE SPOROVE PODVRGNU MEĐUNARODNOM SUDU PRAVDE.

Vidi cl.10

KONVENCIJA - INDEX

NB: PRVI BROJ ZNACI CLAN, - DRUGI STAV, - SLOVO
ZNACI KATKADA TAKODER STAV, - KATKADA TOCKU U STAVU.

Arrest	spor Med. sud pravde, 11
vidi zaustavljanje, 1(2)	tumacenje spor, 11
Brod	unutrasnje pravo, 8(4)
gradnja, 1 (1)(1)	uskracenje prava, bez
iskorištavanje, 1(1)(k)	boravišta,8(3)
opremanje, 1(1)(1)	uskracenje prava, bez
popravak, 1 (1)(1)	gl.posl.sjedišta, 8(3)
spreman za isplovljenje, 3(1)	uskracenje prava NE-ugo-
uzdržavanje, 1(1)(k)	vornicama,8(3)
zakup, 1(1)(D), 3(4)	zastava države NE-ugovomice,
Brodarski ugovor, 1(1)(D), 1(1)(E)	8(2)
Claim	Lex fori, 6(2)
maritime, 1(1)	Lex fori
vidi: Pomorsko potraživanje,	vidi unutrašnje pravo, 9(1)
Dobava brodu, 1(1)(k)	Maritime claim, 1(1)
Dokovanje broda	Meritorna nadležnost cl.13.
naknada, 1(1)(1)	Med. konv. o sudaru,
Država ugovornica, 2	1(1)(q) 1(1)(hL 7(1)(d)
Države ugovornice	glavno poslovno sjedište,
spor, 11	7(1)(a)
Generalna havarija, 1(1)(G)	hipoteka, 7(1)(F)
vidi Zajednicka havarija	lex fori, 7(1)
Gradnja broda, 1(1)(1)	mortgejdž, 7(1)(F)
Gubitak	pom. potraživanje tokom
života, 1(1)(B)	putovanja, 7(1)(c)
robe, 1(1)(F)	pom.potraživanje nastalo u
Hipoteka, 1(1)(q)	zemlji zaustavljanja, 7(1)(b)
Iskorištavanje	pružanje pomoci, 7(1)(E)
spor, 1(1)(p)	redovno boravište predlagaca,
Iskorištavanje broda, 1(1)(k)	7(1)(a)
Izdaci	spasavanje, 7(1)(E)
agenta, 1(1)(n)	sporazum o arbitraži; 7(3)
krcatelja, 1(1)(n)	sporazum stranaka, 7(3)
narucitelja, 1(1)(n)	sporazum stranaka, tužba rok,
za racun broda, 1(1)(n)	7(3)
za vlasnika broda, 1(1)(n)	sudar, 7(1)(d)
zapovjednika, 1(1)(n)	Meritorna nadležnost
Izraz znacenje, 1	vidi Meritorna, 7(1)
Jamstvo	Mortgage; 1(1)(q)
samo jedanput, 3(3)	vidi Hipoteka
služi za izvršenje presude	Oštecenje robe, 1(1)(F)
meritomog suda, 7(2)	Opremanje broda, 1(1)(1)
sud zaustavljanja nema meritornu	Osoba
nadležn., 7(2)	pojam, 1(3)
ukinuće zabrane, 3(3)	Ozlijeda
vracanje, 3(3)	tjelesna, 1(1)(B)
vracanje, tužba, propust roka,	Peljarenje, 1(1)(j)
7(4)	Pilotaža, 1(1)(j)
vidi: zasiguranje	Placa
Konvencija	zapovjednik, 1(1)(m)
država NE-ugovornica, 8(2)	Place posade, 1(1)(m)
država ugovornica, samo iz cl.1.,	Plodovi pravo spor 1(1)(p)
8(2)	Pomoc pružanje, 1(1)(C)
gl. poslovno sjedište predlagaca,	Pomorski zajam, 1(1)(h)
8(4)	Pomorsko potraživanje, 1(1), 1(2),
pravo na tužbu, 9(1)	1(4), 2
primjena, država ugovornica,	uzrok, 1(1)
8(1)	Popravak broda, 1 (1)(1)
primjena, zastava broda, 8(1)	Posada place, 1(1)(m)
redovno boravište predlagaca,	Posjed spor, 1(1)(p)
8(4)	Potjera
	pravo, 9(2)
	pravo Med.konv. pom.privilegije i
	hipoteke, 9(2)

Potraživanje
 isto, 3(3)
 pomorsko, 1(1)
 Predlagac, 1(4)
 Predlagac
 cesija, 8(5)
 izvorni, 8(5)
 pravo potjere, 9(2)
 predmjeva boravišta/sjedišta, 6(5)
 Prijevoz robe, 1(1)(E)
 Priznanje zahtjeva, 5(3)
 Prtljaga
 gubitak,oštećenje, 1(1)(F)
 Pružanje pomoci, 1(1)(C)

Remorkiranje, 1(1)(i)
 Rezerve
 cl. 3., 10(B)
 cl.3. veza cl. 1. toc. (g), 10(B)
 potpis,ratifikacija, 10(A)
 Rezerve cl.1. toc. (o) i (p), 10(A)
 Roba
 gubitak, 1(1)(F)
 oštećenje, 1(1)(F)
 prijevoz, 1(1)(E)
 Sister ship
 zaustavljanje, 3(1)

Spasavanje, 1(1)(C)
 Spremnost za isplavljenje, 3(1)
 Sporazum
 stranaka, zasiguranje, 5(2)
 Sud
 meritorna nadležnost, 7(1)
 Sudar brodova, 1(1)(A)
 Sudska vlast, 4
 Suvlasništvo spor, 1(1)(p)

Tegljenje, 1(1)(i)
 Teretnica prijevoz po, 1(1)(E)
 Tjelesna ozlijeđa, 1(1)(B)
 Tužba
 opravdanje sporazum stranaka rok,
 7(3)
 pravo na, 9(1)
 za opravdanje rok, 7(2)

Tumacenje konvencije
 spor, 11

Ugovor
 brodarski, 1(1)(D)
 Ugovor o iskorištavanju broda,
 1(1)(I5)
 Ukidanje zabrane, 5(1)
 Ukidanje privr.mjere
 tužba propust roka, 7(4)
 Unutrašnje pravo, 8(4), 9(1)
 Unutrašnje pravo
 vidi lex fori, 9(1)
 Uzdržavanje broda; 1(1)(k)

Vlasništvo
 svih dijelova broda, 3(2)
 Vlasništvo broda
 spor, 1(1)(o)
 Vlasti
 državne, javne, lucke, 2

Zabrana
 ukidanje, 3(3), 5(1)
 Zahtjev
 priznanje, 5(3)
 Zajam
 pomorski, 1(1)(h)
 Zajednicka havarija, 9
 Zakon
 države zaustavljanja, 6(2)
 unutrašnji, 2
 Zakup
 broda, 1(1)(D), 3(4)
 Zapljena
 izvršenje presude, 1(2)
 Zapovjednik
 placa, 1(1)(m)
 Zasiguranje
 narav i iznos, 5(2)
 sud određivanje, 5(2)
 vidi jamstvo, garancija, 3(3)
 zabrana ukidanje, 5(1)
 Zastava
 vijanje, 2
 Zaustavljanje, 1(2)
 Zaustavljanje
 drugog broda, 3(1)
 naknada štete, 6(1)
 naknadno, 3(3)
 sud, 4
 ukidanje zahtjev, 5(3)
 valjani razlog, 3(3)
 zakup broda, 3(4)
 Život
 gubitak, 1(1)(B)

INFORMACIJA: TEKSTOVI KONVENCIJA, RATIFIKACIJA,
REZERVI i sl.

VIDI NA INTERNETU.

USTAV REPUBLIKE HRVATSKE

Clanak 134

Medunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, cine dio unutrašnjeg pravnog poretka Republike, a po pravnoj su snazi iznad zakona. Njihove se odredbe mogu mijenjati ili ukidati samo uz uvjete i na nacin koji su u njima uvršteni, ili suglasno opcim pravilima medunarodnog prava.

Ustav sadrži posebnu odredbu o primjenjivanju medjunarodnih ugovora od strane sudova. Sudovi neposredno primjenjuju samo one medjunarodne ugovore koji su objavljeni (promulgirani).

Ustav naglašava, prije svega, neposrednu primjenu medjunarodnih ugovora zato što medjunarodni ugovori mogu biti posredno primjenjeni tj. primjenom zakona ili drugog propisa u koji je unešena sadržina ugovora. U tom slucaju sudovi primjenjuju ugovor primjenjujuci zakon ili drugi propis. Ako odredbe medjunarodnog ugovora nisu prenesene u zakon ili drugi propis, sudovi, kao i svi drugi organi, dužni su da primjenjuju neposredno medjunarodni ugovor, ali u tom slucaju postoji posebno pravilo za sudove, tj. da oni mogu neposredno primjenjivati medjunarodni ugovor samo pod uslovom da je taj ugovor objavljen. Ova odredba ima svoj osnov u javnosti i kontraditornosti sudskih postupaka u kojima i stranke moraju znati sadržinu pravnog akta na osnovu kojeg se donosi sudska odluka.

Vrlo je važan dio koji govori o snazi konvencija da su iznad zakona.

VUJOVIC,Ref.str.13.

"jer je za sud dominantno nacelo "iura novit curia" a pod pravom podrazumijevamo po cl.210 Ustava SFRJ i ratificirane i objavljene konvencije, koje su jugoslavenski sudovi dužni da neposredno primjenjuju. Buduci da je to u našoj poslijeratnoj judikaturi bilo sporno, na inicijativu Višeg privrednog suda Hrvatske to je stavljeno na dnevni red XVIII Koordinacionog sastanka privrednog sudstva Jugoslavije i o tome je donesen i zajednicki stav. Na taj je nacin stav privrednog suda Hrvatske izražen u predmetima iz sporova o primjeni Varšavske i Cikaške izražen u odlukama PŽ-

475/83, PŽ-703 i PŽ-704/86 dobio potvrdu i u vidu zajednickog stava privrednog sudstva Jugoslavije. Judikatura slijedi taj stav sada bez ikakvih rezervi."

Ovo bi moglo biti sporno, jer su i PSH i Vrhovni sud Hrvatske zauzimali stanovište da su na pr. Haška pravila u biv. Jugoslaviji bila uvrštena u ZPUP, pa su u sudskoj praksi primjenjivali pravila prema tekstu ZPUP-a, a ne prema tekstu Haških Pravila, kako su promulgirana.

Taj je stav napušten od Vrhovnog suda Republike Hrvatske u Rješenju br. 1I-Rev-7/1989-2 od 3.12.1991. ¹

Stav VS. RH da se ima primjeniti konvencija bazira se na propisu cl. 134 Ustava Republike Hrvatske, pa bi se morao primjeniti u cjelosti i na Konvenciju 1952.

+++++

(1) za puni tekst odluke vidi: Ivkovic, Haška i Haška Visbi Pravila, Prirucnik, 1994, Anex 1.

+++++

ZAKON O IZVRŠNOM POSTUPKU

(od 30.03.1978)

CL. 1.

(3) ODREDBE OVOG ZAKONA PRIMJENJUJU SE NA IZVRŠENJE I OSIGURANJE NA BRODU I ZRAKOPLOVU SAMO AKO JE TO POSEBNIM ZAKONOM ODREĐJENO.

Cini se da se kod donaćanja sudskih rješenja, ne pazi uvijek na ovaj strogi propis, koji daje potpunu prednost PZ-u u svemu što se odnosi na brodove t.j. na ono što regrulira PZ. Tako se nalaze u sudskim rješenjima pozivanja na članove ZIP-a, koji rješavaju zapravo iste materije kao pojedini propisi PZ-a.

VIJOVIC: "Zakon o izvršnom postupku se odnosi prema Zakonu o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi kao opce prema posebnom, pa se zato primjenjuje supsidijarno (supletorno). Najčešće mogu doći, ili dolaze do primjene osnovne odredbe (cl.1 do 68) i odredbe o postupku u privremenim mjerama osiguranja (cl. 262 do 274). Direktno-povezujuća odredba, o supsidijarnoj primjeni opcijih pravila izvršenja i osiguranja sa pravilima sadržanim u PZ, sadržana je u cl. 974. st. 1. PZ. Negativno odredjenje t. j. što ne može biti objektom izvršenja ili osiguranja taksativno uredjuje cl. 869 PZ."

CL. 8

PROTIV RJEŠENJA DONESENOG U PRVOM STUPNJU MOŽE SE IZJAVITI ŽALBA, OSIM AKO JE OVIM ZAKONOM DRUGACIJE ODREĐJENO.

PROTIV RJEŠENJA O IZVRŠENJU DUŽNIK MOŽE IZJAVITI PRIGOVOR(CL.40) ,

ŽALBA I PRIGOVOR SE IZJAVLJUJU U ROKU OD OSAM DANA OD DANA DOSTAVE PRVOSTEPENOG RJEŠENJA, AKO OVIM ZAKONOM NIJE DRUGACIJE ODREĐJENO.

PROTIV RJEŠENJA DONESENA O PRIGOVORU MOŽE SE IZJAVITI ŽALBA.

ŽALBA I PRIGOVOR NE ODGAĐAJU IZVRŠENJE, AKO OVIM ZAKONOM NIJE DRUGACIJE ODREĐJENO.

ODLUKA DONESENA O ŽALBI PRAVOMOCNA JE.

PROTIV ZAKLJUČKA NEMA MJESTA PRAVNOM LIJEKU.

PRAVNI LIJEKOVI

Bivši cl. 993 ZPUP nije ostavljen više u P.Z.

Treba dakle posegnuti za ZIP. cl. 8. ZIP govori o:

- rješenju donesenom u prvom stepenu
- rješenju o izvršenju
- rješenju donesenom o prigovoru
- odluci po žalbi
- zaključku.

Cl. 48. ZIP. određuje da dužnik rješenje o izvršenju može pobijati prigovorom, osim ako pobija samo odluku o troškovima.

Prema Crnic, ² jedino pravno sredstvo dužnika i trećih osoba protiv rješenja kojim prvostepeni sud prihvaca prijedlog za izdavanje privremene mjere (cl. 265 i sl. ZIP) jest prigovor. O njemu odlucuje sud koji je izdao privremenu mjeru. Protiv rješenja donesenog po prigovoru dopuštena je žalba (cl. 244., 8, 48, 49. i 56. ZIP.)

Treća osoba može uložiti prigovor i nakon osam dana od dana primitka završen platnog naloga sve dok izvršni postupak ne bude završen.

CL. 9

PROTIV PRAVOMOCNE ODLUKE DONESENE U POSTUPKU IZVRŠENJA I OSIGURANJA NIJE DOPUŠTENA REVIZIJA NITI PONAHLJANJE POSTUPKA,

CL. 14

U POSTUPKU IZVRŠENJA I OBEZBJEDJENJA SHODNO SE PRIMJENJUJU ODREDBE ZAKONA O PARNICNOM POSTUPKU, AKO OVIM ILI DRUGIM SAVEZNIM ZAKONOM NIJE DRUKCIJE ODREDJENO.

CL. 48

RJEŠENJE O IZVRŠENJU DUŽNIK MOŽE POBIJATI PRIGOVOROM, OSIM AKO POBIJA SAMO ODLUKU O TROŠKOVIMA.

CL. 49

O PRIGOVORU ODLUCUJE SUD KOJI JE DONIO RJEŠENJE O IZVRŠENJU.

CL. 50

PRIGOVOR PROTIV RJEŠENJA O IZVRŠENJU MOŽE SE PODNIJETI IZ RAZLOGA KOJI SPRECAVAJU IZVRŠENJE, A OSOBITO;

A). AKO,

CL . 52

PRIGOVOR SE DOSTAVLJA VJEROVNIKU.

VJEROVNIK MOŽE U ROKU OD OSAM DANA OD DANA DOSTAVE PRIGOVORA PODNIJETI ODGOVOR NA PRIGOVOR.

CL.53

KAD PRIMI ODGOVOR NA PRIGOVOR ILI KAD PROTEKNE ROK ZA ODGOVOR SUD CE PREMA OKOLNOSTIMA SLUCAJA, ZAKAZATI ROCIŠTE ZA RASPRAVLJANJE O PRIGOVORU ILI CE DONIJETI RJEŠENJE BEZ ODREĐIVANJA ROCIŠTA, OSIM U SLUCAJU IZ CL. 54. OVOG ZAKONA.

RJEŠENJEM DONESENIM O PRIGOVORU, PRIGOVOR SE USVAJA ILI ODBIJA ILI SE ODBACUJE KAO NEPRAVOVREMEN, NEPOTPUN ILI NEDOPUŠTEN.

AKO USVOJI PRIGOVOR NENADLEŽNOSTI, SUD CE STAVITI VAN SNAGE SVOJE RJEŠENJE, UKINUTI CE PROVEDENE RADNJE I USTUPITI PRIJEDLOG NADLEŽNOM SUDU.

AKO USVOJI NEKI DRUGI PRIGOVOR, SUD CE, PREMA OKOLNOSTIMA SLUCAJA, OBUSTAVITI IZVRŠENJE U CIJELOSTI ILI DJELOMICE I UKINUTI PROVEDENE RADNJE.

CL. 56

OSOBA KOJA TVRDI DA U POGLEDU PREDMETA IZVRŠENJA IMA TAKOVO PRAVO KOJE SPRECAVA IZVRŠENJE MOŽE PODNIJETI PRIGOVOR PROTIV IZVRŠENJA KOJIM TRAŽI DA SE IZVRŠENJE NA TOM PREDMETU PROGLASI NEDOPUŠTENIM.

-----_ooooooooo-----

ATLANTIC MOON

OPS Split R-1/93 od 15.01.1993.

Voce Export c/a Atlantic Harrison Shipping Co., Rotterdam., "ATLANTIC MOON"

PS H-II-PŽ-557/93-2 od 16.03.1993.

Rješavajući **2. žalbe treće osobe** Atlantic Harison Shipping Corp., Monrovia, Liberia.

"Ukida se u cijelosti rješenje OPS Split broj R-1/93 od 15. siječnja 1993. kojim je taj sud odbacio prigovore trećeg, tvrtke "Atlantic" Horizon Shipping Corp. Monrovia - Liberia i predmet vraća tome sudu na ponovni postupak.

Ukida se i dio izreke stava prvog rješenja OPS Split

br. R-1/93 od 18. siječnja 1993. kojim je konstatirano da se u ovoj pravnoj stvari obustavlja postupak u odnosu na ovu treću osobu, pa se predmet vraća

Iz obrazloženja:

"..... protiv navedenog dužnika kao protivnika predložene privremene mjere tvrtke "Atlantic" Harison Shipping Co. Rotterdam, ovaj postupak ne teče jer rješenje tome dužniku nije dostavljeno, ali je položio u sudski depozit 589.713,75 DEM, treći "Atlantic" Horizon Shipping Corporation, Monrovia Liberija putem "Splitske banke" pa je tek nakon toga taj sud oslobodio spomenuti brod pa se zato ukida rješenje o izdanoj privremenoj mjeri od 8. siječnja 1993.

Sporna je procesna pozicija treće osobe tvrtke "Atlantic" Harison Corporation Monrovia iz Liberije Prema tome u ovom prigovoru sada treba odluciti i o tome da je ta privremena mjera neosnovano bila izdana u odnosu na trećega i da su njegovi excitorni prigovori osnovani što znači da ima to za posljedicu i oslobađanje sudskog pologa koji tereti za sada njega trećeg.

Protiv tog rješenja OPS Split kojim su odbaceni prigovori treća osoba "Atlantic" Horizon Shipping Corp. Monrovia, podnijela je pravodobno žalbu u žalbi navodi da svoje pravo kao zainteresirane strane ... temelji na odredbi cl. 207. st. 1. i 2. ZPP-a u svezi s cl. 14. ZOP-a i cl. 877. st. 5. PZ-a i narocito na odredbi cl. 56. st. 1. ZIP-a, koji daje pravo prigovora trećoj osobi (i poziva se na) S. Triva, V. Bjelajac, M. Dika u "Sudskom izvršnom pravu" str. 331."

"Opće ovlaštenje na odgovarajuću primjenu odredaba o postupku izvršenja na postupak osiguranja upućuje zaključak o mogućnosti shodne primjene opcijih pravila o pravnim sredstvima koja neposredno ili posredno predviđa ZIP"

Drugostepeni sud prihvata pravno shvaćanje žalitelja. Iz odredbe cl. 56. st. 1. preuzetog ZIP-a koji se ovdje supsidijarno primjenjuje u smislu odredbe cl. 867. st. 5. preuzetog PZ-a, proizlazi da opća odredba cl. 8. ZIP-a o prigovoru dužnika ovdje se ne primjenjuje, jer važi specijalna odredba iz cl. 56. st. 1. ZIP-a koja daje pravo na prigovor trećoj osobi.

..... iz isprave Charter party vidi se da je u rubrici 9. naveden kao Owners "Atlantic" Horizon Shipping Corp. Liberija Monrovia "Atlantic Moon" Spomenuta treća osoba, koja podnosi prigovor "Atlantic" Horizon Shipping Corp. Monrovia, Liberia itekako je zainteresirana za disponiranje brodom "Atlantic Moon"

..... de facto ovdje je sadržajno dužnik baš ova treća osoba koja se poziva na svoje izlucno pravo i zato traži da se usvoji njen prigovor.

O ovom prigovoru ce prvostepeni sud odluciti kao remonstrativnom pravnom sredstvu. Nakon što provede postupak i utvrdi relevantne cinjenice glede ovog treceg pa ce tada u odnosu na njega donijeti novo rješenje kojim ce odluciti o opravdanosti postojanja bankarske garancije (sada je bankarska garancija uvjetovana pokretanjem postupka protiv dužnika). Dužnik se ovdje nije ni javio niti je njemu postupak dostupan jer njemu nije ni dostavljeno rješenje vec je ovdje na inicijativu ove trece osobe oslobođen brod "Atlantic Moon" koji disponira ova treća osoba.

..... Ujedno je usvojena žalba ove trece osobe jer se ovdje postupak ne obustavlja u odnosu na ovu trecu osobu, ona ga je inicirala s ovim prigovorom i postupak ce se u odnosu na nju provesti tako da se utvrdi je li opravdano bila izdana spomenuta mjera ili nije i zavisno od rezultata postupka odrediti sve ono o cemu stranka tvrdi tj. oslobođenju položene bankarske garancije i o troškovima ovog postupka.

Okolnost što je brod vec oslobođen ovdje nema utjecaja na donošenje nove pravilne odluke u odnosu na ovo pravno sredstvo spomenute trece osobe vec se o njemu mora raspraviti u smislu odredbe ZIP-a."

NB. Drugi dio postupka u predmetu broda "ATLANTIC MOON", primljen je nakon što je završen rukopis, pa je na ovom mjestu umetnut.

-----oooooooo-----

OPS Split XII-IR-30/93 od 01.12.1993.

"Prigovor treceg, tvrtke "Atlantic Horison Shipping Corporation" Monrovia, Liberija protiv rješenja Okružnog privrednog suda u Splitu broj IR-1/93 od 15. sijecnja 1993., odbacuje se kao nedopušten i obustavlja izvršenje i u odnosu na trecega."

Iz obrazloženja:

"Prema stanju spisa proizlazi da je u ovoj pravnoj stvari prvostupanjski sud najprije donio svoje rješenje br. IR-1/93 od 08. sijecnja 1993. god. kojim dopušta privremenu mjeru zaustavljanja broda "ATLANTIC MOON" radi osiguranja novcanog potraživanja vjerovnika u svoti od 589.713,75 DEM i s pp. i zabranio odlazak broda iz luke Ploce, da bi privremena mjera zaustavljanja broda bila ukinuta spomenutim rješenjem.

Polazeci nadalje iz stanja spisa:

- da ni rješenje kojim se dopušta privremena mjera, ni rješenje kojim se ista ukida i postupak obustavlja nije dostavljeno niti dužniku (zbog diplomatske dostave) niti inozemnoj tvrtki "Atlantic Horizon Shipping Corporation, Monrovia, Liberia (u procesnom smislu nije ta inozemna tvrtka niti vjerovnik niti dužnik, pa nije ni stranka u postupku);

- da je "Atlantic Horizon Shipping Corporation, Monrovia, Liberia podnijela sudu podnesak koji navodi kao prigovor zainteresirane stranke;

- da u tom podnesku ta tvrtka pobija rješenje kojim je dopuštena privremena mjera zaustavljanja broda isticuci materijalno-pravne prigovore nedostatka aktivne i pasivne legitimacije kao i u odnosu na visinu zahtjeva, pa dakle time nepostojanje uvjeta za izdavanje privremene mjere;

- da i predlažu da sud usvoji prigovor i ukine privremenu mjeru;

- da je istoga dana ta tvrtka obavijestila sud da je položena od strane "ABN AMRO BANK" Amsterdam kod "Splitske Banke Split" u ovaj spis u korist vjerovnika bankarska garancija u iznosu od 589.713,75 DEM, te kako izdata bankarska garancija predstavlja osiguranje raspoloživo i prenosivo u korist vjerovnika predlaže ukidanje određene privremene mjere (nije se dakle radilo o sudskom depozitu iz članka 33. preuzetog zakona o izvršnom postupku - u daljnjem tekstu: ZIP);

- da je dana 18. siječnja 1993. god. "Splitska banka Split" dostavila svoju garanciju br. 2472 (93 od 18. siječnja 1993., na iznos od 589.713,75 DEM po nalogu "AMRO BANK", Amsterdam, po tekstu kako je traženo, a da original garancije slijedi redovnom poštom;

- da je dana 18. siječnja vjerovnik zatražio ukidanje privremene mjere i obavijestio sud da je ishodio bankarsku garanciju (što je u stvari povlacenje prijedloga);

- da je dana 18. siječnja 1993. god. sud i donio rješenje kojim se postupak obustavlja i ukida rješenje, te dopušta odlazak broda iz luke Ploče;

- - -
- da je dana 28. siječnja 1993. "Atlantic" Horizon Shipping Corporation, Monrovia, Liberia podnio žalbu

- da je AHSC, Monrovia, Liberia dostavila u spis potvrdu od 24. kolovoza 1988., te fax poruku ministarstva od 08. studenog 1993. godine iz kojih je vidljivo da je vlasnik broda AHSC, Monrovia, Liberia.

Ovaj sud smatra da je kod takvog stanja u spisu, najprije potrebno ocijeniti u ovom stadiju postupka

pravnu narav podneska ove tvrtke AHSC, Monrovia, Liberia.

I pored toga što je navedeno u tom podnesku da se radi o prigovoru zainteresirane strane i što tako označeni prigovor ne poznaje ZIP, što sadržajno prigovor predstavlja prigovor dužnika, jer se isticu prigovori materijalno-pravne prirode i što sadržajno taj prigovor predstavlja prigovor protiv rješenja, a ne prigovor protiv izvršenja i što se njime ne traži da se proglašeni nedopuštenim izvršenje u pogledu predmeta izvršenja, već ukidanje rješenja o izvršenju (kojim se dopušta izvršenje), ovaj sud sada, jer ga na to upućuje drugostupanjska odluka, prihvata i ocjenu da se radi o prigovoru treće osobe iz članka 56. ZIP-a.

Međutim ovaj sud ne može prihvatiti u cijelosti shvaćanje o odgovarajućoj primjeni i tumačenju odgovarajuće primjene, te postupanja suda, u pogledu prigovora treće osobe protiv izvršenja (članak 56. do 58. ZIP-a), kako na to upućuje odluka drugog stupnja koja prihvata pravno shvaćanje žalitelja o specijalnoj odredbi iz članka 56. stavak 1. ZIP-a, a koje se opet zasniva na pravnoj književnosti na koju ukazuje žalitelj.

- trecemu ... primjenom odredbe članka 867. stavak 5. preuzetog ZPUP, odnosno članka 244. ZIP-a, trecem, ... treba priznati pravni interes i pravo da u postupku izdavanja privremene mjere podnosi prigovor.

- kod ocjene podneska AHSC, Monrovia, a upravo zbog sadržaja sud je ocijenio da se radi o prigovoru koji može isticati samo dužnik, pa u procesno pravnom smislu tada ocijenio da se radi o prigovoru iz članka 8. ZIP-a, te zbog toga taj prigovor bio i odbacen kao nedopušten.

Sada, kada se radi o prigovoru treće osobe u smislu odredbe članka 56. ZIP-a, po shvaćanju ovog suda, nema uporišta u Zakonu da bi se odredbe treće osobe koja se protivi izvršenju, primjenjivala na odgovarajući način, tako da bi u stvari taj prigovor trećeg - sudionika u izvršnom postupku koji u procesno-pravnom smislu nije dužnik, sadržajno prihvatio kao stranka u postupku izdavanja privremene mjere, odnosno kao dužnik.

U prvom redu treba istaci da sud odlučuje na temelju same vjerojatnosti, da vjerovnikovo pravo prema dužniku postoji, pa je zbog toga samo dužniku priznao pravo pobijati rješenje remonstrativnim pravnim lijekom.

Ukoliko bi se institut prigovora trećega, u praksi primjenjivao na odgovarajući način bi to značilo da bi treća osoba imala ovlaštenja koja pripadaju samo dužniku, već bi to pravno sredstvo, suprotno svojoj pravnoj naravi - pravnog sredstva protiv rješenja o dozvoli izvršenja, a ne protiv samog izvršenja. Drugim

riječima postalo bi pravni lijek iz članka 8. ZIP-a, a na koja su ovlaštene samo u izvršnom postupku stranke u procesno-pravnom smislu.

- Došlo bi do spajanja dvaju odvojenih procesnih stadija s različitim ciljevima i metodama ostvarivanja (stadij u kojem izvršni sud određuje izvršenje i kada odlučuje ima li zakonskih pretpostavki za provođenje izvršenja u korist vjerovnika i drugog stadija kada se provodi sudsko izvršenje radi ostvarivanja vjerovnikovih potraživanja - stadij provođenje izvršenja).

Nadalje izvršni sud bi preuzimao ovlaštenja koja mu ni po Zakonu ne pripadaju,

— — —
Članak 56. ZIP-a određuje da osoba koja tvrdi da u pogledu predmeta izvršenja ima takvo pravo koje sprječava izvršenje, može podnijeti prigovor protiv rješenja kojim traži da se izvršenje na tom predmetu proglasi nedopuštenim.

Takav prigovor može se podnijeti do okončanja izvršnog postupka, a prema odredbi čl. 57. ZIP-a, ako se vjerovnik u propisanom roku ne izjasni o prigovoru ili se usprotivi prigovoru, sud će podnositelja prigovora uputiti da protiv vjerovnika pokrene parnicu radi proglašenja da je izvršenje na tom predmetu nedopušteno.

Iz navedenih normi dakle slijedi: ne samo da prigovor treće osobe nije pravni lijek u smislu čl. 8. ZIP-a, već specifično pravno sredstvo za obranu njegovih prava, ali u odnosu na predmet izvršenja. Otuda i daljna posljedica da podnošenje tog prigovora nije vezano za rok, Prihvatanjem stajališta, (da) taj institut - prigovor treće osobe, treba primijeniti samo kao torso, a ne imati na umu cjelinu tog instituta, značilo bi, pored svega iznijetog, da bi treći došao u povoljniju situaciju nego što je to dužnik koji je u procesno-pravnom smislu stranka u izvršnom postupku i dužnik svoje prigovore može isticati samo u roku od 8 dana.

— — —
Daljnji zaključak koji se nameće sam po sebi, ukoliko bi bilo prihvaceno stajalište treće osobe, posljedica bi bila pravna nesigurnost. Vjerovnik pouzdajući se u odredbe ne bi se morao niti izjasniti o tom prigovoru, očekujući od suda izvršenja, da će sud postupiti u smislu čl. 57., a što dalje znači, da će vjerovnik svoju tezu i svoje tvrdnje obraniti u parničnom postupku, ukoliko, nakon njegovog izjašnjenja ili šutnje, izlucna tužba bude uopće podnijeta.

Konacno, ukoliko bi bilo prihvaceno stajalište treće osobe trećoj osobi bi onda valjalo priznati sva

ona ovlaštenja koja ZIP priznaje samo dužniku, koji je pored vjerovnika, jedina stranka u procesno-pravnom smislu, kao što su: polaganje garancije na prijedlog dužnika, odredbe o garanciji kao uvjetu za određivanje privremene mjere, ukidanje privremene mjere na prijedlog dužnika iz cl. 273. ZIP-a, odredbe o obustavi postupka, o naknadi štete u izvršnom postupku, a što je sve ocigledno u suprotnosti s pravnom naravi tog prigovora koji bi onda sadržajno predstavljao, suprotno Zakonu, primjenu cl. 8. ZIP-a o prigovoru dužnika.

- ako vjerovnik izjavi da priznaje pravo trecoj osobi, sud bi trebao obustaviti postupak U protivnom, došlo bi do primjene cl. 57, 58. ZIP-a.

U konkretnom slucaju i pored toga što se vjerovnik usprotivio prigovoru trecega, sud nalazi da je iz drugih razloga postupak valjalo obustaviti i u odnosu na treceg, a ne upucivati ga na parnicu, jer je privremenom mjerom istina brod bio zaustavljen, ali navedenim rješenjem sud je ukinuo svoje rješenje u određenoj privremenoj mjeri i oslobodio brod, jer je vjerovnik povukao svoj prijedlog, pa je postupak obustavljen u odnosu na stranke i sudionike izvršnog postupka, a što ujedno znaci da je udovoljeno pravnom interesu iz prigovora trece osobe, pa je i zbog nedostatka pravno-zašticenog pravnog interesa valjalo riješiti kao u izreci.

Dosljedno time sud nije ni u mogućnosti cijeniti pitanje opravdanosti ili neopravdanosti postojanja daljne bankarske garancije. Iz spisa je vidljivo, da se nije radilo o sudskom depozitu, a ni garanciji iz cl. 33. ZIP-a, prema kojem kad ovaj Zakon propisuje polaganje jamstva, iznos jamstva se polaže u gotovom novcu. Isto tako, iz spisa je vidljivo, da nije treca osoba dala garanciju, vec je garanciju dala "Splitska banka d.d., Split", a po nalogu "AMRO BANKE", Amsterdam a jasno je da je AMRO BANK garantirala za trecega.

- - -
Dosljedno kada je postupak trebalo obustaviti po cl. 37. ZIP-a i kada garancija nije predmet izvršenja, vec je to bio brod sud nije ovlašten ocjenjivati da li je opravdano bila izdata garancija

- garancija "Splitske banke", koja nije sudski depozit, po pravnoj naravi nije ništa drugo nego upravo garancija iz cl. 1083 ZPP-a, a nastanak, trajanje i prestanak kao i sva pitanja za taj pravni institut, imaju se riješiti u parnicnom postupku, a ne u izvršnom postupku.

Dakle, treca osoba je zašticena, i bez da je sud upucuje na parnicu, jer u tom smislu, treca osoba u ovom

postupku i to svoje pravo može ostvarivati u posebnoj parnici pod posebnim uvjetima.

Sve kad bi sud u procesno-pravnom smislu i mogao odlucivati o opravdanosti daljnjeg postojanja bankarske garancije ocjenu o tome morala bi tražiti samo banka koja je takovu bankarsku garanciju izdala."

Bilješka: Rješenje (dalje R.) otvara, tako rekuć, nepregledan niz problema. Možda bi trebalo prije svega naglasiti da R. zapostavlja ZPUP, kao lex specialis, i stavlja u prvi plan ZIP.

1). U prigovoru je stavljen prigovor pomanjkanja aktivne legitimacije. O tom prigovoru R. od 15.1.93. nije uopće razmatralo. U svim dosadašnjim postupcima sudovi su uvijek na to polagali narocitu važnost, i odbijali privremenu mjeru (PM) ako aktivna legitimacija nije bila dokazana (PS H PŽ-1518/93 str. 72; PS H PŽ-3033/93 str. 47; OPS Rijeka IX-R-126/93.)

2). Prigovor promašene pasivne legitimacije nije razmotren, iako je u spisu na listu 25-31 (vidi IIst. R. od 16.3.1993) UTVRĐENO da je treća osoba VLASNIK i BRODAR. U dosadašnjem sudovanju takav prigovor je rješavao sud dozvole i to čak bi se moglo reci, u inkvizitorskom postupku. Tako je OPS Rijeka u predmetu R-I-17/85 (vidi str. 42) nakon stavljenog prigovora, od strane treće osobe, vlasnika broda, po službenoj dužnosti zatražio od Lucke kapetanije izvještaj i pregled dokumenata oduzetih brodu i kada je utvrdio da dužnik naveden u R. nije vlasnik, ukinuo je rješenje.

3). R. utvrđuje da R. o privremenoj mjeri nije dostavljeno ni dužniku "zbog diplomatske dostave". Međutim, ocito je to R. dostavljeno zapovjedniku broda. Koga je predstavljao u tom casu zapovjednik? Nije predstavljao AHSC, AMSTERDAM (dužnika iz R.) jer AHSC AMSTERDAM nije vlasnik broda, pa zapovjednik nema legitimaciju ex lege. Dakle, onda postupak uopće nije zapocet. Dakle postupak se vodi samo uz vjerovnika, još i s trecom strankom koja, mora se istaknuti, je obaviještena, jer je NJEZIN zapovjednik primio rješenje! I jer je NJEZIN brod zaustavljen tim R.!

4). R. istice da je treća osoba u prigovoru stavila materijalnopravne prigovore pomanjkanja aktivne i promašene pasivne legitimacije. Nije jasno da li se time smatra da se takvi prigovori u postupku privremene mjere, ne smiju stavlјati? I da su, izgleda, nevažni? I da ih sud ne treba cijeniti i donijeti rješenje o njima? Nije jasno kakovo bi stajalište zauzelo R. da je zatražilo dokumente broda od Lucke Kapetanije ili ocijenilo dokumente u spisu na listu 25-31 (vidi gore pod br. 2.).

5). Smatram da se ne radi o sudskom depozitu iz cl. 33. ZIP, nego o "osiguranju ili drugoj imovinskoj vrijednosti" iz cl. 983. ZPUP.

6). Da R. obavijest vjerovnika da je ishodio bankarsku garanciju tumačenjem poistovjećuje sa povlačenjem prijedloga.

7). Da R. sadržajno prigovor ocjenjuje kao prigovor protiv rješenja a ne prigovor protiv izvršenja tj. ne traži se proglašenje nedopuštenim izvršenje u pogledu predmeta izvršenja (misli se valjda na brod). No u prigovoru se istice da je brod vlasništvo podnosioca prigovora AHSC MONROVIA, što bi se tumačenjem trebalo shvatiti kao prigovor nedopuštenog izvršenja.

8). R. navodi da je prigovor "upravo zbog sadržaja", ocijenjen kao prigovor koji može isticati samo dužnik, pa da je to prigovor iz cl. 8. ZIP. Ovo ne djeluje uvjerljivo. Cl. 867. st. 5. ZPUP izricito propisuje da se "NA ODGOVARAJUCI NACIN" primjenjuju propisi opceg I.P. a na pr. Triva-Belajec-Dika, Sudsko izvršno pravo, 1980, na str. 101 navode: "Da bi ovi treci mogli ostvariti zaštitu svojih prava treba im ... priznati status specificnog procesnog sudionika". Dakle sudionika i to SPECIFICNOG, u opcem IP postupku, a u postupku PM na brodu, najvjerojatnije SUPER SPECIFICNOG! Brod nije obicna pokretnina, brod je SPECIFICNA pokretnina, cije stajanje košta svaki dan i za cije bi stajanje tokom parnice, vjerovnik morao i te kako dati protu-polog. Doktrina zbog toga i kod obicnih predmeta istice: (op. cit. str. 293): "Izvršni sud nije ovlašten meritorno odlucivati o osnovanosti izlucnog prigovora, ali je dužan poduzeti što je potrebno da se u odnosu na izlucivane predmete obustavi izvršenje." To sud nije ucinio, a nije ga na to upozorio niti IIst. sud. Zapravo mislim, i nadam se ne pogrešno, da je položaj trece stranke, baš obzirom na materijalni propis cl. 982, bliži suparnicar u ZPP nego treci stranci iz ZIP, KADA SE RADI O BRODU!

9). R. navodi da je postupak valjalo obustaviti i u pogledu trecega a ne upucivati ga na parnicu, jer je vjerovnik povukao svoj prijedlog, pa je postupak obustavljen za stranke i sudionike a što ujedno znaci da je udovoljeno pravnom interesu iz prigovora ove trece osobe. Medutim u izreci je navedeno da se obustavlja izvršenje i u odnosu na treceg. Tek usput se istice da je u IIst. R. PŽ-365/94 navedeno "... prvostupanjski sud je DO DALJNJEG OBUSTAVIO POSTUPAK IZVRŠENJA I U ODNOSU NA PODNOSITELJA PRIGOVORA". (podvukao Đ.I.). Quid nunc?

10). Ima nejasnih situacija u R. Tako je u R. od 8.1.1993. pod IV. izricito navedeno da je vjerovnik dužan u roku od 15 dana dostaviti dokaz da je pokrenuo postupak

protiv dužnika. U R. od 1.12.1993. dakle nekih 11 mjeseci kasnije, R. razmatra da li može ili ne može ocjenjivati opravdanost postojanja daljnje bankarske garancije. Ni rijeci o tome da li je vjerovnik pokrenuo postupak i da li protiv dužnika?

11). R. od 8.1.1993. naglasilo je da vjerovnik mora uciniti vjerojatnim postojanje tražbine, što je i propis cl. 979. ZPUP. Nije jasno kako je nakon prigovora, kada je stavljen prigovor pomanjkanja aktivne legitimacije, R. od 15.1.1993., ocijenilo da vjerovnik ima aktivnu legitimaciju? Teretnica nije bila prikazana!

Treca osoba je uložila žalbu.

VTS RH PŽ-365/94 od 2. studenog 1994.

"Odbija se žalba kao neosnovana i potvrđuje rješenje Trgovackog suda u Splitu broj I R-30/93 od 1. prosinca 1993."

Iz obrazloženja:

«Nije sporno da podnositelj prigovora kao zainteresirana treca osoba po cl. 56. ZIP-a, kao osoba koja tvrdi da u pogledu predmeta izvršenja (broda), ima takovo pravo koje spriječava izvršenje, može podnijeti prigovor protiv izvršenja kojim traži da se izvršenje na tom predmetu proglasi nedopuštenim. Doduše, prvostupanjski sud je prvi puta odbacio prigovor kao podnesen od neovlaštene osobe, te je ovaj drugostupanjski sud svojim rješenjem ukinuo to rješenje i vratio na ponovni postupak. U ponovno postupku je prvostupanjski sude prihvatio stav drugosupanjskog suda da po cl. 56 ZIP-a podnositelj prigovora treca osoba ovdje ima pravo na podnošenje prigovora, ali je svojim novim rješenjem - pobijanim rješenjem odbacio prigovor trece osobe iz sasvim drugih razloga. Naime, nakon što je vjerovnik dao izricitu dispoziciju suda dana 15 siječnja 1993 g. da zbog dobivenog osiguranja u vidu bankarske garancije predlaže ukidanje privremene mjere, prvostupanjski sud je po odredbi cl. 987 ZPUP bio dužan donijeti baš ovakovo rješenje kao što je pobijano rješenje tj. da se ukida izdana privremena mjera spomenutim rješenjem od 6. siječnja 1993 br. R-1/93.

Cilj podnošenja prigovora je bilo ukidanje rješenja o izvršenju. Nakon što je vjerovnik izjavio da je dobio osiguranje i da baš radi toga predlaže ukidanje privremene mjere prvostupanjski sud je ukinuo privremenu mjeru, pa je time postignut i cilj iz podnesenog prigovora i time je iscrpljen pravni interes žalitelja na podnošenje prigovora.

Stoga se ne može prihvatiti tvrdnja žalitelja da on

ima pravni interes da se raspravi o prigovoru jer se o prigovoru ne može raspraviti kad rješenja o privremenoj izdanoj mjeri više nema.

Isto tako prvostupanjski sud je po odredbi cl. 987 ZPZP zbog dobivenog osiguranja vjerovnika za ovu pomorsku tražbinu iz cl. 877. st. 3 toc. 4 ZPUP opravdano do daljnjeg obustavio postupak izvršenja i u odnosu na podnositelja prigovora.

Što se tice bankarske garancije njena sudbina je uređena odredbama ZOO (cl. 1083), ta bankarska garancija dana je od strane banke jamca na dispoziciju sudu da o njoj odluci u skladu sa pravomocnom sudskom odlukom kojom ce se odluciti o potraživanju vjerovnika iz odredbe toc.4. rješenja br. R-1/93 od 8 siječnja 1993.

Vjerovnik je izvršio svoj izbor opredelivši se za bankarsku garanciju, pa se trecu zainteresiranu osobu tj. žalitelja više ne tice što ce dalje biti sa realizacijom bankarske garancije, jer to nije predmet ovog izvršnog postupka.

Medutim ovim se ne utice na posebno pravo vjerovnika (?!? -- vjerojatno dužnika) ako misli i uspjehu se nada da zahtjeva naknadu štete od vjerovnika ukoliko misli da je neopravdano bila izdana predložena privremena mjera.»

Bilješka:

21. IIst. rješenje (P2) navodi da je vjerovnik dao izricitu dispoziciju sudu, dok R-1/93. navodi da je vjerovnik obavjestio sud da je ishodio bankarsku garanciju "(što je u stvari povlacenje prijedloga)".

22. R. R-1/93 od 18. siječnja 1993, izrice u izreci: "...pa se postupak obustavlja i ukida rješenje ovog suda pod br. R-1/93 od 8. siječnja 1993. g.» To znaci da je ukinuta i obaveza u toc.4. rješenja od 8 siječnje 1993, da je vjerovnik dužan pokrenuti postupak. Naime i R1. broj R-30/93 od 1. prosinca 1993, nakon 11 mjeseci, takoder "obustavlja izvršenje."

23. R2 naprotiv navodi u obrazloženju da je R1 "do daljnjeg obustavio postupak izvršenja» ! Clan 983 ZPUP veli : " osloboditi brod zaustavljanja ili cuvanja...." a nigdje ne kaže da ce "obustaviti izvršenje" ili da ce "do daljnjeg obustaviti postupak izvršenja".

24. Nevjerojatno zvuče za jedan sudski dokument rijeci "...pa se trecu zainteresiranu osobu tj . žalitelja više ne tice što ce biti dalje sa realizacijom bankarske garancije,...." kada je u IIst. rješenju od 16.3.1993 navedeno da je baš AHSC, **MONROVIA** "...položila depozit u sudski plog OPS u Splitu. To proizlazi iz bankarske garancije Splitske banke na llistu splsa br. 52.....". Dakle bankarsku je garanciju ishodila AHSC, **MONROVIA**, koja je žalitelj, ali se ne tice sudbina

garancije, iako ona placa i komisiju banci za izdavanje garancije i konacno i iznos garancije, ako se garancija realizira !

I upravo citirano iz R2, izdano je od istog suda koji je u Rješenju PŽ-557/93 od 16 ožujka 1993 naveo na str. 4. " NAKON ŠTO PROVEDE POSTUPAK I UTVRDI RELEVANTNE CINJENICE GLEDE OVOG TRECEG PA CE TADA U ODNOSU NA NJEGA DONIJETI NOVO RJEŠENJE KOJIM CE ODLUCITI O OPRAVDANOSTI DALJEG POSTOJANJA BANKARSKE GARANCIJE (SADA JE BANKARSKA GARANCIJA UVJETOVANA POKRETANJEM POSTUPKA PROTIV DUŽNIKA)".

25. Analiza cl. 1085 ZOO ne dovodi do zakljucka R2/ tj. da bi "sudbina" garancije bila takova da osoba, koja je dala nalog banci za izdavanje garancije, ne bi bila više zainteresirana. Možda treba ukazati na stajalište Vizner/Bukljaš Komentar ZOO, na str. 2893 gdje se doslovce navodi da:

"Bankarskom garancijom banka se obavezuje vjerovniku da ce mu namiriti dospjelu obavezu ako je dužnik ne ispuni i ako budu ispunjeni svi uvjeti navedeni u garanciji".

Autori navode da bankarska garancija ima po pravilu «akcesorni karakter». I dodaju : " *Kad prestane dužnikova obveza, prestaje i garancija.*" I navode dalje: " SUBJEKTI U GARANCIJSKOM POSLU. IZ POJMA O BANKARSKOJ GARANCIJI PROIZLAZI DA SU SUDIONICI BANKARSKE GARANCIJE VJEROVNIK..... DUŽNIK, I BANKA KOJA GARANTIPA ZA ISPUNJENJE DUŽNIKOVE OBVEZE."

Perovic/Stojanovic, Komentar ZOO, str. 1068:

"...u odnosima koji se nastaju u vezi sa bankarskim garancijama pojavljuju se tri lica. To su: banka koja daje garanciju, primalac ili korisnik garancije i trece lice u vezi sa cijom obavezom banka izdaje garanciju. To trece lice možemo oznaciti kao nalogodavca, jer ono daje nalog banci da izda garanciju korisniku. Pošto su u pitanju tri lica, postoje i tri odvojena pravna odnosa. To su odnos između nalogodavca i korisnika garancije, odnos između nalogodavca i banke i odnos između banke i korisnika garancije".

Analizom tih odnosa dolazi se do zakljucka da je jedna ugovorna strana, buduci nalogodavac, preuzela obavezu da ce drugoj ugovornoj s-trani, buducem korisniku garancije pribaviti bankarsku garanciju. Drugi odnos je onaj između nalogodavca i banke i u tom odnosu banka ima pravo na proviziju (komisiju). Teorija izricito smatra da su garancije, ovakove, kakova je data u ovom sporu, akcesorne prirode, te je tesno povezana sa obavezom nalogodavca prema korisniku. Autori nastavljaju dalje:

"...obaveza banke iz bankarske garancije je uslovna. Tek ako o dospelosti svoje obaveze prema korisniku iz osnovnog posla nalogodavac ne izvrši tu obavezu, korisnik garancije se može obratiti banci sa zahtevom da ona izvrši svoju obavezu iz garancije. Kad je u pitanju akcesorna garancija, u odgovoru na takav zahtjev korisnika banka se može braniti svim prigovorima koje bi prema korisniku mogao ds istice nalogodavac."

+++++

"ATLANTIC MOON"

OPS / TS - Split	PS H / VTS RH	Redni broj
I-R-1/93- 08.01.1993		01
I-R-1/93- 15.01.1993		02
I-R-1/93 18.01.1993		03
	II-PŽ-557/93 16.03.1993	04
XII-IR- 30/9303.12.1993		05
	II-PŽ-365/94 02.11.1994	06

Zaključci:

31. Prvostupanjski sud postavlja kao osnov svojih rješenja, ZIP, a to indirektno prihvaca i drugostupanjski sud u svojoj odluci PŽ-365/94 od 2. studenog 1994. ZPUP je lex specialis, a ZIP samo subsidirani propis.

32. Polazni propis za rješavanje problema, kojim se bavi ovaj spor je ZPUP i to cl. 982, kojim je točno određeno koji se brod može zaustaviti i pod kojim slovima.

33. Iz toga slijedi da je sud koji donosi rješenje o zaustavljanju broda DUŽAN utvrditi da li su ispunjeni uslovi cl. 982. Ako tih slova nema, nije se mogla niti izdati PM zaustavljanja broda. Ili, ako sud već nije utvrđivao te uslove, a kasnije je prigovorom treće osobe upozoren na pomanjkanje uslova, onda je dužnost tog istog suda da taj uslov razmotri, utvrdi i donese rješenje o tom prigovoru.

34. Iako je brod temeljem cl . 169 ZPUP pokretna stvar, brod je u režimu nepokretnosti, što se tice upisa u upisnike itd. Prema tome za brod se dokazuje vlasništvo temeljem dokumenata koje ima i mora imati svaki brod. ZPUP doduše ne traži /kao cl . 142 ZIP-a/ da se uz prijedlog podnese izvod iz upisnika, ali cim se u tom pravcu stavi prigovor od strane zainteresirane trece osobe, sud je DUŽAN ZATRAŽITI od vjerovnika da dokaže da je brod moguće zaustaviti temeljem jednog od uslova iz cl. 982 ZPUP-a. Sud može i mora dokumente zatražiti i od Lucke Kaptanije koja je bila dužna brodu oduzeti dokumente. Ako to nije ucinjeno, brod je protuzakonito zaustavljen temeljem cl. 982. Toliko što se tice broda pa bi brod trebao biti oslobođen i mjera ukinuta a postupak obustavljen.

35. Kakova je situacija ako je pravi vlasnik (treca osoba) dao garanciju ? Postavlja se pitanje, da li garancija zamjenjuje brod, barem u pogledu naknade štete /ako ga vec/ u užem smislu rijeci - ne personificira ! Cijeli postupak nema niti smisla niti logike, ako pravni položaj trece stranke postaje slabiji zbog toga što je data garancija, koja, po logici same stvari mora vjerovniku biti korisnija, zbog svoje likvidnosti, od broda kojeg tek treba prodavati na javnoj dražbi, poslije predugackog postupka. I jer je davanje garancije, u krajnjoj liniji izvršavanje zakonske obaveze o smanjivanju štete od strane svake stranke u postupku, pa tako i trece stranke. Treba dakle logikom same stvari, omogućiti fleksibilnost položaja trece stranke. Treba dakle i nakon što je treca stranka dala garanciju, ako se kasnije utvrdi, da je privremena mjera izdata bez potrebnih uslova iz cl. 982 ZPUP, donijeti rješenje o oslobađanju broda, ukidanju provedenih radnji i obustavi postupak, donosno osloboditi garanciju ili, u krajnjoj liniji ostaviti garanciju na snazi ali naložiti vjerovniku polaganje kontrapologa ili garancije, za štetu koja bi nastala trecoj osobi. Na taj nacin uspostaviti ravnotežu između stranaka.

36. Smatram da je oslobodenje broda rezultat nepostojanja uslova iz cl. 982 izjednaceno sa oslobodenjem garancije uslijed nepostojanja uslova za zaustavljanje broda. Inace dolazi do nemoguće situacije, da se brod mora osloboditi jer nema uslova za zaustavljanje broda, ali se o garanciji ne odlucuje !

37. Ako bi ovakovo stajalište ostalo u praksi, to bi znacilo da:

1). treca osoba, makar vlasnik broda, ne može davati garanciju da oslobodi brod, a što je dužnost svake strake u pogledu smanjivanja štete,

2). vec mora ostaviti brod da se u parnici utvrdi proglašenje nedopuštenosti izvršenja

3). i valjda tražiti protu-polog od strane vjerovnika, za štetu koja bi nastala ako treća osoba uspije u parnici.

4).i tek nakon toga u smislu propisa cl.274 ZIP. kod suda koji je izdao privremenu mjeru tražiti naknadu štete od vjerovnika.

38. Da li je to procesna ekonomika, treba ozbiljno razmisliti! Jer šteta koja nastaje nalogodavcu zbog izdate garancije je uvijek i svakako manja nego šteta koja mu nastaje stajanjem broda za svo vrijeme dok se vodi parnica o nedopuštenosti izvršenja ili parnica po konvalidacionoj tužbi vjerovnika.

39. Cl . 982 je materijalni propis, koji spada isključivo u nadležnost rješavanja prvostupanjskog suda, prije izdavanja privremene mjere, odnosno odmah nakon što su uslovi iz Cl . 982 stavljeni u sumnju, bez obzira od koga, pa čak i *ex officio*. No ako je ZIP tako priljubljen, može se i temeljem cl . 142 ZIP. zatražiti dokaz o vlasništvu.

40. Konacno, treba naglasiti da u spisu postoje dokazi o vlasništvu treće osobe, kako je to vidljivo iz IIst. rješenja od 36.3.1993 - list spisa 25-31. To znači da sudovi, iako znaju i utvrđuju da je treća stranka vlasnik broda, ne nalaze u zakonu osnova da to pravo trećoj stranci priznaju oslobađanjem garancije, već omogućuju vjerovniku koji je ishodio privremenu mjeru, protivno zakonskim uslovima iz cl. 982 da oštećuje vlasnika broda, koji mora placati banci komisiju za garanciju ! A pravilno bi bilo da vjerovnik mora dati protu-polog, jer je već *prima facie*, krivo oznacio dužnika u prijedlogu tj. promašio pasivnu legitimaciju.

41. Prema tome ako se već operira od strane cit. rješenja sa pojmom pravne nesigurnosti, onda se ta pravna nesigurnost pojavljuje na štetu treće osobe, a ne vjerovnika, kako to netočno zauzimaju stajališta cit. rješenja, jer treća osoba unatoc dokaza da nije postojao uslov iz cl . 982 i unatoc toga da je dala garanciju, dolazi u daleko slabiji položaj nego vjerovnik, koji je ishodio nezakonitu privremenu mjeru !

42. Konacno treba ozbiljno razmisliti i o situaciji koja je omogućena primjenom ZIP-a tj. cl . 269, kada vjerovnik unaprijed izjavi da će se zadovoljiti polaganjem određenog iznosa na ime jamstva od strane dužnika. U tom slučaju ne dolazi uopće do zaustavljanja broda, već do polaganja gotovine po cl. 269 ZIP, odnosno, mislim i do davanja "osiguranja ili druge imovinske vrijednosti "temeljem cl. 978 PZ (cl.983 biv. ZPUP), koji je LEX SPECIALIS za privremene mjere u vezi sa brodom. Dakle, treba zaključiti, da ako iznos može po ZIP-u zamjeniti brod, ili ako to može osiguranje ili druga imovinska vrijednost, i ako se u takovom

slučaju mora sa tim pologom odn. osiguranjem i imovinskoj vrijednosti postupati kao da je zaustavljen brod, nije jasno, zašto bi se pravna i faktična situacija mijenjala, ako je najprije zaustavljen brod, a onda dat polog, osiguranje ili imovinska vrijednost, a brod oslobođen?

43. Možda bi ipak trebalo dozvoliti reviziju u predmetima privremenih mjera protiv broda, kao *casus specialis*.

+++++

CL. 83

PRODAJA POPISANIH STVARI SE MOŽE SPROVESTI TEK PO PRAVNASNAŽNOSTI RJEŠENJA O IZVRŠENJU, OSIM AKO DUŽNIK PRISTANE DA SE PRODAJA RANIJE IZVRŠI, ILI SU U PITANJU STVARI KOJE SU PODLOŽNE BRZOM KVARENJU, ILI AKO POSTOJI OPASNOST OD ZNATNOG PADA CIJENA POPISANIH STVARI.

IZMEDU DANA POPIISA I DANA PRODAJE MORA PROTECI NAJMANJE PETNAEST DANA .

PRODAJA SE MOŽE SPROVESTI I PRIJE TOGA ROKA IZ RAZLOGA NAVEDENIH U ST.1. OVOG CLANA.

Engleska teorija i praksa smatra da postoje uslovi da se brod proda *pendente lite*.⁴ Dužnost stranaka da smanje štetu pa bi se prema tome moglo smatrati da dužnik koji se protivi prodaji *pendente lite*, u slučajevima, kada je očito da će troškovi za vrijeme postupka prodaje biti nesrazmjerni postignutoj cijeni prodanog broda, postupka nerazumno i protivno nacelu da treba smanjiti štetu. Konacno, ako bi od postignute cijene nešto preostalo za dužnika, taj bi iznos bio veći, ako bi troškovi bili manji.

Propis dakle, očito nije predvidio i troškove koji mogu nastati tokom postupka. Kod broda su ti troškovi ogromni i kod manjih brodova, vrlo često iznose više nego što je postignuta cijena. Postupak naime traje vrlo dugo.⁵

Dražbe su često neuspješne. Razdioba diobne mase po cl. 938 PZ, po kojem privilegije imaju prvi red, hipoteke drugi, a ostali vjerovnici treći, je katastrofalna, jer privilegiji obuhvataju po cl. 250 P.Z. i sudske troškove, troškove cuvanja, luke naknade, place posade, itd. itd. Za vjerovnika koji je tražio prodaju, obično ostane malo ili ništa. Za dužnika još manje. Bilo bi ekonomski opravdano da se uzimaju u obzir i svi ti iznosi, pa da se pod pojmom "znatan pad cijena popisanih stvari" razumije i iznos koji će ostati, nakon odbitka svega predviđenog u cl. 938, 250 itd. PZ. U konačnoj liniji ipak se postupak vodi radi zaštite vjerovnikovih potraživanja, a tek podredno dužnikovih.

Iako ne spada dlrektno u problematiku privremenlh mjera, cinjenica je da u praksi, brod koji je zaustavljen, ako nije položeno jamstvo ili na drugi nacin osloboden, a vodi se konva-lidascijski postupak, može, u slucaju prigovora, žalbi, izvršnog postupka, dražbi itd., biti zaustavljen nekoliko godina.

CL. 260

(1) SUD CE NA PRIJEDLOG DUŽNIKA, OBUSTAVITI POSTUPAK I UKINUTI PROVEDENE RADNJE;

. . . .

(4) U TIM SLUCAJEVIMA DUŽNIK IMA PREMA VJEROVNIKU I PRAVO NA NAKNADU NANESENE ŠTETE.

(5) POSTOJANJE I VISINU ŠTETE UTVRDUJE SUD RJEŠENJEM NA PRIJEDLOG DUŽNIKA.

(6) ŽALBA PROTIV RJEŠENJA IZ ST.5. OVOG CLANA ZADRŽAVA NJEGOVO IZVRŠENJE.

Vidi cl. 274.

CL. 265

PRIVREMENA MJERA ZA OSIGURANJE NOVCANOG POTRAŽIVANJA MOŽE SE ODREDITI AKO JE VJEROVNIK UCINIO VJEROJATNIM POSTOJANJE POTRAŽIVANJA I OPASNOST DA CE BEZ TAKOVE MJERE DUŽNIK SPRECITI ILI ZNATNO OTEŽATI NAPLATU POTRAŽIVANJA TIME ŠTO CE SVOJU IMOVINU ODNOSNO SVOJA SREDSTVA OTUDJITI, PRIKRITI ILI NA DRUGI NACIN NJIMA RASPOLAGATI.

VJEROVNIK NE MORA DOKAZIVATI OPASNOST AKO UCINI VJEROJATNIM DA BI PREDLOŽENOM MJEROM DUŽNIK PRETRPIO SAMO NEZNATNU ŠTETU.

SMATRA SE DA OPASNOST POSTOJI AKO BI SE POTRAŽIVANJE IMALO OSTVARITI U INOZEMSTVU.

VPS H, izjasnio se je tako, da kad je vjerovnik iz inozemstva ustvrdio da je za njega SFRJ inozemstvo pa da zato vojuje presumpcija iz cl. 265 s-b.3. ZIP u njegovu korist, da ta tvrdnja, nije u skladu sa zakonom.

«.....jugoslavenski sudovi interpretiraju odredbu cl. 265. st.3, onako kako ona glasi s aspekta njene primjene u SFRJ a ne s aspekta njezine primjene s pozicija inozemnih povjerilaca (npr. jahta «PAULA» u luci Pula nije «inozemstvo») makar je predlagac Yahting Club s podrucja Savezne Republike Njemacke» - Vujovic, str.9. (VPS H PŽ-1285/87 od 11.8.1987.

Vidi i cl. 974 P2 i presude VPH PŽ-725/91 i PŽ-

737/91- (brod CHAMPION).

CL. 266

RADI OSIGURANJA NOVCANOG POTRAŽIVANJA MOŽE SE ODREDITI SVAKA MJERA KOJOM SE POSTIŽE SVRHA TAKVOG OSIGURANJA A OSOBITO :

- 1). ZABRANA DUŽNIKU DA RASPOLAŽE POKRETNIM STVARIMA TE CUVANJE TIH STVARI;
PRIVREMENOM MJEROM NE STJECE SE ZALOŽNO PRAVO.

CL. 267

RADI OSIGURANJA NENOVCANOG POTRAŽIVANJA MOŽE SE ODREDITI PRIVREMENA MJERA AKO JE VJEROVNIK UCINIO VJEROJATNIM POSTOJANJE POTRAŽIVANJA I OPASNOST DA CE SE INACE OSTVARENJE POTRAŽIVANJA SPRIJECITI ILI ZNATNO OTEŽATI.

PRIVREMENA SE MJERA MOŽE ODREDITI I KAD VJEROVNIK UCINI VJEROJATNIM DA JE MJERA POTREBNA DA BI SE SPRIJECILA UPOTREBA SILE ILI NASTANAK NENADOKNADIVE ŠTETE.

ODREDBE CL. 265. ST. 2. I 3. OVOG ZAKONA PRIMJENJUJU SE I U POGLEDU PRIVREMENE MJERE ZA OSIGURANJE NENOVCANIH POTRAŽIVANJA.

CL. 268

RADI OSIGURANJA NENOVCANOG POTRAŽIVANJA MOŽE SE ODREDITI SVAKA MJERA KOJOM SE POSTIŽE SVRHA TAKVOG OSIGURANJA, A OSOBITO:

- 1). ZABRANA OTUĐENJA ILI OPTERECENJA POKRETNIH STVARI NA KOJE JE UPRAVLJENO POTRAŽIVANJE, A I CUVANJE TIH STVARI;

PS H-II-PŽ-367/90-2 od 14.02.1990., UPP 1-2 (129-130), 139

«Ne može se zahtijevati privremena mjera osiguranja potraživanja na način da vjerovnik zahtijeva predaju stvari (broda) o kojemu teče s dužnikom sudski spor - Za privremenu mjeru osiguranja potraživanja izdavanjem zabrane dužniku da otuđeni brod daje u zakup te da obavlja i druga ograničenja raspolaganja osnovnim sredstvima, zahtjev, da bi bio prihvacen, mora biti određen prvenstveno u pogledu predmeta na koji se zahtjev odnosi - Pored toga ... vjerovnik mora učiniti vjerojatnim postojanje svoga potraživanja i vjerojatnost postojanja opasnosti da ce mu spriječiti ili

znatno otežati naplatu svojega potraživanja.

Iz obrazloženja:

"U konkretnom slučaju vjerovnik je u svom prijedlogu postavio ovakav zahtjev:

"Određuje se privremena mjera zabranom protupredlagatelju da otudi (proda ili da u zakup) bilo koje od osnovnih sredstava (remorkere, plovne dizalice, pilotske i privezivacke camce, opremu iz luskog kontrolnog centra i slicno)."

.... ovakav prijedlog nije određen

Vjerovnik je morao točno navesti i to individualizirano svako plovilo i druge predmete za koje traži zabranu otuđenja i davanja u zakup.

Stoga je prvostepeni sud trebao najprije u smislu cl. 109. ZIP u vezi sa cl. 14. ZIP pozvati vjerovnika da svoj prijedlog ispravi i dopuni tako da bi sud mogao dalje postupati."

CL. 269

VJEROVNIK MOŽE U PRIJEDLOGU ZA ODREĐIVANJE PRIVREMENE MJERE ILI NAKNADNO IZJAVITI DA SE, UMJESTO PRIVREMENE MJERE, ZADOVOLJAVA POLAGANJEM ODREĐJENOG IZNOSA NA IME JAMSTVA DUŽNIKA.

POLAGANJE JAMSTVA, UMJESTO PRIVREMENE MJERE, MOŽE SE ODREDITI I NA PRIJEDLOG DUŽNIKA.

AKO DUŽNIK POLOŽI JAMSTVO, SUD CE OBUSTAVITI POSTUPAK I UKINUTI VEC PROVEDENE RADNJE.

269.01 PONUDA VJEROVNIKA ZA POLOG

Interesantno je razlicito odlucivanje u vezi sa prijedlogom da se brod oslobodi i ako stranke nadju rješene van suda, recimo dobivanjem garancija P&I klubova i sl. Vjerovnici katkada traže vec u prijedlogu da sud donese rješene kojim ce se brod osloboditi, ako dužnik postupi:

- a) polaganjem depozita,
- b). davanjem "druge imovinske vrijednosti " ili
- c) pismenom obavjesti sudu od strane vjerovnika da je primio garanciju koju prihvaca i predlaže da se brod oslobodi.

Sudovi najčešće taj prijedlog ignoriraju, ali ga katkada i uvrste, pa tako na pr. OPS RI u Rješenu V-R-181/87-3 od 9.11.1987 toc.4. određuje:

"SUD CE UKINUTI OVU PRIVRFMEMU MJFRU I OSLOBODITI BOD OD ZAUSTAVLJANJA AKO PROTIVNICI PREDLAGATELJA POLOŽI NA RACUN OVOG SUDA BROJ.KOD. . BANKE IZNOS OD..... US \$, (slovima) RADI POKRICA GLAVNOG DUGA I SPOREDHIH POTRAŽIVANJA ILI DADU KAKOVU DRUGU IMOVINSKU VRIJEDNOST OD- US DOLARA, UZ UVJET DA JE TA DRUGA IMOVINSKA VRIJEDNOST RASPOLOŽIVA I PRENOSIVA U KORIST PREDLAGATELJA, ILI DADU KAKOVU DRUGU GARANCIJU NA KOJU PRISTANE OBAVJESTI SUD."

TS Koper, na pr. uopce ne stavlja u svoja rješenja bilo što u vezi sa polaganjem novcanog iznosa, "druge imovinske vrijednosti" ili garancije, kada je i u prijedlogu vjerovnik vec napisao da predlaže da sud donese rješenje u kojem ce navesti iznos pologa koji je vjerovnik stavio u prijedlog.

Tako je u prijedlogu za brod YAHYA bilo navedeno, da se predlaže da se u izreku uvrsti :

«Sud ce ovu privremenu mjeru ukinuti ukoliko protustranka položi na racun kod banke.....iznos od \$ 722.000.- ili pruži kakovo drugo osiguranje t.j. drugu imovinsku vrijednost u iznosu od \$ 722.000.- koja je prenosiva u korist predlagatelja ili ako stranke sporazumno ugovore garanciju na koju ce pristati vjerovnik, koji bi o tome pismeno obavjestio sud u pravcu da sud donese rješenje kojim se brodu dozvoljava isplovljenje, odnosno sud ce na prijedlog protustranke osloboditi brod ukoliko vjerovnik ne pokrene parnicu u roku od 15 dana i o tome obavjesti spis.»

Sud medjutim to nije prihvatio i cijela izreka rješenja Rg-50/68 od 7.3.88 glasi:

" 1 . PREDLOGU UPNIKA SE UGODI IN SE DOVOLI

ZACASNA ODREDBA

Z ZAUSTAVITVIJO LADJE DOLŽNIKA M/ JEHUA, DRŽAVNE PRIPADNOSTI PANAMA, KI SE SEDAJ NAHAJA NA OBMOCJU LUKE KOPER ZARADI ZAVAROVANJA TERJATVE UPNIKA V VIŠINI 600.000.- US DOLARJEV.

2. TA ZACASNA ODREDBA TRAJA 60 DNI OD DNEVA IZDAJE.
3. V OSTALEM SE PREDLOG ZAVRNE».

To je cijeli tekst izreke.

Tocno je da zakon ne traži izricito da se unese u izreku iznos depozita kojeg spominje vjerovnik, medjutim

TRIVA smatra da se takva facultas alternativa MORA staviti u izreku, ukoliko je zahtjev za to stavljen u prijedlogu.

TRIVA, Sudsko izvršno pravo na str. 356 :

" Ova specificna izvršna facultas alternativa koju vjerovnik nudi dužniku mora se saopćiti dužniku, pa će sud, ako dužnik prihvati ponudu i položi zatraženi iznos, ukinuti provedene radnje i obustaviti potupak osiguranja (269/3 ZIP-a).»

Naime, u praksi, a narocito kada se radi o zaustavljanju brodova pod stranom zastavom, zapovjednik zaustavljenog broda i njegov agent, obicno prevedu rješenje na strani jezik i teleksom ili telefaxom ga dostave brodaru. Ako rješenje nije navelo iznos itd., pologa koji je kao facultas naveden od vjerovnika, nastaju pregovori, koji, ako se stranke sporazume, zapravo vode istom rezultatu, kao kada je takav depozit odredjen u rješenju, samo što treba više vremena.

269.02 BANKARSKA GARANCIJA

Treba spomenuti i problem eventualne bankarske garancije. Naime vjerovnik katkada traži izricito bankarsku garanciju.

Radi se redovito o zaustavljanju stranog broda, pa je normalno da brodar (brodovlasnik) daje garanciju putem svoje, inostrane banke. Vjerovnik nije dužan prihvatiti takovu garanciju jer ona može eventualno dovesti do potrebe priznavanja hrvatske presude, (u konvalidacionom postupku) u zemlji inostrane banke.

Medjutim postavlja se pitanje da li bi mogao dužnik zatražiti od suda da odluci da li takova garancija inostrane banke zadovoljava. Mislím da sud ne bi mogao odluciti da takova garancija zadovoljava baš iz razloga eventualne potrebe priznavanja hrvatske presude.

Rješenje je u potvrdjivanju takove inostrane garancije od strane jedne hrvatske banke, kako to predvidja Z00 u Cl. 1085 uz eventualni dodatak "bez prigovora" i sl. u smislu cl.1087 Z00.

Visoki Trgovacki sud R. Hrvatske, zauzeo je stav da je garancija domace banke zadovoljavajuca.⁶

269.03 GARANCIJA P & 1 KLUBOVA

U praksi se najčešće brod oslobadja na osnovu garancije izdate od P&I klubova.

Ukoliko tu garanciju prihvati vjerovnik, on o tome prihvatu obavještava pismeno sud, te sud oslobadja brod. Druga je situacija, ako ne prihvaca garanciju P & I kluba, pa dužnik zahtjeva od suda da sud ocijeni da li

garancija P & I kluba zadovoljava zahtjevima zakona. Ovo pitanje treba rješavati u smislu cl. 983. st. 1 PZ-a. RUŠINOVIC na str. 36 i sl. detaljno razmatra pravni status garancije P&I, i navodi da prema jednom stanovištu iznijetom na savjetovanju iz veljace 1988 u Opatiji, garancija P&I kluba, koja bi sadržavala klauzulu "bez prigovora" ili "na prvi poziv" i ukoliko bi bila potvrđena od strane jugoslavenske banke trebala bi se prihvatiti.

Autorica medjutim smatra da se garancije P & I kluba trebaju:

".....svrstati pod režim ugovora o jamstvu iz glave XXIX ZOO. U tom slucaju "garanciju P & I kluba " koju u postupku osiguranja nudi dužnik treba smatrati ponudom ucinjenom vjerovniku da zakljuci ugovor o jamstvu s P & I klubom.....Sud osiguranja ne može sam odlucivati o tome hoce li osloboditi brod zaustavljanja na temelju "garancije P & I kluba", nego mora biti rukovodjen voljom vjerovnika, koju ce on izraziti u pismenoj formi, u bilo kojoj fazi postupka. Sud osiguranja ne moze prisiliti vjerovnika da prihvati "garanciju P & kluba"....Slijedi nadalje zakljucak da "garancija P & I Kluba" nije "raspoloživa i prenosiva u korist vjerovnika" u smislu zakonskog teksta."

269.04 TROŠKOVI I IZNOS POLOGA

U praksi se je prije pojaviljivao problem obzirom na cinjenicu da se u prijedlogu za privremenu mjeru traže i kamati, a i troškovi privremene mjere, troškovi eventualnog postupka za konvalidaciju privremene mjere, pa cak i za buduće eventualno prisilno izvršenje.

Praksa sudova nije bila ujednacena.

Pojedini sudovi unatoc prijedloga da se za depozit odredi iznos koji ce pokriti sve gore navedeno, odredjuju samo iznos glavnice. Drugi odredjuju zatraženi iznos koji pokriva i kamate, troškove itd.

Sada je to rješeno propisom cl. 978 st.1. PZ. TRIVA, str. 409 :

- "(01) Ponudjeno osiguranje mora biti vrijednosni ekvivalent potraživanja radi cijeg se buduceg ostvarenja odobrava privremena mjera zaustavljanja.
- (02) Ogranicenje odgovornosti broda - Cl. 380-396.
- (03) Svote ogranicenja odgovornosti " cl. 380,381."

CL. 270

SUD MOŽE, NA PRIJEDLOG VJEROVNIKA, ODREDITI PRIVREMENU MJERU I KAD NIJE UCINIO VJEROJATNIM POSTOJANJE POTRAŽIVANJA I OPASNOST AKO PRETHODNO POLOŽI U OSTAVLJENOM MU ROKU, IZNOS KOJI SUD ODREDI KAO JAMSTVO ZA ŠTETU KOJA BI DUŽNIKU MOGLA BITI NANESENA ODREDJIVANJEM I PROVODJENJEM PRIVREMENE MJERE.

SUD MOŽE, NA PRIJEDLOG DUŽNIKA, PREMA OKOLNOSTIMA

SLUCAJA, POSTUPITI PO ODREDBI ST.1. OVOG CLANA I KAD JE VJEROVNIK UCINIO VJEROJATNIM POSTOJANJE POTRAŽIVANJA I OPASNOSTI.

STAV 1

Obzirom da je u PZ određeno da se ZIP koristi kao opći propis (cl. 974 PZ), očito je da se nakona stupanja na snagu PZ, mora moći koristiti i st. 1. cl. 270 ZIP, pa ponuditi u prijedlogu za privremenu mjeru određeni iznos odn. zatražiti od suda da taj iznos odredi. U praksi će to biti dosta neprikladno jer je najčešće zaustavljanje vrlo hitan zahtjev a sud može i ne riješiti, najhitnije, koliki iznos bi bio potreban.

STAV 2.

Primjenjuje se i u slučaju brodova, jer PZ nema specijalni propis o protupologu. Praksa je kolebala. U glavnom stanovište sudova je:

a) . sud može na prijedlog dužnika narediti vjrovnika da položi protu-polog za štetu koja bi dužniku mogla nastati postupanjem vjrovnika. Medjutim ovo se može odrediti samo onda ako dužnik nije položio svoj polog i postigao oslobodjenje broda (pokretnina). 7 - Doktrina smatra, izgleda, da se protu-polog može odrediti.

RUŠINOVIC, str. 33.: "Kako dužnik u fazi donošenja rješenja o zaustavljanju u pravilu ne sudjeluje, nego je o dopuštenoj privremenoj mjeri obaviješten nakon što primi sudsko rješenje o zaustavljanju broda, restriktivno tumačenje odredbe cl. 270. st.2. ZIP-a onemogućilo bi dužnika da uopće traži polaganje "kaucije".

TRIVA-BELAJAC-DIKA, str. 355; "Trebalo bi zajedno sa GORŠICEM (Tumac, str. 550) uzeti da je moguće da sud, uslijed izmenjenih okolnosti, i naknadno, u toku provođenja odobrene privremene mjere, odluci o dužnosti vjerovnika, da položi osiguranje ili da položeno osiguranje povisi, te da od polaganja zatraženog iznosa učini zavisnim dalje ostvarivanje privremen mjere, koja je u toku".

b). protu-polog se nemože odrediti, ako je dužnik već položio polog i na taj način oslobodio brod (pokretninu) jer je polaganjem pologa dužnik izvršio izbor.⁹ Izgleda da je ovo stajalište u suprotnosti sa doktrinom (vidi gore RUŠINOVIC i TRIVA-BELAJAC-DIKA).

Vidi i cl. 987.04

Bivši I.P. (1930) imao je u para. 349. propis:

"Obezbedjenje, koje je dao predlagac da se pokriju troškovi ili zahtevi za naknadu štete (para 339 i 347), vratice se stranci tek pošto protece petnaest dana otkada je zakljucak, kojim je ukinuta privremena naredba, postao

pravosnažan. Ako u ovom roku protivnik predlagaca stavi zahtjev za naknadu štete u smislu para. 343, onda se obezbedenje, pre nego što odluka u ovom zahtevu postane pravosnažna sme povratiti samo, ako na to pristane protivnik predlagaca."

Goršic navodi: "... protivnik predlagaca stice mogucnost stavljanja svojih zahtjeva tek onda, kada postane zakljucak pravomocan, kojim je ukinuta privremena naredba."

VPS II-PŽ-491/85-2 od 14.3.1985. (OPS RI R-I-22/85-7 od 6.3.85).

"...žalba predlagaca se uvažava te se ukida rješenje OPS Rijeka br. R-I-22/85-7 od 6.3.1985. i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovni postupak."

Iz obrazloženja:

"Prvostepeni sud je na prijedlog protivnika predlagaca, temeljem cl. 270. st. 2. ZIP-a u vezi s cl. 867. st. 5. PZ, rješenjem broj R-I-22/85 od 6.3.1985. naložio predlagacu da u roku od pet dana racunajuci od dana primitka rješenja položi na racun toga suda iznos od US\$ 80.000.- kao jamstvo za štetu koja bi protivniku predlagaca mogla biti nanesena sprovođenjem privremene mjere zabrane odlaska broda iz luke Raša s tim da ukoliko predlagac u ostavljenom roku ne dostavi dokaze tom sudu da je uplatio navedeni iznos da ce sud privremenu mjeru odredenu rješenjem br. R-I-22/85 od 11.2.85. ukinuti, obustaviti postupak osiguranja, te osloboditi brod od zabrane odlaska iz luke Raša."

Bilješka: ovo je slucaj kada zaustavljeni brod nije dao polog vec je ostao zaustavljen.

PSH - Rješenje II-PŽ-2201/89-2 od 24.10.1989. (OPS RI V-R-26/89-13 od 2.8.89.).

"U prvom redu sud može, ali ne mora, odrediti jamstvo, prema okolnostima slucaja, na prijedlog dužnika (cl. 270. st. 2. ZIP-a). Ovo iz razloga što je privremena mjera koja se je sastojala u zabrani dužnicima da raspoložu pokretnim stvarima (rolama papira) ukinuta rješenjem br. V-R-I-26/89 od 1. 78.89 i br. V-R-I-26/89 od 2.8.89. žalitelji ukazuju na stanovište pravne teorije po kojem se vjerovniku može naložiti polaganje osiguranja i naknadno u toku provodenja odobrene privremene mjere sa cime se ovaj sud može suglasiti , ali to nije odlucno.

Naime, u konkretnom slucaju radilo se o privremenoj mjeri iz cl. 266. st. 1. toc. 1. ZIP-a, a koja se sastoji

u zabrani dužniku da raspolaže pokretnim stvarima kao i cuvanje tih stvari. Ta mjera se provodila samo do prvog odnosno do drugog kolovoza 1989. kada je ukinuta. Radnje koje se nakon toga poduzimaju u postupku osiguranja ne mogu se okvalificirati kao radnje kojima se provodi ta i takva privremena mjera. Tocno je da postupak osiguranja još traje, ali privremena mjera je ukinuta. Sud više ne može poduzimati nikakove radnje koje idu za provođenjem zabrane dužnicima da raspolažu sa stvarima niti može poduzimati radnje u svrhu cuvanja stvari. Položeni iznos na ime jamstva od strane dužnika nikako se ne može sadržajno izjednaciti s privremenom mjerom zabrane raspolaganja i cuvanja stvari. To sasvim jasno proizlazi iz teksta propisa cl. 269. ZIP-a, jer se jamstvo polaže umjesto privremene mjere. Dakle privremene mjere više nema niti se provodi, a i umjesto nje postoji jamstvo. Nakon što su dužnici položili jamstvo, i sami predložili ukidanje privremene mjere ne mogu više zahtijevati osiguranje kao uvjet za određivanje i provođenje te mjere koja je već ukinuta. To jedno drugo isključuje.

Dužnici su mogli odluciti da polože jamstvo i time ishoditi ukidanje zabrane raspolaganja sa stvarima (što su i ucinili) ili pak trpiti zabranu, s tim da vjerovnik uplati određenu svotu na ime osiguranja. Dužnik može izabrati samo jednu ili drugu mogućnosti, a nikako ne može kumulativno zahtijevati jedno i drugo, jer to pojmovno i logično nije moguće. Dužnici su svojom voljom položili jamstvo i time ishodili ukidanje privremene mjere. Kada bi im sada položeni iznos bio vraćen, cijeli postupak bio bi besmislen i značilo bi isto što i odbiti pružanje pravne zaštite vjerovniku. Da su dužnici predložili, a sud prihvatio i odredio vjerovniku da položi određenu svotu na ime osiguranja, za vrijeme dok je još vrijedila zabrana dužnicima da raspolažu stvarima, onda bi vjerovniku bila pružena mogućnost da se odluči, tj. da položi zahtjevani iznos ili pak da odustane od prijedloga za određivanje privremene mjere. Treba imati u vidu da je upravo vjerovnik ponudio da dužnici umjesto privremene mjere u sudski depozit uplate US\$ 63.300, što je u skladu s cl. 269. st. 1. ZIP-a, a dužnici tu ponudu prihvatili. Sada od tog ne mogu odustajati, a zahtjev da sada i vjerovnik položi US\$ 78.000 predstavljalo bi upravo odustanak od prihvata. Ne mogu dužnici naknadno postavljati uvjete kada su već vjerovnikovu ponudu prihvatili. Dužnici su položili jamstvo od 63.000 US\$ upravo sa svrhom da izbjegnu štetu koja im je mogla nastati provođenjem privremene mjere. Naravno moguće je da će trpjeti štetu i zbog toga što su položili u depozit 63.000 US\$, ali za osiguranje potraživanja po tom osnovu ZIP ne predviđa polaganje osiguranja od strane vjerovnika, što je i razumljivo, jer bi onda i vjerovnik

nakon što bi uplatio 78.000 US\$ mogao zahtijevati od dužnika da i oni polože osiguranje za štetu koju ce trpjeti polaganjem te svote, tako bi se to moglo nastaviti u nedogled što ocito nije bila svrha zakona."

PSH PŽ-238/89 od 21.2.1989. (OPS RI R-I-23/88 od 13.1.1989.)

"Preinacuje se rješenje OPS RI br. R-I-23/88-16 od 13.1.1989. u dijelu u kojem je prihvacen prijedlog protivnika predlagatelja i sudionika RO "J" OOUR M.T., Rijeka za polaganje jamstva kao uvjeta za određivanje privremene mjere, te u dijelu u kojem je predlagatelju naloženo da na prolazni depozit suda uplati \$ 100.000.- ili kakvu drugu imovinsku vrijednost u roku od 30 dana, a u protivnom da ce sud osloboditi depozit kojeg su uplatili protivnik predlagatelja odnosno sudionik RO "J" OOUR M.T., Rijeka i rješava:

Odbija se prijedlog protivnika predlagatelja i sudionika da sud naloži predlagatelju da uplati na ime jamstva iznos od \$ 100.000.-

Iz obrazloženja:

"Zajednickim podneskom od 9. studenog 1988. protivnik predlagatelja i sudionik su predložili da sud odredi jamstvo odnosno kontragaranciju, uz obrazloženje da je vjerovnik pokrenuo parnicu pod brojem P-2270/88 radi opravdanja privremene mjere, a spor ce objektivno trajati najmanje pet godina. Kamate na devize iznose 8% godišnje na iznos od \$ 825.000.- a na koji depozit ne teku kamate, to bi izgubili za razdoblje od 5 godina \$ 334.000.-

Protiv tog rješenja žalbu je podnio vjerovnik

«Žalba je osnovana»

Rješenjem br. R-I-23/88 od 13. srpnja 1988. g. prvostepeni sud je odredio privremenu mjeru zaustavljanja broda, (cl. 980. PZ-a). Prema cl. 983. st. 1. PZ-a, ako se privremena mjera određuje radi osiguranja novcanih potraživanja sud može osloboditi brod ako budu dana osiguranja ili druge imovinske vrijednosti u visini svote potraživanja za koju se traži zaustavljanje

Osloboditi brod zaustavljanja znaci ukidanje privremene mjere. Jamstvo za štetu koja bi dužniku mogla nastati određivanjem i provođenjem privremene mjere

pretpostavlja da je postupak u toku za njezino izdavanje ili barem provođenje. Nakon što je ukinuta, jamstvo se više ne može odrediti.

Prema cl. 987. PZ-a postupak osiguranja obustavit će se i određena privremena mjera ukinuti, ako se udovolji kojoj od pretpostavki iz cl. 977. st. 2. (ispravno st. 4., Đ.I.) t. 1. do 3. tog Zakona. Pretpostavka iz cl. 977. st. 4. t. 1. PZ-a sastoji se upravo u tome da dužnik položi sudu svotu potraživanja koja se osigurava s kamatama i troškovima.

Pogrešno je prvostepeni sud primijenio odredbu cl. 270. st. 2. ZIP-a. Vec sam naslov iznad tog clana glasi: "Jamstvo kao uvjet za određivanje privremene mjere". Dakle, polaganje jamstva od strane predlagatelja je uvjet za izdavanje privremene mjere. Ne može se takva obveza nametnuti predlagatelju nakon što je privremena mjera već izdana, a posebno ne u vrijeme kada je već ukinuta.

Prema propisima općeg izvršnog postupka (cl. 269. st. 1. ZIP-a) jamstvo umjesto privremene mjere predstavlja specifičnu izvršnu facultas alternativu tj. ponudu vjerovnika učinjenu dužniku koju ovaj može prihvatiti ili odbiti. Ako dužnik prihvati ponudu i položi jamstvo postupak se obustavlja a već provedene radnje ukidaju (cl. 269. st. 3. ZIP-a). U suštini isti značaj polaganja jamstva ima i prema odredbama PZ-a, s tim što to ne mora biti svota novca (cl. 983. PZ-a). Pitanje da li se u smislu cl. 270. ZIP-a može odrediti da položi određenu svotu na ime jamstva samo dok nije određena privremena mjera ili to može učiniti i u toku provođenja privremene mjere, može ostati po strani iz razloga što je u ovom slučaju privremena mjera zaustavljanja broda ne samo izdana, već i ukinuta u momentu kada je odlučeno u jamstvu.

Dužnik je svojom voljom odlucio uplatiti \$ 850.000 (ispravno 825.000) i time ishoditi ukidanje privremene mjere. Prilikom uplate tog iznosa protivnik predlagatelja je imao mogućnost zahtijevati da sud obveže predlagatelja na polaganje jamstva za štetu koju će eventualno pretrpjeti.

Ne mogu se predlagatelju nametati obveze nakon što je brod oslobođen zaustavljanja. Dužnik je mogao dati i neko drugo osiguranje (npr. garanciju banke, osiguratelja i sl.), pa ne bi trpio štetu uslijed toga što mu na iznos u sudskom pologu ne teku kamate, ali to nije od značaja za rješavanje ove pravne stvari.

Odluka suda da će osloboditi depozit u iznosu od \$ 825.000, ako vjerovnik ne uplati svotu od \$ 100.000, ne temelji se na zakonskim propisima. Ne može se naknadno raspravljati da li je dužnik osnovano ili neosnovano dao osiguranje, jer ga na to nije prisilio sud svojom odlukom. To je bila njegova volja. Ako je smatrao da nije

bilo uvjeta za izdavanje privremene mjere, mogao je koristiti pravne lijekove. Iznos položen u sudski depozit predstavlja sigurnost za predlagatelja da će naplatiti svoje potraživanje pod pretpostavkom da uspije u parnici, pa se ne može dovoditi u pitanje do okončanja parnice. Vraćanjem deponiranog iznosa dužniku nakon što je on ishodio oslobodjenje broda od zaustavljanja, značilo bi u osnovi da se vjerovniku uskracuje pravna zaštita, a sve do sada provedene radnje bile bi bez ikakvog smisla. Vjerovnik je ishodio izdavanje privremene mjere zaustavljanja broda i rješavanje suda o tome je postalo pravomocno. Time je on stekao sigurnost da će naplatiti svoje potraživanje ako se u parnici utvrdi da postoji.....

Ako zaustavljanje broda ni od suda ni od dužnika nije bilo uvjetovano prethodnim ispunjenjem bilo kakvih obveza sa strane predlagatelja, onda ni davanje osiguranja ne može biti uvjetovano

Da je dužnik predložio, a sud prihvatio i obavezao predlagatelja da položi jamstvo u iznosu od \$ 100.000.- dok je postupak izdavanja privremene mjere bio još u toku kao uvjet za daljnje zadržavanje broda u luci, vjerovnik možda ne bi ishodio privremenu mjeru u svoju korist jer možda tu svotu nema na raspolaganju ili bi došao do zaključka da mu se pod tim uvjetima ne isplati zahtijevati izdavanje privremene mjere."

Bilješka: Stav 2. čl. 270. govori o prijedlogu dužnika i u zakonu nigdje nema ograničenja do kada dužnik može tražiti protu-polog od predlagaca.

- - -

PS H II-Pž-2202/89 od 24.10 1989. (OPS RI V-R-I-30/89-2 od 1.8.89. i R-I-30/89-7 od 15.8.1989.)

"Pravilno je prvostepeni sud postupio kad je rješenjem br. V-R-I-30/89-7 od 15. kolovoza 1989. godine odbio prijedlog protivnika predlagatelja u kojem traži da sud naloži predlagatelju da uplati jamstvo.

U prvom redu, sud može, ali ne mora, na prijedlog protivnika predlagatelja odrediti jamstvo kao uvjet za određivanje privremene mjere (čl. 270. st. 2. ZIP-a). Privremena mjera zaustavljanja sastoji se u zabrani odlaska broda iz luke odnosno pristaništa (čl. 980. PZ-a). Jamstvo kao uvjet za određivanje takve mjere ima smisla, samo dok takva mjera traje tj. dok vrijedi zabrana odlaska broda iz luke. Protivnik predlagatelja je 9.8.1989. godine položio sudu svotu potraživanja koja se osigurava i predložio ukidanje privremene mjere. Nakon toga ne može zahtijevati da vjerovnik dade jamstvo kao uvjet za izdavanje ili za održavanje privremene mjere. To

jedno drugo isključuje. Protivnik predlagatelja je mogao odlučiti tj. položiti svotu potraživanja i time ishoditi ukidanje zabrane odlaska broda iz luke (što je on i učinio), ili pak trpiti da brod ostane zaustavljen i tražiti da vjerovnik položi jamstvo.

Jamstvo za štetu koja bi protivniku predlagatelja mogla nastati određivanjem i provođenjem privremene mjere pretpostavlja da je u toku postupak za njezino izdavanje ili barem provođenje, a nakon što je ukinuta jamstvo se ne može odrediti. Jamstvo umjesto privremene mjere predstavlja specifičnu facultas alternativu tj. ponudu predlagatelja učinjenu protivniku koju ovaj može prihvatiti ili odbiti. Prema propisima općeg izvršnog postupka, ako dužnik prihvati ponudu i položi jamstvo, postupak se obustavlja, a već provedene radnje ukidaju (cl. 269. st. 3. ZIP-a). U osnovi isti značaj polaganja jamstva ima i prema odredbama PZ-a (cl. 983).

Protivnik predlagatelja je svojom voljom u sudski depozit uplatio 36.800 US\$ i time ishodio ukidanje privremene mjere. Ne mogu se predlagatelju nametati obveze nakon što je brod oslobođen zaustavljanja. Odluka suda da će osloboditi iznos od 36.800 US\$ iz depozita ukoliko vjerovnik ne uplati svotu od 50.000.- US\$ ne bi bila utemeljena na zakonu. Na taj način bi protivnik predlagatelja faktički izigrao propise. Da je protivnik predlagatelja predložio i sud prihvatio te naložio predlagatelju da uplati 200.000. US\$ (odnosno sada 50.000.- US\$), za vrijeme dok je brod još bio zaustavljen u luci, onda bi predlagatelju bila pružena mogućnost da odluči da položi zahtjevani iznos ili pak da odustane od prijedloga za određivanje privremene mjere. To je međutim osujetio sam protivnik predlagatelja koji je davanjem jamstva ishodio ukidanje privremene mjere. Kada bi sada sud odredio povrat protivniku predlagatelja i svote od 36.800.- US\$, predlagatelju bi time bila uskracena pravna zaštita pred sudom, a cijeli postupak izdavanja privremene mjere bi bio bez ikakvog smisla. Konacno, kada se polaganje jamstva ne bi shvatilo samo kao uvjet za određivanje privremene mjere, a u najboljem slučaju kao uvjet za njezino održavanje na snazi, onda bi trebalo dozvoliti i predlagatelju da traži daljnje jamstvo od protivnika predlagatelja za štetu koju bi pretrpio polaganjem u sudski depozit svote od 50.000.- US\$ i tako ne bi bilo nikad kraja." PNz - 15/117

"Ako je sud na osnovi cl. 272, st. 1. ZIP izdao privremenu mjeru prije podnošenja tužbe i u njoj odredio vjerovniku rok za podnošenje tužbe, odnosno prijedloga

radi opravdanja privremene mjere, smatra se da vjerovnik nije postupio po nalogu suda u određenom roku kad je tužbu podnio sudu koji je izdao privremenu mjeru umjesto inozemnoj arbitraži koja je ugovorena za rješavanje tog spornog odnosa (cl. 16. u vezi sa cl. 472. ZPP)"

cl. 273.

AKO VJEROVNIK U ODREĐENOM ROKU NIJE PODNIO TUŽBU ODNOSNO NIJE POKRENUO DRUGI POSTUPAK RADI OPRAVDANJA PRIVREMENE MJERE ILI JE VRIJEME ZA KOJE JE ODREĐENA PRIVREMENA MJERA PROTEKLO, SUD CE, NA PRIJEDLOG DUŽNIKA, OBUSTAVITI POSTUPAK I UKINUTI PROVEDENE RADNJE.

NA PRIJEDLOG DUŽNIKA, POSTUPAK CE SE OBUSTAVITI I UKINUTI PROVEDENE RADNJE AKO SU SE OKOLNOSTI ZBOG KOJIH JE MJERA ODREĐENA KASNIJE PROMIJENILE TAKO DA VIŠE NIJE POTREBNA.

POSTUPAK CE SE OBUSTAVITI I UKINUTI PROVEDENE RADNJE U SLUCAJEVIMA NAVEDENIM U CL. 260. OVOG ZAKONA.

OS Zagreb Gž-3768/81 od 16.6.1981. PNz 19/145.

Radnje provedene na osnovi privremene mjere mogu se ukinuti samo na prijedlog dužnika, a ne i po službenoj dužnosti.

Vidi i odluku VPS H-Pž-985/88-2 od 26.4.88. uz cl. 986.

PS H II-Pž-3072/88-2 od 19.09.1989., UPP 1-2 (129-139), 129.

Ako je pravomocnom presudom utvrđeno da ne postoji zahtjev na temelju kojega je ova privremena mjera dopuštena, ona prestaje pravomocnošću te presude - Na što ne utječe ni okolnost da se između istih stranaka vodi drugi spor na temelju iste pravne osnove.

Iz obrazloženja:

"Neosporno je da je parnicni predmet br. P-54/87 OPS Rijeka pravomocno okončan tako što je odbijen tužbeni zahtjev i da je u tom predmetu izdana privremena mjera koja je trajala do okončanja toga spora. Prema tome, ne postoji više ni izdana privremena mjera od trenutka okončanja toga predmeta"

Cl. 274.

DUŽNIK IMA PREMA VJEROVNIKU PRAVO NA NAKNADU ŠTETE KOJA MU JE NANESENA PRIVREMENOM MJEROM ZA KOJU JE UTVRĐENO DA JE BILA NEOSNOVANA ILI KOJU VJEROVNIK NIJE OPRAVDAO.

U TOME SE SLUCAJU NA ODGOVARAJUCI NACIN PRIMJENJUJU ODREDBE CL. 260. ST. 5 I 6 OVOG ZAKONA.

Cl. 260 u st. 5. određuje da će se naknada štete utvrditi rješenjem od strane suda, na prijedlog dužnika.

TRIVA-BELAJEC-DIKA u vezi toga navode:

"... o zahtjevu za naknadu ove štete neće se moći - barem bi to trebalo posredno zaključiti iz zakona - voditi samostalna parnica, jer o njenom postojanju i visini odlučuje, na prijedlog dužnika, sud osiguranja svojim rješenjem. Odredbu bi trebalo shvatiti kao pravilo kojim se u ovoj materiji isključuje tzv. redovni put pravne zaštite - parnicni postupak, mada bi, zbog nepovoljnih konsekvencija koje odatle proizlaze, bilo bolje kad taj zaključak ne bi bio nužan. Iako se, naime, u ovom incidentalnom postupku odlučuje o jednom supstancijalnom ovlaštenju o kojemu bi inače trebalo voditi redovitu parnicu, sa svim procesnim garancijama koje su joj svojstvene, ovdje su stranke primorane da se povinuju odluci suca pojedinca i u stvarima velike vrijednosti, da se odreknu obvezne rasprave pred sudom, da se liše prava na dvostranu žalbu protiv presude i prava na reviziju i na ponavljanje postupka."¹¹

Starija judikatura potvrđuje nadležnost suca pojedinca.

Vrhovni privredni sud Sl-595/91 od 10.4.1961.

"Kada je u pitanju utvrđenje štete koju je pretrpeo protivnik predlagaca privremene naredbe, pošto je utvrđeno da zahtev predlagaca za ciję je obezbeđenje izdejstvovana privremena naredba pravno ne postoji, postupak provodi i donosi rešenje sudija pojedinac (cl. 11. i cl. 16. st. 2. Zakona o privrednim sudovima)."

VPS SRH PŽ-1524/82 od 14.6.1983, UPP br. 103-104 str. 547

"Izvanugovorni odnos odgovornosti za štetu prouzrokovanu neosnovanom privremenom mjerom zaustavljanja broda uspostavlja se između predlagaca privremene mjere kao štetnika i protivnika predlagaca kao oštećenika. Slijedom toga, obveznik prava na naknadu ove štete je predlagac privremene mjere, a ovlaštenik prava je protivnik predlagaca ili osoba na koju je on svoja prava prenio, ili, za slučaj da je protivnik predlagaca treća osoba temeljem posebnog pravnog osnova naknadila

štetu koju je on pretrpio zadržavanjem broda za vrijeme dok je brod bio zaustavljen po privremenoj mjeri, ovlaštenik prava na naknadu ove štete, po osnovu prava regresa, je ova treća osoba koja je isplatom dužnog iznosa ušla u prava neposrednog oštećenika.

Prekostoynice - zadržavanje broda na temelju privremene mjere zaustavljanja broda - aktivna i pasivna građanskopravna legitimacija za zahtjev za naknadu za prekostoynice iz drugog po redu potprijevoznog pomorsko-vozaarskog ugovora i za naknadu štete prouzrocene neosnovanom privremenom mjerom zaustavljanja broda - iskrcajem tereta, po prirodi same stvari, prestaju teći prekostoynice, a time i pravo na naknadu za prekostoynice određene ugovorom. U trenutku kada je teret iskrčan i predan primatelju, a brod zaustavljan na temelju privremene mjere, nastupila je nova pravna osnova zadržavanja broda i za slucaj da je privremena mjera neosnovana, suglasno pravnim pravilima izvršnog postupka, uspostavlja se izvanugovorni odnos odgovornosti za štetu. Ovlaštenik prava na naknadu za prekostoynice iz potprijevoznog pomorsko-vozaarskog ugovora je narucitelj, a ne brodar, s obzirom da se direktan pravni odnos između brodara i podnarucitelja uspostavlja samo u pravcu brodareve obveze prema podnarucitelju, a ne i u pravcu njegovih prava prema ovom (arg. iz cl. 21, st. 2, 3 i 4. ZUIPB). Ako je brodar broda kojim je izvršen prijevoz treća osoba (A), a ne osoba koja je u pomorsko-vozaarskom ugovoru oznacena kao brodar (B), onda je takav ugovor potprijevozni pomorsko-vozaarski ugovor, u kojem je B narucitelj, a druga ugovorna stranka podnarucitelj C

VPS H PŽ-491/85-2 od 14.3.85 (OPS RI R-I-22/85)

"Prema stajalištu ovog žalbenog suda, sud neće prihvatiti prijedlog dužnika i odrediti iznos za jamstvo za štetu koja bi dužniku mogla biti nanesena određivanjem i sprovođenjem privremene mjere u slucaju ako je privremena mjera dozvoljena radi osiguranja namirenja potraživanja koje dužnik (protivnik predlagaca) u cijelosti ili djelomicno priznaje.

Svrha je jamstva da se dužniku omoguci da će se moci iz iznosa kojeg odredi sud kao jamstvo naplatiti za štetu koju bi mogao imati pozivom na odredbu cl. 274. ZUP-a, a naknadu štete dužnik u tom slucaju može zahtijevati ukoliko je utvrđeno da je privremena mjera bila neosnovana ili ako vjerovnik privremenu mjeru nije opravdao."

VPS H Rješenjem II-PŽ-562/85-2 od 2.4.85. odbio je žalbu i potvrdio Ist. rješenje.

Iz obrazloženja:

"Odbacivanje prigovora treće osobe ima mjesta jer sve kada bi prigovor treće osobe bio osnovan ona od odluke suda u povodu prigovora ne bi imala drugaciju zaštitu od one koju već ima nakon donošenja rješenja Ist. suda kojim se privremena mjera ukida i postupak izvršenja obustavlja.

Pravni interes treće osobe u tom stadiju postupka postojao bi samo u odnosu na troškove postupka koje je imala podnošenjem prigovora. U konkretnom slučaju međutim treća osoba, nezavisno od rezultata postupka, nema pravo na troškove postupka iz razloga jer nije u zahtjevu određeno navela troškove za koje traži nadoknadu (cl. 164. st. 2. ZPP u vezi s cl. 14. ZIP-a)

Time što u određenoj fazi postupka, zbog nedostatka pravnog interesa, nije riješeno o prigovoru treće osobe, ne utječe na pravo treće osobe da pod određenim uvjetima traži od vjerovnika naknadu štete koja je nanesena privremenom mjerom za koju je utvrđeno da je bila neosnovana ili koju vjerovnik nije opravdao."

— — —

VPS NRH 16.12.1961., naknada štete za promašeni rok podnašanja tužbe, UPP xii, 35.

Privremena naredba zaustavljanja broda - Predlagac je dužan nadoknaditi štetu brodaru za zaustavljanje broda, ako u predviđenom roku ne podnese tužbu za opravdanje privremene naredbe. - Za promašenje roka podnašanja tužbe odgovara se po nacelu kauzaliteta, tj. bez obzira na razlog zbog kojega tužba nije podnesena.

Iz obrazloženja:

"Tužbeni zahtjev pravno je osnovan na pravnom pravilu cl. 343 biv. Zakona o izvršenju, koji se primjenjuje u praksi privrednih sudova na osnovu cl. 4. Zakona o nevažnosti pravnih propisa donesenih prije 1941. i za vrijeme okupacije. Odgovornost za štetu nastalu uslijed izdavanja privremene naredbe, koja nije pravovremeno opravdana tužbom, ocjenjuje se po principu uzročnosti, a u ovom sporu nesporno je da tuženik nije u naredenom roku ustao tužbom radi opravdanja privremene naredbe. Motivi zbog kojih tuženik nije na vrijeme pokrenuo parnicu nisu relevantni; naprotiv sama činjenica da to nije učinio dovoljna je da nastane neoboriva pravna predmjera, da je

predlagac zahtijevao izdavanje privremene naredbe bez pravne svrhe, koje bi ju opravdavale, a to ga ujedno cini odgovornim za štetu koju je posljedicama ishodenja privremene naredbe, tj. zaustavljanja broda nanio protivnoj strani."

Bilješka: brod je bio zaustavljen cijelo vrijeme trajanja roka za podnošenje tužbe. Tužbu za naknadu štete zbog zaustavljanja je brodovlasnik podnio tek nakon proteka tog roka.

Postavlja se dakle pitanje: da li brodovlasnik ima pravo na naknadu štete i onda kao je pristao na primanje pologa ili garancije, pa nije predlagac podnio tužbu? Mislim da to pravo ima.

I dalje: da li ima pravo na naknadu štete ako se u podignutoj parnici utvrdi da je nepravilno zaustavljen. Mislim da ima.

Nije jasno zašto onda kad primi polog ili garanciju nema pravo tražiti protupolog za eventualnu štetu!

- - - - -

(1) Cl. 8. ZIP.:

Protiv rješenja donesena u prvom stepenu može se izjaviti žalba, osim ako je ovim zakonom drugacije određeno.

Protiv rješenja o izvršenju dužnik može izjaviti prigovor (cl. 48).

Žalba i prigovor se izjavljaju u roku od osam dana od dana dostave prvostepenog rješenja, ako ovim zakonom nije drugacije određeno.

Protiv rješenja donesena o prigovoru može se izjaviti žalba.

Žalba i prigovor ne odgadaju izvršenje, ako ovim zakonom nije drugacije određeno.

Odluka donesena o žalbi pravomocna je.

Protiv zaključka nema mjesta pravnom lijeku.

(2) Crnic, Izvršni postupak u praksi, Zagreb 1989, str. 68., gdje se poziva na Opcu sjednicu Vrhovnog suda Slovenije od 24. i 25.VI.1986.,

(3) PS H, II-PŽ-578/90-2 od 08.01.1991, UPP 3-4 (135-136), 297.

(4) Roger Heward, Judicial sales of vessel and priority claims, ENGLAND AND WALES

2.2. Sale pendente lite

It is common in England especially in mortgage enforcement actions, for vessels to be sold pendente lite (ie before judgment is given on the merits of the claim): The court's jurisdiction derives from RSC Order 29 rule 4. The leading case is Mytro /1977/ 1 Lloyd's Rep 243. The approach of the courts is as follows. When a vessel is arrested in respect of a claim, it is the responsibility of the shipowner to provide security for the claim so that the vessel may then be released from arrest. If a shipowner is unable provide security, that inability will be regarded prima facie as tending to show that the shipowner is insolvent and likely to be unable to pay for vessel's continuing outgoings (such as port charges, insurance and watchmen). If the shipowner cannot or does not pay the vessel's outgoings, the vessel will be regarded as a wasting asset and, upon application by the plaintiff, an order will usually be given that it be sold pendente lite. The plaintiff should demonstrate to the court that he has a claim which is likely to succeed. Most mortgage claims fall into that category. When a writ in rem is served upon a vessel the defendant shipowner has 14 days in which to enter an acknowledgement of service. As soon as an acknowledgement has been entered, the plaintiff may apply for sale pendente lite. Notice of the application must be given to the defendant shipowner. If no acknowledgement is entered within 14 days, the plaintiff may thereafter apply for a sale order without giving notice to the defendant.

(5) Tek primjera iz nedavne prošlosti: Brod CHERSO, zaustavljen u brodogradilištu u Izoli (Slovenija) 16.04.1993., prva neuspjela dražba je bila 08.07.1994., druga neuspjela 09.09.1994. i treća uspjela 29.09.1994. Dakle nakon 17 mjeseci.

(6) Visoki Trgovacki Sud Republike Hrvatske II-PŽ-1529/94-2 od 03.05.1994. odbio je žalbu.

Iz obrazloženja:

"U konkretnom slucaju predlagatelj je zahtijevao odredivanje privremene mjere radi osiguranja novcanog potraživanja u iznosu od

29.508,08 DEM, Rijecka banka d.d. Rijeka, prihvatila je garanciju Kredit Anstal Bankferin Wien, izdajuci svoju garanciju broj 1002 kojom se obvezuje platiti Trgovackom sudu na pismeni zahtjev iznos koji ne premašuje 30.000 DEM ukljucujuci kamate i troškove. Sredstva su prenosiva u korist Trgovackog suda, a preko sudskog depozita po rješenu suda i u korist predlagatelja Marina Punat cije potraživanje je ovom garancijom osigurano. Zato je pravilna ocjena prvostupanjskog suda da su ispunjeni svi uvjeti iz odredbe cl. 978. Pomorskih zakonika da se oslobodi brod zaustavljanja i cuvanja."

(7) PSH - II-P-2201/89-2 od 24.10.89.: "..... sud može, ali ne mora, odrediti jamstvo, prema okolnostima slucaja, na prijedlog, dužnika (cl. 270. st. 2. ZIP-a)."

(8) RUŠINOVIC, str. 33: "Premda poglavlje u Zakonu o izvršnom postupku koje govori o "jamstvu" naslovno obrazlaže "jamstvo" kao uvjet za odredivanje privremene mjere, odredba cl. 270. ZIP-a ima se tumaciti šire, tj. da se "jamstvom" može uvjetovati privremena mjera nakon što je vec dopuštena. U tom slucaju "jamstvom" se uvjetuje izvršenje privremene mjere. Naime "jamstvo" se određuje tek prema prijedlogu dužnika."

(9) PSH II-Pž-2201/89-2 od 24.10.89.: "Dužnici su mogli odluciti da polože jamstvo i time ishoditi ukidanje zabrane raspolaganja sa stvarima (što su i ucinili) ili pak trpiti zabranu, s tim da vjerovnik uplati odredenu svotu na ime osiguranja. Dužnik može izabrati samo jednu ili drugu mogucnost, a nikako ne može kumulativno zahtijevati jedno i drugo jer to pojmovno i logicno nije moguće."

Vidi i Rješenu PSH Pž-238/89 od 21.2.89.: "Pogrešno je prvostepeni sud primijenio odredbu cl. 270. st. 2. ZIP-a. Vec sam naslov iznad tog clana glasi: "Jamstvo kao uvjet za određivanje privremene mjere". Ne može se takova obaveza nametnuti predlagatelju nakon što je privremena mjera vec izdana, a posebno ne u vrijeme kada je vec ukinuta."

(10) VPS H Pž-491/85-2 od 14.3.1985.: ".... istice se da je prvostepeni sud mogao naložiti predlagacu da na depozit suda položi novcani iznos u ime jamstva u roku koji je kraci od roka za podnošenje žalbe. Ako u ZPUP nema posebnih odredbi, u postupku izvršenja osiguranja na brodovima na odgovarajuci (nacin) primjenjuju se propisi opceg izvršnog postupka u postupku izvršenja i osiguranja (cl. 867. st. 5. ZPUP).

Prema cl. 8. st. 7. ZIP-a žalba ne odgaga izvršenje ako tim Zakonom nije drugacije određeno."

(11) TRIVA-BELAJEC-DIKA: Sudsko izvršno pravo, para 52/23. str. 340.

**UPOREDNI PREGLED CLANAKA
PZ. i ZPUP.**

	198/171
	199/172
PRIVREMENENA	200/—
MJERA	—/173
974/979	
975/980	
976/981	
977/982	
978/983	UPIS I
979/984	BRISANJE
080/965	BRODOVA
981/996	201/174
982/987	202/175
983/988	203/176
984/989	204/177
985/990	205/178
986/991	206/179
987/—	209/180
988/992	210/181
	211/182
	212/183
POSTUPAK	213/184
IZVRSENJA	214/185
I OSIGURANJA	215/186
867/867	
868/868	
869/869	
870/870	
871/871	UPIS I BRI-
872/—	SANJE BRODICA
872/872	
874/—	216/—
875/—	217/—
876/874	218/—
877/875	219/—
	220/—
	220/—
	221/—
OGRANICENJE	222 /—
IZVRŠENJA	
878/877	
879/879	
880/880	STVARNA PRAVA
DRŽAVNA	PRAVO VLASNIŠTVA
PRIPADNOST	223/189
193/166	224/199
194/167	225/200
195/168	226/--
196/169	227/198
197/170	228/190

229/194
230/191
231/193
232/192
233/197

**POSTUPAK
IZVRŠENJA**

867/867
868/868
869/869
670/870
871/871
872/—
873/872
874/---
875/—
876/--
877/---

HIPOTEKA

234/201
235/—
236/202
237/203
238/204
239/205
240/206
241/207
242/208
243/209
244/210
245/211
246/212
247/213
248/214
249/215

**OGRANICENJE
IZVRŠENJA**

878/877
879/879
880/880
681/882
882/883

**MJERODAVNO
PRAVO**

**PRIVILEGIJI
NA BRODU**

250/216
251/217
252/218
253/222
254/223
—/224
255/226
256/227
257/228
258/229
259/231
260/232
261/233
262/234
263/235
264/236
265/237
266/238

990/995
991/996
992/997
993/998
994/999
995/1000
996/1001
997/1002
998/1003
999/1004
1000/1005
1001/1006
1002/1007
1003/1008
1004/1009
1005/1010
1006/1011
1007/1012
1008/1013
1009/1014

TEKST GARANCIJE

(ovo je uobicajeni tekst P & I garancije)

UNIJETI :

- A -adresa primaoca garancije
- B -brod
- C -dogadjaj ili B/L ako se radi o teretu
- D -teret - ako se primjenjuje ili imena oštećenih i datum
- F -iznos
- G -sud
- H -ime kluba i autorizacija
- I -datum garancije

IN CONSIDERATION OF AND UPON CONDITION THAT YOU RELEASE AND/OR REFRAIN FROM ARRESTING OR OTHERWISE DETAINING THE ABOVE VESSEL OR ANY OTHER VESSEL IN THE SAME OR ASSOCIATED OWNERSHIP OR MANAGEMENT IN CONNECTION WITH THE ABOVE INCIDENT AND THAT YOU REFRAIN FROM COMMENCING AND/OR PROSECUTING LEGAL OR ARBITRATION PROCEEDINGS (OTHERWISE THAN BEFORE THE COURT OR TRIBUNAL REFERRED BELOW) AGAINST THE OWNERS OF THE ABOVE VESSEL THEIR SERVANTS OR AGENTS IN CONNECTION WITH THE ABOVE INCIDENT WE HEREBY UNDERTAKE TO PAY ON YOUR DEMAND ANY SUM TOGETHER WITH INTEREST THEREON AND COSTS NOT EXCEEDING "FFF" WHICH MAY EITHER BE AGREED BETWEEN PARTIES TO BE DUE TO YOU IN RESPECT OF THE ABOVE INCIDENT OR WHICH MAY BE ADJUDGED TO BE DUE TO YOU IN RESPECT HEREOF FROM OWNERS OF THE ABOVE VESSEL, BY COMPETENT COURT AT "GGG".

"III>

x.y. In the name and on the account of "HHH"

Obzirom na dole iznesenu obavezu pod uslovom da oslobodlste i/ili se uzdržite od sudskog zaustavljanja ili drugacijeg zadržavanja gore navedenog broda ili bilo kojeg drugog broda pod istim vlasništvom ili suvlasništvom ili upravljanjem a u vezi sa gore navedenim dogadjajem te da se uzdržite od zapocinjanja ili nastavljanje sudskog ili arbitražnog postupka (osim pred sudom koji je dolje naveden), protiv vlasnika gore imenovanog broda, protiv njegovih službenika ill agenata a povodom gornjeg slucaja mi se ovime obavezujemo da cemo vam platiti na vaš zahtjev bilo koji iznos zajedno sa kamatima i troškovima time da **ne** prelazi iznos od "FFF", a koji iznos može biti ili dogovoren izmedju stranaka da Vam se plati u vezi gornjeg dogadjaja ili koji može biti dosudjen da Vam se plati u vezi istoga od strane brodovlasnika i to od strane nadležnog suda u "GGG"

X.Y. U ime i za racun....."HHH"

LITERATURA

1. ALBRECHT Dr.H. -Chr, INT.BAR.ASSN..Maritime law,
Vol.1..Arrest of ships, str. 35, Germany
2. ANDERS Przeniyslaw, Arrest of ships. 7, Lloyd's of London
Press Ltd., str. 69, Poland
3. ASSER & MILLER. Report of International Commission, Bulletin
No.105, Naples Conference 1951
4. BEHRENDT-POULSEN E., INT.BAR ASSN..Maritime law,
Vol.1., Arrest of ships, str. 12, Denmark
5. BERLINGIERI F., I diritti di Garanzia sulla nave,
l'aeromobile e le cose caricate, Padova 1965
6. BERLINGIERI F. :Ratifica delle convenzioni di Bruxelles 10
aaggrio 1952, II Diritto Marittimo, 1978, 148
7. BERLINGIERI F., Enrico Vincenzini: Il sequestro
conservativo di nave straniera , u Diritto Marittimo,
1990, str. 1251
8. BERLINGIERI F., Nota in margine al sequestro conservativo
Dir. mar. 82, 1980, 694
9. BERLINGIERI F. Custodia, conservazione e vendita della nave
sequestrata in common law e in dintto italiano: un
raffronto, Dir. Mar. 1988, 252
10. BERLINGIERI F., Note sull'ambito di applicazione della
Convenzione di Bruxelles del 1952 sul sequestro di navi e
sulla sequestrabilita di navi non appartenenti al
debitore Dir.Mar. 1988, 804
11. BERLINGIRI F., L'art.4. BIS para 1., delle Hague-Visby
Rules; a quali azioni applicabile ?, Dir.mar. 1990, 1197.
12. BERLINGIERI F., Arrest of Ships, London 1992
13. BERLINGIERI F., I crediti del noleggiante e del vettore
sono "maritime claims", Dir.Mar., 1991, 408
14. BOMELLI, La responsabilita, della Societ Controllante per
gli Illeciti delle Proprie Controllate, 1985, Dir.Mar.,
968.
15. CHAKRADARAN Casipillai, Arrest of ships. 3, Lloyd's of
London Press Ltd., str. 81, United Arab Emirates
16. CARBONE , Contratto di trasporto Marittimo di Cose, Milano
1988
17. CHAMBERLAIN J., Arrest of Vessels under English Law, Dir.
mar.83, 1981, 476
18. CLARINGBOULD Marten: Arrest of ships-2, Lloyd's of London
Press Ltd., London, 1986: The Netherlands, str.30
19. COLLAZOS Nelson Carrey, Arrest of ships. 3, Lloyd's of
London Press Ltd., str. 37, Panama
20. CONIGLIO A., Il sequestro giudiziario e conservativo,
Milano 1953
21. CRNIC Ivica, Izvršni postupak u praksi, Zagreb 1989
22. CUNNINGHAM John R., INT.BAR ASSN., Maritime law,

- Vol.1., Arrest of ships, str. 17, Canada
23. CORIC Doroteja, Medjunarodna unifikacijska pravila o postupku privremene mjere zaustavljanja broda, UPP 1-2 (125-126), str. 41
 24. DELWAIDE L., Saisie Conservatoire des navires de mer en Belgique, DMF 36, 1984, 248
 25. DEROGÉ Roosmalen Emily J.C.M., Piercing or lifting of the corporate veil in relation to the arrest of ships in the Netherlands, Dir.Mar., 1994, 559.
 26. DIKA Prof.Dr. Mihajlo, Privremene mjere osiguranja na brodu, Privreda i pravo, 1989, str. 521 i sl.
 27. DRURY Stephen, Arrest of ships. 51, Lloyd's of London Press Ltd., str. 51, Hong Kong
 28. FARRUGIA, R., INT.BAR.ASSN., Maritime law, Vol.1..Arrest of ships, str. 55, Malta
 29. FELTZ Baron van der, Dr.F., INT.BAR ASSN..Maritime law, Vol.1., Arrest of ships, str. 59, The Netherlands
 30. FRANCHI Giuseppe, Convenzioni di Bruxelles sul sequestro conservativo delle navi e sulla competenza civile e penale in caso di abordaggio, LEGGI CIVILI COMMENTATE, 1978, str. 1800 ss.
 31. GANADO Max, Arrest of ships. 3, Uoyd's of London Press Ltd., str. 1, Malta
 32. GEORGHADJIS Andreas, Arrest of ships. 7, Lloyd's of London Press Ltd., str. 1, Cyprus
 33. GOLDREIN, Iain S., Ship Sale and Purchase, Lloyd's of London Press Ltd., London 1985
 34. GORŠIĆ Dr. Franjo, Tumac zakona o izvršenju i obezbedjenju, 1930
 35. GRABOVAC Ivo: Konvencije pomorskog imovinskog prava s koimantarom, Split, 1986
 36. GRIGOS J.G.R., INT.BAR ASSN..Maritime law, Vol.1., Arrest of ships, str. 85, United Kingdom
 37. HARE John, Arrest of ships, 5. Lloyd's of London Press Ltd., str. 57,, South Africa
 38. HAFIZULLAH H., Arrest of ships. 5 Lloyd's of London Press Ltd., str. 1, Bangladesh
 39. HELMER Christie: Arrest of ships.-1, Lloyd's of London Press Ltd., 1985, str. 81, The United Ststes of America
 40. HILL Christopher: Arrest of ship, 5.1, Lloyd's of London Press Ltd., 1985. str. 1, England and Vales
 41. HOSOI Tameyuki.: Arrest of ships. 1, Lloyd's of London Press Ltd., 1985, str. 67, Japan
 42. HOYL Mark, Arrest of ships. 7, Lloyd's of London Press Ltd., str. 31, Egypt
 43. IHRE Rolf & PEHRSON, Arrest of ships. 3, Lloyd's of London Press Ltd., str. 65, Sueden
 44. INGLIS Ian G., Arrest of ships. 4, Lloyd's of London Press Ltd., str. 71, Scotland
 45. IVALDI, Diritto Uniforme dei Trasporti e Diritto

Internazionale privato, Milano 1990

- 46.IVKOVIC Đorđe: Arrest of ships, 2, Lloyd's of London Press Ltd., London 1986: Jugoslavia, str.102
- 47.IVKOVIC Đorđe, Haška i Haška-Visby Pravila, 1994
- 48.IVKOVIC Đorđe. Hamburška Pravila, 1994
- 49.JACKSON D.C., Enforcement of Maritime claims, Lloyd's of London Press Ltd, London 1985
- 50.JAKAŠA Branko: Udžbenik plovidbenog prava ,Zagreb 1983
- 51.KARIŽ Anton, Revizija medjunarodne konvencije za izjednacjenje nekih pravic koja se odnose na zaustavljanje pomorskih brodova, 1952. UPP br. 105-106 str. 86
- 52.KAZMI M.H., Arrest of ships. 7, Lloyd's of London Press Ltd., str. 47, Pakistan
- 53.KEGELS Tony.INT.BAR ASSN.,Maritime law, Vol.1.,Arrest of ships, str. 13, Belgium
- 54.KONING de John,INT.BAR ASSN.,Maritime law, Vol.1.,Arrest of ships, str.1, Australia
55. LA CHINA, Due novita (d' antica data) nel campo del diritto processuale civile internazionale marittimo: Le convenzioni di Bruxelles del 10 maggio 1952, Foro Italiano, 1979,V,254
56. LA CHINA S., Sequestro e attuazione delle garanzie sulla nave tra pluralita di procedure e pluralita di ordinamenti, Dir. mar. 85, 1983, 145
- 57.LA CHINA S.,Il sequestro della nave e la Novella del 1990, in Studi in onore di Enzo Volli, Trieste, 1993; Dir.Mar.1993, 3.
- 58.LANGENSKIOLD Henrik,INT.BAR.ASSN.,Maritime law, Vol.1.,Arrest of ships, str. 27, Finland
- 59.LANGENSKIOLD Henrik, Arrest of ships. 5, Lloyd's of London Press Ltd., str.19, Finland
- 60.LILAR & VAN DEN BOSCH, Les Conventions Internationales de Bruxelles du 10 mai 1952 pour l'unification de certaines regles relatives a la competence penale et civile en matiere d' abordage et en matiere de saisie conservatoire des navires, UNIDROIT,1952, p.340 ss.
- 61.LOPEZ DE GONZALO M.,Indicazioni della giurisprudenza francese in relazione alla Convenzione di Bruxelles 1952 sul sequestro di navi, Dir. Mar. 83, 1981, 82
- 62.LOPEZ DE GONZALO M., Sequestro di nave e giurisdizione italiana Dir. mar. 84, 1982, 574
- 63.LUKŠIC Dr. Branimir, Zaustavljanje broda kao mjera osiguranja, Osiguranje i privreda br. 6,84 str. 18
- 64.LYNDEN van, Carel HJ.H., Piercing the veil, P&I International, May 1988, Vol.2. No.5. str. 13, i Jean Warot i dr., P&I Int. july 1987 i Henry Page, P&I Int., October 1987.
- 65.MANCA Plinio, International Maritime Law, Vol.1., str. 93 i sl.
- 66.MANCA Plinio, Commento alle convenzioni internazionali

- marittime, I; 1974, p. 135 ss.
67. MATTHEWS P.B., Releasing Ships From Arrest Lloyd's Maritime and Commercial Law Quarterly, 1983, 99
 68. MAVROYANIS Panos D., Arrest of ships. 6, Lloyd's of London Press Ltd., str. 15, Greece
 69. McHOSE John C..INT.BAR ASSN., Maritime law, Vol.1., Arrest of ships, str. 89, United States
 70. MCHUGO John & BEECH Susan, Arrest of ships. 4, Lloyd's of London Press Ltd., str. 53, Oman
 71. MOLONEY G. John, INT.BAR ASSN., Maritime law, Vol.1., Arrest of ships, str. 51, Ireland
 72. MORDIGLIA, La Convenzione di Bruxelles 20 Maggio 1952 sul Sequestro Conder-vaivo di Navi a la sisa recente entrata in vigore in Italia, 1981, Dir.ttar., 133.
 73. NASCHIT2 Peter Gad, INT.BAK ASSN., Maritime law, Vol.1., Arrest of ships, str. 55, Israel
 74. NUOVISSIMO DIGESTO ITALIANO. Vol. XVII, "Sequestro"
 75. PANAGOUPOLS P.C., INT.BAR ASSN., Maritime law, Vol.1., Arrest of ships, str. 47, Greece
 76. PASANISI E., II progetto di convenzione internazionale per l'unificazione delle regole in materia di sequestro di navi. Dir.Mar. 1952, 316
 77. PHILIP Allan, Arrest of ships. 6, Lloyd's of London Press Ltd*, str. 1, Denmark
 78. PONTAVICE du, Le Statut des Navires, 1976
 79. POTTS T.H.A., INT.BAR ASSN., Maritime law, Vol.1., Arrest of ships, str. 67, Singapore
 80. PRICE Richard & HOWELL David, Arrest of ships. 6, Lloyd's of London Press Ltd., str. 69, Kuwait
 81. PRICE Richard & PERRIN Christopher, Arrest of ships. 5, Lloyd's of London Press Ltd., str. 43, Saudi Arabia
 82. PRICE Kichard & VHELAN James, Arrest of ships. 6, Lloyd's of London Press Ltd., str. 79, Quatar
 83. PROTETTI Ettore, Il sequestro civile, Mapoli 1982
 84. REIN Alex. INT.BAR ASSN., Maritime law, Vol.1., Arrest of ships, str. 63, Norway
 85. RIGHETTI E., Note in tema di notificazione del provvedimento di sequestro di nave, Dir. mar. 1988, 214
 86. RIPERT, Les Conventions de Bruxelles du 10 Mai 1952 sur l'unification du Droit Maritime, 1952, DMF, 343, 354
 87. RODIERE, Le Navire, 1980
 88. ROMLOV, Robert, INT.BAR ASSN., Maritime law, Vol.1., Arrest of ships, str. 81, Sueden
 89. ROSSI P., Appunti in tema di revoca di sequestro conservativo di nave e di aeromobile, Trasporti, 1983, 57.
 90. RUŠINOVIC Dušanka, Postupak osiguranja privremenom mjerom zaustavljanja broda, UPP 1-2 (125-126) str. 23
 91. SALDANHA Vinston: Arrest of ships, 2, Lloyd's of London Press Ltd., London 1986: India, str. 72
 92. SAMPSON D.H., INT.BAR ASSN., Maritime law, Vol.1., Arrest of

- ships, str. 73, South Afrika
- 93.SASEGBON Fola, Arrest of ships. 4, Lloyd's of London Press Ltd., str. 13, Nigeria
 - 94.SCAGLIONI Alfredo, II sequestro nel processo civile, Milano 1969
 - 95.SCHLICHTING M.P., The Arrest of ships in German and South African Law, Frankfurt a/M, 1991.
 - 96.SOEHEING Kay, : Arrest of ships.1,Lloyd's of London Press Ltd.,1985,str.51, The Federal Republic of Germany
 - 97.SOLVENI, Sequestro conservativo di nave. Fideiussione bancaria a garanzia del credito e procedimento per la convalida del sequestro, Dir. Mar. It. 1974, str. 361
 - 98.TABBUSH S.J., Arrest of Ships Ovned by Cbarterers, Lloyd's Maritime and Commercial Law Quarterly, 1982, 585
 - 99.TASSEL , Saisie Conservatoire du Navire, Jurisclasseur de Droit Commercial, Issue No. 1105, 1, 1967, p.11, No.73.
 - 100.TETLEY Villiam, Maritime Liens and Claims, 1985
 - 101.THEUNIS Jan, Arrest of ships-2,Lloyd's of London Press Ltd.,London 1986, Belgium, str.1
 - 102.TRIVA Prof. Dr. Siniša: Izvršenje i osiguranje na brodovima. Zbornik Pravnog Fakulteta u Zagrebu, 1973, str.279
 - 103.TRIVA-BELAJEC-DIKA, Sudsko izvršno pravo, Zagreb, 1980,
 - 104.VAN DEN BOSCH & LILAR, Les Conventions Internationales de Bruxelles du 10 mai 1952 pour l'unification de certaines regles relatives a la competance penale et civile en matiere d' abordage et en matiere de saisie conservatoire des navires, UNIDROIT,1952, p.340 ss.
 - 105.VERDE Filippo, II sequestro nella giurisprudenza, Padova 1975
 - 106.VIALARD, La saisie conservatoire du navire pour dettes de l'affreteur a temps, 1985 DMF, 579, 581
 - 107.VILLENEAU Jacques, INT.BAR ASSN.,Maritime law, Vol.1.,Arrest of ships, str. 31, France
 - 108.VINCENZINI Enrico, Brevi note in tema di revoca di sequestro conservativo di nave, Dir. Mar., 1987, str. 389
 - 109.VINCENZINI Enrico, Il sequestro conservativo di nave straniera, 1988,
 - 110.VINCENZINI E., Sequestro conservativo di nave di proprieta di stato estero, legge 15 luglio 1926, n. 1263 e principio internazionale di immunita ristretta, Dir. mar. 1988, 1182
 - 112.VUJOVIC Veljko: Referat za savjetovanje privrednih sudova u pomorskim sporovima, Opatija 11.2.1988
 - 113.VUN-PING Kav, Arrest of ships. 4, Lloyd's of London Press Ltd., str. 1, China
 - 114.CMI Bulletin, No. 105.
 - 115.Comite' Maritime International, XXXIII Int. Conference, Lisbon 1985, Documents.

116. Report of the CMI on the Draft Revision of the Int. Convention for the Unification of Certain Rules Relating to the Arrest of Sea-going Ships, Brussels, 10 may 1992, CMI XXXIII, Int. Conference, Lisbon 1985.